

INSIGNIA ACADEMIAE HARVARDIANAE CANTAB: NOV: ANGLIAE
VE
RI
TAS
The Gift of
Mary Bryant Brandegee
in Memory of
William Fletcher Weld
HARVARD COLLEGE LIBRARY

R. Geier. Halis, 1839.

PHYLARCHI

HISTORIARUM FRAGMENTA.

COLLEGIT

JOHANNES FRIEDERICUS LUCHT.

LIPSIAE

SUMPTIBUS GUILIELMI LAUFFERI.

MDCCCXXXVI.

LECTURIS S.

Quam hic propono Phylarchi historici reliquiarum collectionem particula est *Quaestionum Polybianarum*, quas olim ita instituere meditabar, ut simul omnium quibus Polybius auctoribus usus est aut quorum meminit fragmenta adjungerem; inter quos maxime insignes sunt Callisthenes, Aratus, Phylarchus, Fabius, cum Timaeus, Philistus, Ephorus, Theopompus editores suos invenerint. Quominus autem hoc consilium effectum darem impediverunt cum alii viri docti, qui dum ipse morabar partem operis occupaverunt, tum susceptum munus quod nullum fere otium concedit. Tantum longo tempore interjecto, cum omnia supprimere et penes me retinere

nollem, e schedis denuo inspectis hocce opusculum composui et emisi, sperans fore ut gratia excipiatur quod dedi et dare potui in urbe, ut Heinrichii *) verbis utar, olim Romani termino imperii, nunc armis virisque et industria civium suorum ac probitate magis, quam *libris* et litteris nobili. Difficile enim est librum doctrinae plenum evigilare ubi praesidia necessaria deficiunt, et quamquam saepius Kiliam evolaverim ut bibliotheca publica uterer, nec mihi defuerit humanissima comitas praefecti bibliothecae, magnopere tamen vereor, ne alia omiserim, alia non plene perquisiverim, alia minus recte posuerim. De ratione qua in tractandis fragmentis versatus sim haec moneo. Phylarchea ex optimis scriptorum apud quos extant editionibus exhibui addita potiore lectionis varietate **), et qua opus esse videbatur rerum

---

*) In scriptione academica, Kiliae 1812, cui insunt: Claudii Salmasii Notae ineditae ad Jos. Scaligeri Animadversiones in Chronologica Eusebii, e monumento Marq. Gudii Rendsburgico, nunc primum in lucem prolatae.

**) Cum ex G. Dindorfii editione Athenaei notas qua libros et scriptos et editos distinxit et librum meum trans-

explicatione partim ex aliorum commentariis partim e meis copiolis dedi. Historicis fragmentis adjunxi pauca quae ad scripta Phylarchi mythologica referri possint. Praecipue gaudebo si memoriam Phylarchi infamia quadam notatam purgasse judices. — Eat jam libellus et ad quam plurimorum cognitionem pervenire studeat, quod minus contigisse videtur Polybii Excerptis Vaticanis a me ante quatuor annos et quod excurrit editis. Primus, quod sciam, ea in judicium vocavit et curatius tractavit vir de litteris egregie meritus J. C. Orellius (in Indice lection. academ. Turicens. 1834). Qui composita mea recognitione cum editione J. Geelii, Batavi et quem „optimum suum amicum" vocat, quum non satis aeque mecum egerit, non possum quin vindiciarum actione in eum utar. Quodsi enim dicit, Geelium *primum* emendasse Polybiana illa fragmenta et inde

---

tulerim, hic explicationem notarum appono. A est codex Marcianus Venetus, B Laurentinus, P Palatinus, D et Q Parisini, C Parisinus epitomes; V est editio Veneta Aldina, L Lugdunensis Casauboni.

Geelio gloriolam quaerit, hoc falsum est; utraque editio eodem anno prodiit, et mea praefatio subscriptum habet: Kalend. Maji, Geelii: a. d. 23. Maji. Tum vero, quod gravius est, ut „nonnulla a me feliciter correcta," quae satis multa esse scio, augeam, necesse est ut e numero emendationum ab Orellio propositarum (attigit, ni fallor, triginta tres locos Polybii; in quinque locis tuetur lectionem editionis Romanae, ad viginti octo conjecturas plerumque probabiles protulit) tres eximam et mihi meo jure vindicem. In ipso initio Excerptorum Vaticanorum est in editione Romana: *οὐκ ἀγνοῶ μὲν οὖν, διότι τινὲς διαπορήσουσι, διὰ τί προσαφέμενοι.* Satis habebam scripsisse *προαφέμενοι*; jam Orellius recte: *διαπορήσουσι, πῶς ἀφέμενοι*, sed, si placet, evolve Addenda et corrigenda, quae editioni meae subjuncta sunt, ubi invenies: *lege διαπορ. πῶς ἀφέμενοι; impedimento mihi fuerunt verba διὰ τί Polybio a Majo importune obtrusa, quominus statim viderem in προσαφεμ. latere verum πῶς ἀφεμ.* Tum p. 14, 20 edit. meae Majus: *καὶ τῶν ἐν τοῖς τόποις ἰδίων αὐτῶν*, pro quo posui *ἰδιοτήτων*.

Orellius rectius *ἰδιωμάτων*; in Addendis meis invenies: *lenior medela erat ἰδιωμάτων.* Denique p. 23, 6 editio Romana: *ἀλλ' ὅμως οὗτοι (ἰατροὶ) μετὰ φαντασίας ἐπιπορευόμενοι τὰς πόλεις ἐπειδὰν ἀθροίσωσι τοὺς λόγους ἐπ' ὀνόματος.* Equidem cum *τοὺς λόγους* sanum esse putarem scribebam *τοὺς λόγους ἐπὶ βήματος*, *si pleno ore verba in suggesto fundunt*, quod Orellii causa moneo, qui sibi persuasit *ἐπὶ βήματος* nihil esse nisi *in suggestum.* Jam Orellius: *τοὺς ὄχλους ἐπ' ὀνόματος*; verum si non inveni, certe significavi in Addendis: *τοὺς λαοὺς ἐπ' ὀνόματος.* Hactenus de Orellio quem haec in bonam partem accepturum esse spero. — Secundum qui Polybii Excerpta Vaticana tractaverit novi Schwenkium, virum ingeniosissimum et doctissimum, qui sex locos optime emendavit *), in tribus me dissentientem habet. P. 23, 28 est: *παραπλήσιον τοῖς φαρμακοπώλαις δοξοκομποῦντες καὶ πρὸς χάριν βλέποντες, εἶτα πρὸς τοὺς*

*) In ephemeride quae inscripta est: Zeitschrift für die Alterthumswissenschaft. 1834. N. 122. p. 979 sq.

καιροὺς ἕνεκα τοῦ πορίζειν τὸν βίον διὰ τούτων, ubi Schwenckius vult: παραπλήσιοι τοῖς φαρμακ. οἳ δοξοκομποῦντες κ. πρ. χάριν βλεπ. εἶτα προσφέρονται πρὸς τοὺς καιροὺς κ. τ. λ. Displicent illa εἶτα προσφέρονται πρὸς τοὺς καιρούς, et vide num scribendum sit: εἰςφροῦσι εἰς τοὺς οἴκους. Εἰςφρεῖν εἰς τὴν πόλιν, *in urbem penetrare*, legitur apud Polybium XXII, 10, 7. P. 70, 22. nihil proficimus inserto ἃς ante κατεσκεύαζε in verbis: κίονας κατεσκεύαζε Περσεὺς καὶ ταύτας καταλιπὼν ἀτελεῖς, Λεύκιος Αἰμίλιος ἐτελείωσε καὶ τὰς αὐτοῦ εἰκόνας ἐπέστησεν. Legas: κίονας γὰρ κατεσκεύαζε Περσεύς, καὶ ταύτας καταλαβὼν ἀτελεῖς Λ. Αἰμίλιος ἐτελείωσε κ. τ. λ. Denique p. 64, 10 verba τοῦ γὰρ εἰς τὸ μέσον ἄγειν ταῦτα κύριος ὑπῆρχεν αὐτός, πόσου δὲ τοῦτ᾽ ἄξιον κ. τ. λ. sanissima sunt nec desiderant ὅπου . . . πόσου δή. Emendationem Schwenckii ἀναλθὲς p. 28, 7. pro ἂν εὔηθες, quod non meum, sed Maji est, probat Polybius ipse p. 34, 7; cf. quae ibi notavi; et eodem modo quo vir doctissimus p. 13, 9. ἐβασίλευσε et μετήλλαξε restituit pro βασιλεῦσαι et μεταλλάξαι, scribere

poterat p. 46, 2. κηδεύσας ἔθαψε pro κελεύσας θάψαι, cum sequatur προσαμφιέσας ἀπέστειλε, nisi forte probavit ἐκέλευσε θάψαι, quod habet Geelius; cf. Diodorum Sic. quem ibi laudavi. Ceterum spero et opto Schwenckius mox novis emendationibus propositis nomen datum solvat, nec ipse laborem recognitionis meae recognoscendae defugiam. Imo statim cum aliquid chartae supersit nonnullas conjecturas adscribam. P. 17, 10. malim ὡς πρὸς et versu 13 lege διὸ καὶ παραινεῖ τούτοις; ed. Rom. παρεῖναι. — P. 18, 5. in τις latere puto Τίμαιος et pro ὅτι scribendum esse ὡς. — P. 27, 13. melius esset τῆς ἐμπειρίας quam τῆς ἱστορίας. — P. 35, 29. editio Rom. habet: αὐτὸς γοῦν τηλικαύτην ὑπομεμένηκε (Geelius jam et post eum Schwenckius recte ὑπομεμενηκέναι) δαπάνην καὶ κακοπάθειαν .... ὥστε μηδὲν αὐτὸς ἐλπίσαι μήτ' ἂν ἑτέροις ἐξηγούμενος πεπεισθῆναι περὶ τούτων, Geelius: ὥστε μήτ' ἂν αὐτὸς ἐλπίσαι, μήτ' ἂν ἑτέροις ἐξηγουμένοις πεισθῆναι περὶ τούτων; equidem malim: ὥστε μήτ' ἂν αὐτὸς ἐλπίσαι, μήτ' ἂν ἑτέροις ἐξηγούμενος πιστευθῆναι περὶ τούτων

— P. 36, 15. res et sententiarum nexus legi postulat: ἣν, εἰς τέλος ἄπειρος ὤν, εἰκότως ὑπέλαβε τὸ πάντων ἄλάχιστον καὶ ῥᾷστον εἶναι τοῖς πραγματευομένοις τὴν ἱστορίαν, μεῖζον δὲ τὸ συνάγειν. Ed. Rom. ὑπελάβετο et λέγω δέ. — P. 54, 16. diversa qua Aristaenus et Philopoemen utebantur administrandae reipublicae ratio haud satis recte significari videtur verbis: συνέβαινε γίνεσθαι τοῦ μὲν καλήν, τοῦ δ' εὐσχήμονα τὴν πολιτείαν, ἀμφοτέρας γε μὴν ἀσφαλεῖς; legas: τοῦ μὲν μαλθακήν. — P. 55, 7. fortasse servari potest ἀγὼν μικρὸς, certe Gelii πικρὸς minus aptum est, cum sequatur ποτὲ δὲ καὶ χλευάζειν ἐπιχειροῦσιν, versu 27 autem τραῦμα καίριον, quod ex communi scriptorum usu a quo Polybius nusquam recedit vulnus *mortiferum* est, ferri nequit. Requiri credam verbum quod *leve* vulnus significet, quale esset τραυματισκάριον. Cf. ῥῆμα-τιον-τίσκιον; χιτωνισκάριον, παιδισκάριον. — P. 62, 23. Majus sensum qui inesse debeat verbis περὶ τὸ πρόδομα divinasse videtur, quasi legeretur τὰ προδεδομένα, cf. Polyb. VIII, 18, 7. Erat cum loco difficillimo medelam

quaererem e glossa Hesychii: πρόκωνα· εὔκρατῆ, εὔφημα, πρόχειρα, ἕτοιμα, ἀνεμπόδιστα. — P. 66, 4. lege: διαθρυλλεῖν καὶ προστιθέναι παρὰ τούτων ἄλλα, ἀλλ' οὐ παντάπασιν εὐδοκεῖν. — P. 69, 10. verba εἴς τι τῶν εἰωθότων συμβαίνειν sana sunt et pendent a praecedente ἐνέπεσε, ut carere possimus Orellii conjectura ἕν τι τ. εἰ. συνέβαινε, qui idem p. 82, 4. pro τὸ γινόμενόν quod est subjectum verbi ἠνάγκαζε, male scribi jussit τὸ λεγόμενον, nec cum eodem damnem formam συντροφὴν p. 59, 5, quam restituendam esse censeo p. 58, 5, ut sit αἵ κακαὶ συντροφαί; plurima substantiva ejus generis et in ια et in ή terminantur. — P. 73, 2. importunum καθάπερ mutem in καὶ απορίας. — P. 76, 18. aut servandum est quod posui: ἐναγωνίσματι κεχρ μεθα, aut conjectura refingenda sunt verba, veluti εἰς ἀγώνισμά τι ἐτρεπόμεθα. Cassum est ἐν ἀγωνίσματι κεχρήμεθα, quod Orellius tuetur, qui frustra provocat ad p. 91, 2. ubi sit καθάπερ ἐν ποιήματι χρησάμενοι, pro quo scribendum est καθαπερεί. — Haec hactenus. Ne aliena pro meis venditasse videar, addo emendationem

loci Plutarchei ad fr. XLIV. propositam a Mansone T. III. p. 313. atque loci Dionysii Halic. a Goellero occupatam esse. Duo fragmenta aliunde mecum communicata sunt.

Rendsburgi,
pridie Kalend. Mart. MDCCCXXXVI.

Dr. *Lucht.*

DE

PHYLARCHI VITA ET SCRIPTIS.

Inde ab Henrici Stephani aetate plurimi viri docti cum exstiterint, qui damnum, quod deperditis tot historicorum operibus fecimus, levare et quodammodo resarcire studerent undique collectis et conquisitis librorum fragmentis, ut inde novum quasi corpus conficerent: mihi laudabile hoc institutum valde probanti operae pretium visum est, Phylarchi fere intermortuam memoriam renovare et reliquias historiarum ejus, quotquot invenire contigit, in unum coactas dare. Simul enim cum integro historiarum opere non solum memoria ipsius abiit, ut vix quidquam de ejus vita constet, sed ignorabatur etiam praestantia historiarum Phylarchi et quantum ex iis desumptum sit ab historicis, qui nobis servati sunt. Levia et parvi pretii sunt quae Sevinus in Scriptis Academiae Parisinae Inscript. et bonar. Litterar. Tom. VIII. p. 118—126. de vita et operibus Phylarchi commentatus

est, et Ulrici in libro egregio, quem composuit *de historiarum scriptione, qualis apud Graecos Romanosque fuerit, Berolini* 1833, ne nominis quidem ejus meminit. Niebuhrius, quod erat ejus acumen et veri reperiendi sollertia, primus aequum et honorificum de Phylarcho tulit judicium, (in dissertatione *de fructu, qui historiis ex interpretatione Armenica Chronici Eusebiani ortus sit* p. 269, qua dissertatione nihil fructuosius est) atque hujus scriptionis finis est probare, Phylarchum, scriptorem fide dignum atque ingenua et vere Graeca indole praeditum, historiis suis tempus rerum gravitate et vicissitudine insigne complexum esse, genere dicendi gravi, fervido, sensus et dolores habente usum esse, ejus auctoritatem multos insequentium historicorum secutos esse, ita ut sit, quod eum egregium rerum scriptorem habeamus et libros ejus interiisse magnopere doleamus. Jam vero ut disputatio nostra via ac ratione procedat, primo loco de nomine, vita et scriptis aliis Phylarchi, tum copiosius de historiis ejus agemus.

Quem enim nos *Phylarchum* vocamus ejus nomen interdum *Philarchus* scriptum legimus. Ut mittamus scribarum errores *Ὕλαρχος* in uno codice Tzetzae Chil. IV, 134. et *Ἄνδραρχος* in uno Athenaei XII, 20, optimorum et plurimorum codicum Polybii, Plutarchi, Athenaei auctoritas ita tuetur formam *Φύλαρχος*, ut altera *Φίλαρχος* ex errore et

pronuntiatione vocalis *υ* quam vocant Reuchliniana orta esse dici possit. Quare Schweighaeuserus ad Polybium II, 56: *Φύλαρχος recte edidit Casaubonus et eodem modo cum h. l. tum deinde constanter et Ursini liber et nostri veteres codices omnes excepto Bavarico, qui in textu quidem et h. l. et deinde plerumque pariter Φύλαρχος habet, sed superscripta super υ vocali jota; unde Φίλαρχος constanter editio princeps et codices Parisini* (recentissimi sunt) B. C., et in eadem sententia sunt Muellerus ad Tzetzam l. l., Heyne in Observat. ad Apollodor. p. 313, cf. Hermann in Ind. ad Photii Lexicon. Apud Athenaeum codex Laurentianus IV, 34, VI, 55. 58., cod. Parisinus VIII, 6, editiones Veneta et Lugdunensis VI, 66. exhibent quidem *Φίλαρχος*, sed reliqui codices his et reliquis locis *Φύλαρχος*. Plutarchi denique libri ter quaterve tantum *Φίλαρχος* habent, nec singulis locis Suidae, Zenobii, aliorum quidquam tribuo. Non igitur audiendus est Wyttenbachius ad Plutarchum de Is. et Osir. T. VII, 2. p. 211: Philarchus *paucis scriptor memoratur, at* Phylarchus *plurimis proditur et Plutarcho multis locis: et hoc nomen saepe cum illo permutatum reperitur: neque firmiter statuendum aut nullum scriptorem* Philarchum *fuisse, aut hanc scripturam in hujus celebrati scriptoris nomine falsam esse: certe nulla est ratio* Phylarchum *contextui invehere*

ubi omnes codices in Philarcho *consentiunt. Itaque et nos hoc retinuimus* p. 345 E (utrum bello an doctrin. Athen. clarior. fuerint init.) *et Xylander, quamquam in Latina interpretatione alterum posuit.* Non ulla ratio nec argumentum suppetit, cur Philarchum a Phylarcho diversum ponamus, (vide fragmenta e Plutarcho collecta, quae omnia noster Phylarchus sibi vindicat) quin firmiter statuo, Graecos omnino nomine Φίλαρχος non usos esse. Libertatis amantissimus populus ab hoc nomine abhorrebat, (aliud sonat *Philocrates*) et nusquam Philarchi alicujus memoria extat. Nam nec serio quisquam Φιλαρχον Sophili comici fabulam ab Athenaeo III, 56. 99. p. 100 a. 125 e laudatam mihi apponet, nec Centuripinus et Haluntinus Philarchi apud Ciceronem in Verrem IV, 12. V, 34. sententiae meae adversantur et fortasse rectius emendatione tolluntur.

Scriptura nominis constituta transeo ad ea, quae apud veteres de Phylarcho ipso ejusque scriptis prodita habemus. Sunt illi veteres satis novi, Eudocia nimirum (in Violario) et Suidas, quorum verba fere gemina ex editione Villoisoniana et Kuesteriana accurate descripta exhibeo:

Eudocia p. 422.

Φύλαρχος Ἀθηναῖος, κατὰ δέ τινας Ναυκρατίτης· οἱ δὲ Αἰγύπτιον ἔγραψαν, ἱστορικός· ἔγραψε τὴν ἐπὶ

Πελοπόννησον Πύῤῥου τοῦ Ἠπειρότου (lege Ἠπειρώτου) στρατιὰν (lege στρατείαν) ἐν βιβλίοις κή· κατάγει δὲ καὶ μέχρι Πτολεμαίου τοῦ Εὐεργέτου καὶ τῆς Βερενίκης τελευτῆς, καὶ ἕως τοῦ θανάτου Κλεωνύμου (lege Κλεομένους) τοῦ Λακεδαιμονίου, ἐπιστρατεύσαντος αὐτῷ Ἀντιγόνου· τὰ κατὰ τὸν Ἀντίοχον καὶ τὸν Περγαμηνὸν Εὐμενῆ (scribe Εὐμένη)· ἐπιτομὴν μυθικὴν περὶ τῆς τοῦ Διὸς ἐπιφανείας· καὶ εὑρημάτων παρεμβάσεων βιβλία θ΄· καὶ ἄλλα τινά.

Suidas s. n.

Φύλαρχος, Ἀθηναῖος ἢ Ναυκρατίτης (οἱ δὲ Σικυώνιον· ἄλλοι δὲ Αἰγύπτιον ἔγραψαν) ἱστορικός. Τὴν ἐπὶ Πελοπόννησον Πύῤῥου τοῦ Ἠπειρώτου στρατείαν ἐν βιβλίοις κή· κατάγει δὲ καὶ μέχρι Πτολεμαίου, τοῦ Εὐεργέτου κληθέντος, καὶ τῆς Βερενίκης τελευτῆς· καὶ ἕως τοῦ θανάτου Κλεωνύμου (l. Κλεομένους) τοῦ Λακεδαιμονίου, ἐπιστρατεύσαντος αὐτῷ Ἀντιγόνου. Τὰ κατὰ τὸν Ἀντίοχον καὶ τὸν Περγαμηνὸν Εὐμενῆ (Εὐμένη.) Ἐπιτομὴν μυθικήν. Περὶ τῆς τοῦ Διὸς ἐπιφανείας. Περὶ εὑρημάτων. Παρεμβάσεων, βιβλία θ΄.

Cf. Vossius de historic. Gr. I, 18. p. 111 sq. — Cum optio data sit, utrum Phylarchum Atheniensem an Sicyonium an Aegyptium sive Naucratiten (nam utrumque eodem redit) facere velimus, aut Athenae

aut Naucratis patria urbs dicenda esse videtur. Utra vero fuerit jam Athenaeus dubius haesit II, 51. p. 58 c: *Φύλαρχος Ἀθηναῖος ἢ Ναυκρατίτης.* Suspicari possis Athenis natum Naucrati vixisse, et ideo Athenaeum, ipsum Naucratiten, jam non ad liquidum perducere potuisse utrum Athenis an Naucrati natus sit. Sed huic conjecturae e Plinio patrocinium petere non licet. Nam quod tradit ille histor. nat. XXXV, 11, 40. Athenionem Maroniten in templo Eleusino *Phylarchum* pinxisse, non imaginem Phylarchi nostri, ut Harduinus opinatur, in honorem popularis sui a civibus Atheniensibus ibi positam significari puto. Quid Phylarchi imago in templo Eleusino? nec temporum rationes convenire videntur, cum Athenionem Olymp. CXVIII. floruisse statuant, cf. Sillig Catalog. artific. s. n. Athenio et Glaucio. Fuerit ille Phylarchus *tribuum praefectus*, Fabricius ad Sextum Empir. adv. mathem. I, 12. p. 271, cf. Harpocration: *Φύλαρχός ἐστιν ὁ κατὰ φυλὴν ἑκάστην τοῦ ἱππικοῦ ἄρχων, ὑποτεταγμένος δὲ ἱππάρχῳ, ὡς Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ φησί.* Wachsmuth Notit. Antiq. Hellen. I, 1. p. 170. 173. At, dicat aliquis, Phylarchus Naucrati natus Athenis potius vixisse dicendus est; nam qui in Aegypto degens hospes adeo libere de regibus Aegypti judicare, vide fragm. XLI, et Cleomeni tam impense favere ausus esset? Recte, nec a nobis hanc quaestionem solvi posse censeo. —

Jam quo tempore Atheniensis ille sive Naucratites vixerit dispiciamus. Nec Eudocia nec Suidas tempus accurate definiunt, sed satis habent dixisse, Phylarchum historias suas usque ad mortem Ptolemaei Euergetae, Ol. CXXXIX, 4, Polybius V, 34. 36, et Berenices et Cleomenis deduxisse. Addunt Vossius et Sevinus, cum *τὰ κατὰ τὸν Ἀντίοχον καὶ Περγαμηνὸν Εὐμένη* libro singulari persecutus sit, adhuc circa Ol. CXLVII, 3 = 190 a. C. n. vixisse statuendum esse. Sed huic rationi ne temere fidamus, cum non tam firmis argumentis probare possimus Antiochum illum esse Antiochum III. Magnum, ut omnis dubitatio evanescat, vide quae infra de hoc libro disputamus. Equidem certiora secutus Phylarchum circa Ol. CXLII, 3 = 210 a. C. n. historias suas composuisse pono, nec praeterea quidquam de ejus aetate statuere ausim. Dicit enim Polybius II, 56, quem testem locupletissimum habeo: *ἐπεὶ δὲ τῶν κατὰ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς Ἀράτῳ γεγραφότων παρ' ἐνίοις ἀποδοχῆς ἀξιοῦται Φύλαρχος κ. τ. λ.* Jam cum Aratus Ol. CXLI, 2 = 215 a. C. n. mortuus sit, Polyb. VIII, 14, et *Commentarios suos* usque ad Ol. CXL deduxerit, Polyb. I, 3. IV, 2. Heerenius de fontib. et auctorit. vitar. Plutarchi p. 76. 80, non longe a vero aberrasse mihi videor posita Ol. CXLII, cf. Niebuhrius l. l. p. 256. not. 54.

Tempore quo Phylarchus historias suas conscrip-

serit definito, operum recensum ita instituo, ut de scriptis historicis ultimo loco agam. Sunt autem Suida auctore sex: ἐπιτομὴ μυθικὴ, περὶ τῆς τοῦ Διὸς ἐπιφανείας, περὶ εὑρημάτων, παρεμβάσεων βίβλια θ', τὰ κατὰ τὸν Ἀντίοχον καὶ Περγαμηνὸν Εὐμένη, ἡ ἐπὶ Πελοπόννησον Πύῤῥου τοῦ Ἠπειρώτου στρατεία ἐν βιβλίοις κή. Eudociae textus contra quatuor tantum exhibet, quippe cum in unum contracta sit ἐπιτομὴ μυθικὴ περὶ τῆς τοῦ Διὸς ἐπιφανείας et περὶ εὑρημάτων παρεμβάσεων βιβλία θ'. Quorum prius ut ferri potest atque fere probo, ita alterum rejicio atque nego librum περὶ εὑρημάτων et παρεμβάσεων βιβλία in unum conflari posse. Quinque igitur ex hac ratione forent libri Phylarchi, nisi nostra aetate edita scholia in Aelium Aristidem sextum ἄγραφα inscriptum suppeditarent, quem in ordinem Phylarcheorum recipere nullus dubito, praesertim cum Eudocia librorum indici addiderit καὶ ἄλλα τινά. Jam singula videamus.

1. Ἐπιτομὴ μυθικὴ περὶ τῆς τοῦ Διὸς ἐπιφανείας igitur, sive ἐπιτομὴ μυθικὴ et liber περὶ τῆς τοῦ Διὸς ἐπιφανείας argumenti mythologici erant. Qualis fuerit ἐπιτομὴ μυθικὴ, si ab altero illo libro diversam ponimus, docere nos potest Apollodori βιβλιοθήκη· sin unus liber erat, Phylarchus in epitomen redegit quae apud alios scriptores *de Jovis praesentia* tradebantur. Ita enim ἡ Διὸς ἐπιφάνεια

Latine reddenda est, Cicero de N. D. II, 2. 66, Casaubon. ad Athen. XII, 60. p. 542, XV, 12. p. 672 a. Post Maussacum ad Harpocrationem s. v. φαρμακὸς, T. II. p. 243. edit. Lips., qui τὴν ἐπιφάνειαν et τὰ ἐπιφάνεια sine discrimine poni sumebat, Siebelis in praef. ad Phanodemi fragm. p. XX sq. de his vocabulis disputavit et qui differant exposuit. Ἡ ἐπιφάνεια θεοῦ, inquit, *est quum deus vel auxilio ferendo, vel poena sumenda, vel quoquo modo suae praesentiae signum dare creditur, cf. Wesseling. ad Diodor. Sic. I, 25, d'Orville ad Chariton p. 285, Toup. epist. crit. p. 141. Ister igitur* ἐν ταῖς Ἀπόλλωνος ἐπιφανείαις (cujus Harpocratio meminit) *res narrasse videtur, quibus probaret Apollinem suam saepe declarasse praesentiam. Maussacus vero putavit, Istrum hoc opere de sacris egisse, quae peragerentur ad. celebrandam memoriam Apollinis* ἐπιφανείας. *Sed ista sacra, de quibus loquitur Maussacus, seu diem quo* ἡ ἐπιφάνεια θεοῦ τινος *celebrari* solebat, *significant* τὰ ἐπιφάνεια, *quam in rem Nimptsch in diss. de* ἐπιφανείαις θεῶν, *Lipsiae* 1720, *p.* 10. *laudavit Casaubon. exercit. et in Baron. Annal. p.* 168. Atquè huic vocabuli ἡ ἐπιφάνεια significationi patrocinatur Dionysius Hal. II, 95 a Maussaco laudatus: πάνυ δ' ἄξιον καὶ τὴν ἐπιφάνειαν ἱστορῆσαι τῆς θεᾶς (τῆς Ἑστίας), ἣν ἐπεδείξατο ταῖς ἀδίκως ἐγκληθείσαις παρθένοις. De Istro adde

Plutarchum de musica 14: Ἀντικλῆς (Ἀντικλείδης) καὶ Ἴστρὸς ἐν ταῖς ἐπιφανείαις. — Epitomen mythicum plures libros complexam esse nusquam proditum legimus, atque errat Sevinus qui l. l. p. 123 septimum et nonum ejus librum a scholiaste Apollonii Rhodii et Sexto Empirico laudari putat. Utrumque meo jure potius ad historias retuli, vide fr. XIV. XVII. cll. XV, cum prior locus antiquissimam historiam Cyrenarum spectet, cujus urbis Phylarchus in historiis saepius mentionem facere debebat, alter ejusmodi sit, ut in quovis opere historico alicubi scriptus esse potuerit. Et teneamus, nescire nos epitomen mythicam plurium librorum fuisse. Quae, ut videtur, e scriptis his mythologicis servata sunt invenies fr. LXXIX—LXXXIII.

2. Sequuntur ἄγραφα, quorum memoria apud solum scholiastem in Aelii Aristidis orationes exstat: ὡς ἐν ἀγράφοις ὁ Φύλαρχός φησι, vide fr. LXXIX. Nec novimus ullum alium qui librum ἄγραφα inscriptum ediderit, nec nisi conjectura augurari possumus quale argumentum Phylarchi libro fuerit. Quocum vix recte componi posse videntur ἄγραφα qualia Platonis laudantur, placita non perscripta sed scholae successione servata, de quibus vide Wyttenbachii copias ad Platon. Phaedon. p. 138. Argumenti mythologici fuisse credam, ut ἄγραφα sint, quae reconditioris et abstrusioris doctrinae de rebus sacris habean-

tur et quae religio aliorum nondum scriptis consignaverit, sed traditione non scripta servaverit. Neque tamen magnopere repugnabo, si quis contendat *ἄγραφα* nostra similia fuisse Eumolpidarum *πατρίοις* et *ἀγράφοις νόμοις*, de quibus cf. Lobeckii Aglaopham. p. 193, aut complexa esse, quae sive apud Athenienses sive apud alios populos *usu et moribus recepta* fuerint, cf. Plato de legib. VII, 4. p. 793 H. St.: *ὅτι ταῦτ' ἐστι πάντα, ὅσα νῦν διεξερχόμεθα, τὰ καλούμενα ὑπὸ τῶν πολλῶν ἄγραφα νόμιμα, καὶ οὓς πατρίους νόμους ἐπονομάζουσιν οὐκ ἄλλα ἐστὶν ἢ τὰ τοιαῦτα ξύμπαντα κ. τ. λ.* cf. VIII, 8. p. 841. et Astius ad I, 8. — Quae si displicent scribas *ἐν ἀτάκτοις*, est enim locus scholiastae valde turbatus et corruptus, cum Philetae Coi *ἀτάκτων* meminerit Athenaeus III, 81 p. 114 e et alibi, et Istri *ἀτάκτου* Harpocratio s. v. *παιανιεῖς*.

3. *Περὶ εὑρημάτων* liber Phylarchi nomen magno scriptorum de hac re numero addit, qui celebrem in antiquis monumentis locum obtinent, ut Marxii verbis utar, quem vide ubi de Ephori *εὑρημάτων βιβλίοις β'* agit p. 30 sq. et cf. quos ibi laudat; adde Majum ad Polyb. Excerpta Vatic. XXXIX, 7, Lobeckium Aglaoph. p. 168. Fragmenta quae ad hunc librum referri possint non inveni.

4. Et Eudocia et Suidas *παρεμβάσεων βιβλία θ'* recensent. Quid tandem sunt *παρεμβάσεις*? Nescio

quid sibi velit Vossius, qui librum *de significationibus* inde effecit. Sevinus e Suida affert περὶ παρεισβάσεων, non autem addit e quanam editione Suidae. Certe delendum esset περὶ, sed vocabulum παρεισβάσεις aeque ac παρεμβάσεις nullusdum alicubi legit. Proclive est, quod Sevino quoque in mentem venit, scribere παρεκβάσεων βιβλία ϑ'. Παρέκβασις enim sive παρεκτροπὴ est rhetoribus digressio a proposita oratione et quasi evagatio, quibus omnes et historici et poetae fere utuntur, multi abusi sunt, vel Theopompus ideo notatus a Dionysio Halic. vett. scriptt. censura p. 70, 28. ed. Sylb. et Theone Progymn. p. 33. ed. Camerar., vide Pflugk de Theopompo p. 38 sq. De vocabulo παρέκβασις cf. Polybius III, 9. 33. et alia in Schweighaeuseri Lexico Polyb. Tractaverit igitur Phylarchus in παρεκβάσεων libris res in historiis praetermissas ne lectores longius diduceret, et tamen cognitu jucundas. At vero, dicat aliquis, tum rectius libros hosce ἄτακτα, ποικίλαι ἱστορίαι aut alio vocabulo, qualia multa exhibet A. Gellius in praefatione sua, inscripsisset; mira profecto res sunt *digressionum libri*, cum digressio non esse possit, ubi nihil est *unde* oratio digrediatur. Me quoque male habent hae e conjectura positae παρεκβάσεις, et vide num certe aeque bene codicum παρεμβάσεις retinere possimus. Παρεμβαίνειν est *juxta incedere*, et παρεμβάσεις Phylarchus fortasse opus

hoc appellavit, quod quasi comes juxta historias suas incederet et res in iis narratas illustraret. Et veteres libris suis nova et singularia nomina indere amabant. Ex hoc opere, ut videtur, petita sunt fr. LXIV—LXVI, in quibus agitur de Themistoclis filiis, de Demosthene, de mense quo Troja capta sit, quamquam eadem haec historiis alicubi inserta fuisse possunt.

5. *Τὰ κατὰ τὸν Ἀντίοχον καὶ Περγαμηνὸν Εὐμένη* incertos nos faciunt, quorum regum inter plures ejusdem nominis res a Phylarcho tractatas esse statuamus. Vossium et Sevinum Antiochum III. Magnum et Eumenem II. intelligere jam dixi. Et bello et pace illo tempore inter regnum Pergamenum et Syriacum plurima negotia intercessisse in vulgus notum est, et erat igitur quod quis singulari volumine comprehendere posset. Jam si reliquos reges quorum hic ratio haberi potest perlustramus, occurrunt Antiochus I. Soter, Antiochus Hierax, Eumenes I. Eumenem I. contra Antiochum I. bellum gessisse eumque prope Sardes, Ol. CXXIX, 2 = 263 a. C. n., vicisse testatur Strabo XIII p. 624 a (p. 148 ed. Tauchn.) a Niebuhrio Opusc. p. 277. not. 71. laudatus. Idem Niebuhrius l. l. et p. 286. not. 81. inter Eumenem et Antiochum Hieracem inimicitias et bellum ortum esse suspicatur. Quominus vero Niebuhrium secuti Phylarchum res Antiochi Soteris aut

Hieracis exponentem faciamus, impediunt historiae ejus, quae eaedem haec tempora et has res complectebantur. Nisi igitur statuere volumus Phylarchum res inter Antiochum sive Soterem sive Hieracem et Eumenem gestas singulari volumine ante vel post compositas historias comprehendisse, necesse est res Antiochi Magni et Eumenis II. argumentum libri Phylarchei fuisse. Quo sumto Phylarchi aetas usque ad Ol. CXLVII, 3 = 190 a. C. n. proferenda est.

6. Ordinem claudunt *historiarum libri XXVIII.* Ita enim opus hoc inscriptum fuisse idoneis argumentis evincam. Quodsi Eudocia et Suidas dicunt: *ἔγραψε τὴν ἐπὶ Πελοπόννησον Πύῤῥου τοῦ Ἠπειρώτου στρατείαν ἐν βιβλίοις κή, κατάγει δὲ καὶ μέχρι Πτολεμαίου τοῦ Εὐεργέτου κληθέντος καὶ τῆς Βερενίκης τελευτῆς καὶ ἕως τοῦ θανάτου Κλεομένους τοῦ Λακεδαιμονίου, ἐπιστρατεύσαντος αὐτῷ Ἀντιγόνου*, initium et finem, non titulum operis significant. Ineptus fuisset Phylarchus opus viginti octo libris conclusum et ad mortem Cleomenis deductum *Expeditionem Pyrrhi in Peloponnesum* inscribens. Nec noverunt Apollonius Dyscolus et Athenaeus opus ita inscriptum, at noverunt *historias*, *Φύλαρχος διὰ τῆς τρίτης τῶν ἱστοριῶν, ἐν τετάρτῃ ἱστοριῶν, ἐν τῇ πέμπτῃ καὶ εἰκοστῇ τῶν ἱστοριῶν*, vide fr. I. V. XVI. XLV., ne plura e multis commemorem. *Incipiebant vero Phylarchi historiae a Pyrrhi expeditione in Peloponne-*

sum, Ol. CXXVII, 1 = 272 a. C. n. *et finiebantur morte Ptolemaei Euergetae et Berenices et Cleomenis III. regis Spartanorum, qui ab Antigono Dosonte ad Sellasiam victus Alexandriam se contulerat* Ol. CXXXIX, 4 = 221 a. C. n., *ita ut viginti octo libris spatium quinquaginta annorum complecterentur.* Errorem Eudociae et Suidae qui pro Cleomene Cleonymum nominant significasse satis est, cum nullus rex Cleonymus illo tempore fuerit, cf. Schweighaeuser. ad Polyb. II, 56, Manso Sparta T. III, 2 p. 134. Illuc quinquaginta annorum spatium Manso quoque l. l., Heeren. de Trogi Pompeji fontib. et auctorit. p. 232. cll. eodem de font. et auctor. vitt. parall. Plutarchi p. 40, Niebuhr. Op. p. 269. not. 62. historiis Phylarchi assignant et fragmenta idem comprobant. Aliter, ut Raderum a Fabricio Bibl. Gr. T. II, p. 225. ed. antiquae refutatum taceam, qui Phylarchum in scriptoribus rerum Alexandri Magni numerabat, statuunt Sevinus p. 121 et Schoellius Hist. Litt. Gr. T. II. p. 133, qui Phylarchum initium scribendi a morte Alexandri M. Ol. CXIV, 2 = 323 a. C. n. sumsisse putant, cum in historiis suis res ante Pyrrhi expeditionem gestas tractaverit veluti Demetrii Poliorcetis, Lysimachi, aliorum. Sed de his et aliis Phylarchus *κατὰ παρέκβασιν* et *ἐν παρόδῳ* dixit; nam qui exorsus a morte Alexandri M. Ol. CXIV, 2, tanta rerum gravissima-

rum copia suppetente, in tertio libro jam de Patrocli expeditione in Graeciam Ol. CXXVII. suscepta, vide fr. I., in sexto de morte Alexandri Pyrrhi filii, vide fr. VIII, in decimo quarto simul de rebus Demetrii Poliorcetis, simul de rebus Seleuci Callinici, vide fr. XXIX. XXX, agere potuisset? Adde quod Plutarchus in vita Pyrrhi non meminit Phylarchi, ubi de plurimis bellis prius ab eo gestis refert, ubi vero narratio ad expeditionem in Peloponnesum pervenit statim Phylarchum laudat, vide fr. XLVII. — Historias ad mortem Cleomenis Ol. CXXXIX, 4. deductas esse inter omnes convenit; nam errorem Schoellii, qui idem statuit tum vero addit ultimo libro expeditionem Pyrrhi in Peloponnesum Ol. CXXVII, 1. expositam fuisse ab interprete Germanico sublatum vellem.

Et erant hi quinquaginta anni — admonent nos illorum quinquaginta trium annorum Polybii III, 1. — satis ampla et copiosa materies viginti octo libris, quae simul aptum et initium et finem praebebat. Historiae Phylarchi, quae erat illorum temporum condicio et ratio, gravissimae et luctuosissimae tragoediae instar erant; omnia quae complectebantur ad occasum vergebant, et Graecia et singula regna, quae Alexandro mortuo in orientali orbis terrarum plaga condita erant. Neque tamen inertia et torpor quas dixi civitates obtinebant, sed potius continuis

discordiis, caedibus, bellis omnia mixta erant et turbata. Solum regnum Macedonicum et recens ortum sive oriens Pergamenum speciem quandam ordinis civilis et firmitatis praebuerunt; Graecia, primo a tyrannis obsessa, tum discors et divisa inter Achaeos, Aetolos Lacedaemoniosque, propter mutuam invidiam et pusillum Arati et foederis Achaici animum vitam aegram et debilem traxit, et sublato Cleomene, qui unus perdidas res restituere potuisset, senio confecta est; Syria et Aegyptus regum gravitate et sceleribus vires immensas longis bellis nequicquam profuderunt. Quibus civitatibus si Cyrenen et Galatas addideris, habes quarum res Phylarchus scribendas sibi sumserat. Regium imperium illis temporibus obtinuerunt Macedoniae Antigonus Gonatas, Demetrius II., Antigonus Doson, Epiri Pyrrhus II., Alexander II., Pyrrhus III., Spartae inter alios Eurysthenidae Areus I., Acrotulus, Areus II., Leonidas II., Cleomenes III., Proclidos Agis III., Pergami Philetaerus, Eumenes I., Attalus I., Syriae Antiochus I. Soter, Antiochus II. Deus, Seleucus II. Callinicus et Antiochus Hierax, Seleucus III. Ceraunus, Aegypti Ptolemaei II. Philadelphus, III. Energetes, IV. Philopator; foederis Achaici gubernaculum plerumque tenebat Aratus. Quorum regum historiam qui memoria recolit, ejus animo inimicitiae, fugae, caedes bellaque quae neutri parti vera commoda afferebant, obversabuntur.

Ita incipiebant Phylarchi historiae ab expeditione et morte Pyrrhi, inquieti et varii regis, sed strenui bellatoris, mediae erant res maximam partem tristes et animum legentis affligentes Epiri, Spartae, Syriae, Aegypti, paulo laetiores Macedoniae, Pergami et adeo foederis Achaici, finem faciebat mors Antigoni Dosontis, Ptolemaei Euergetae, infortunium et interitus Cleomenis, qui prudentia et summa virtute usus tandem antiquorum heroum similis iniquo fato succubuit. Jam non Graecia habuit cui confidere et inniti et a quo salutem exspectare posset, Aegypti solium occupabat homo nequam Ptolemaeus Philopator, Macedoniae et Syriae sors manibus puerorum fere, Philippi III. et Antiochi III. commissa est. Non immerito igitur dixisse puto, Phylarchi historias tempus et rerum gravitate et vicissitudine insigne complexas esse.

Sed idem dixi Phylarchum ingenua et vere Graeca indole praeditum fuisse, genere dicendi gravi, fervido, sensus et dolores habente usum esse, et meruisse cui fides habeatur. Quae ut probem argumenta mihi petenda sunt ex sola Cleomenis Spartani historia, qualis a Phylarcho litteris prodita et nobis apud Polybium et Plutarchum servata est, cum integro opere careamus, fragmenta reliqua nimis brevia et abrupta sint. Et ne quis putet, inde plene haec effici non posse, sciat hic locum habere vetus

illud ᾧ τρώσας σε ἰάσεται. Cleomeens, qui solus Phylarcho vituperationis et criminum causa erat, solus eum liberabit. Cum vero totam Cleomenis et temporis illius historiam persequi non possim, lectores rogatos esse velim ut memores sint eorum, quae Polybius II, 45—70. V, 35—39, Plutarchus in vitis Cleomenis et Arati referunt, cll. Mansone Sparta T. III, 1. p. 303—351, Helwing. histor. foeder. Achaici p. 122—167. — Laudabili Arati studio plurimis Peloponnesi urbibus a tyrannorum dominatione, quos praecipue Demetrius II. foverat, Polyb. II, 44, liberatis, foedus Achaicum eodem Arato duce laeta virium incrementa cepit. Neque tamen Aratus viris domi militiaeque magnis annumerandus est, quippe qui timidus et ignavus non rebus gerendis superior esset, sed a rebus consilia sua suspensa haberetur, callide cunctando, tergiversando et dissimulando tempora captans, in quibus lucellum et gloriolam sibi pareret, neque inter reliquos Achaeorum praetores et principes ullus exstitit, qui fortitudine aut consilio emineret. Ita factum est ut foedus Achaicum satis ampli sed debilis et infirmi corporis instar fluctuaret, et, cum Aratus propter invidiam in alios et ambitionem ridiculam melioribus et praestantioribus Graecis qui Achaei non essent cedere nollet, aegram inter certamina vitam traheret et postremo se totamque Graeciam perderet. Non enim Graecus

sed merus Achaeus erat Aratus, et si fere apud nos Aratum una cum foedere Achaico variis et magnis laudibus celebratum videmus, non uni rerum veritati sed Polybii auctoritati hoc tribuendum est. Polybius enim et ipse merus Achaeus totus est in laudando Arato et Achaeis, obliquo oculo intuetur Aetolos et Lacedaemonios. Quamquam vero manifestum hoc partium studium homines advertere debebat, ne Polybio temere in omnibus fidem haberent, auctoritas tamen ejus, aliis in rebus bene parta, tantum valuit, ut etiam falsa et minus recta pro veris et rectissimis habita sint. Ne hoc de Polybio lato judicio in crimen temeritatis ipse incurram, non jam est quod timeam, cum de toto hoc loco doctissime et subtilissime disputaverit *Ch. Lucas* in libro quem Germanice scripsit *de modo, quo Polybius res foederis Aetolici tractaverit*, Regimontii 1827, quem vide quum alibi tum p. 46—54. 58. 59. 61—93. — Et exstitit Arato et Achaeis, cum animum nollent, adversarius maxime metuendus, Cleomenes III. rex Spartae. Qui, sublatis ephoris et restituta Lycurgi disciplina, fortitudine, prudentia et animi altitudine ita excelluit, ut Aratum, Achaeis saepius fusis et fugatis, in urbes se recipere cogeret et omnes admiratione sui impleret. Jam Aratus, bonorum consiliorum inops, propter invidiam et vitae delicatae amorem prava secutus, contra voluntatem Achaeorum

spreto Cleomene, qui bis pacem obtulit et ut se Graecum et Heraclidam pro Macedone in societatem reciperent petiit, ad Macedonum opes confugit iisque libertatem Peloponnesi et totius Graeciae prodidit. Quae cum Polybius excusare nesciret omisit, at Plutarchus, in aliis Polybii vestigia premens, a se impetrare non potuit, ut hanc Arati sive amentiam sive turpitudinem silentio tegeret, Plutarch. Arat. 39. Cleomen. 16. 17. Ar. 41. 42. Cl. 19. cf. Lucas l. l. p. 58. 59. Hanc Cleomenis virtutem et imaginem veteris Graecorum gloriae prae Arati imbecillitate et aevi praesentis miseria Phylarchum vehementer commovisse non magis mirum est, quam Polybium, qui genere, indole, statu civili et Achaeis addictissimus erat nec pristinam Graecorum excellentiam mente sua capiebat aut sentiebat, Lucas l. l. p. 30 sq. 51 sq., a Phylarcho refugisse. Atque ita pervenimus ad cardinem quaestionis de fide Phylarcho habenda aut neganda. Nam ut repetamus quae supra posuimus, solus Cleomenes Phylarcho criminum causa fuit, nec praeterea quidquam est quod ei vitio vertatur. Phylarchus Cleomenem in sinu et ore gestabat, virtute et excelso animo adolescentis gaudebat, imagine quasi redeuntis gloriae et potestatis Graecorum exsultabat, tristem casum quo afflictus periit deplorabat. Polybius contra, delicias suas Aratum a Phylarcho castigari et perstringi aegerrime ferens, Cleomenis glo-

riam quantum potest velat et obtegit, et irrito hoc conatu acerbatus invehitur ut animo satisfaciat in laudatorem ipsum, Phylarchum, singulas quasdam res quas redarguat arripit, iis mordicus inhaeret, et tum totas ejus historias damnat. Nos igitur ita statuamus, et Phylarchum et Polybium propenso animo alterum erga Cleomenem alterum erga Aratum ductos esse, utrumque suum heroem laudibus extulisse et ornasse et quasi cum eo coaluisse, utrumque, ut fere fit, in cernendis alienis vitiis acutiorem, in propriis hebetiorem fuisse, et neutrum aequum et integrum judicem alterius haberi posse. Si posteros et famam spectamus, Polybii causa potior est, cum auctoritas qua in orbe Romano pollebat memoriae Phylarchi offecerit, et ipse quasi vivus praesensque, cum solus supersit, coram nobis rem suam agat, ita ut aegerrime tandem aequum et verum cognitum sit. Si contra indolem utriusque et facta ipsa contemplamur, Phylarchus superat, cum Cleomenes (quem Polybius ipse debita laude non omnino fraudare audet, IV, 35. V. 35. 39. cf. IX, 23. 29. XVIII, 36.) ejusque consilia et res gestae longe praeferri mereantur Arato et Achaeis eorumque futilibus negotiis. Quod egregie perspexit Niebuhrius, cujus mascula verba ut scripsit appono, ne interpretando gravitatem eorum infringam; ita igitur ille l. l. p. 269. not. 62.: *Phylarchus gehört zu den Schriftstellern die mich eben*

so sehr dauern, als ich den Verlust ihrer Werke beklage. Das Urtheil, welches Polybius gegen ihn ausspricht, wird nicht ohne Grund gewesen sein (sed vide quae infra disputamus), *ist aber doch das parteiische eines achäischen Arcadiers, so wie er Cleomenes hasst, dessen grosse Eigenschaften er doch anerkennen muss. Denn hätte das Schicksal nicht unwiderruflich ausgesprochen gehabt, dass Griechenland sich nicht wieder heben sollte, so war Cleomenes der einzige Mann, der dies Segenswerk vollbringen konnte, freilich auf eine für Arate und Cantons-Eitelkeiten, die lieber alles aufopferten, unbehagliche Art. Sie haben denn auch ihn, sich und alles aufgeopfert: denn das Dasein der Achäer nach dem Cleomenischen Kriege wird man doch keine politische Existenz nennen. Polybius, bei grossen und edeln Eigenschaften, konnte einen allgemein griechischen Sinn nicht begreifen; so wie er Demosthenes ganz und gar nicht begreift. Ja er war den Macedoniern eher hold als gram. Und ein Schriftsteller der sich am letzten Strahl der griechischen Sonne wärmt, kommt ihm wie ein Schwärmer vor, und ärgert ihn.* — Cum vero concesserimus Phylarchum in historiis suis Cleomeni favisse, dispiciendum est quantum favori huic dederit. Favor et gratia rerum scriptorem perlicere possunt ut vel falsa fingat, vel

vera omittat, vel facta imminuat aut exaggeret. Quorum prius ut notari et acriter reprehendi debet, ita secundum et tertium lenius et quod excusari possit est. Polybius haec tria Phylarcho imputans exemplis probare conatur, quae curatius perlustranda sunt, cum Plutarchum permoverint ut in vita Arati 38 scriberet: ὁμοίως δὲ καὶ Φύλαρχος ἱστόρηκε περὶ τούτων (cf. fr. LIX.), ᾧ μὴ τοῦ Πολυβίου μαρτυροῦντος οὐ πάνυ τι πιστεύειν ἄξιον ἦν· ἐνθουσιᾷ γὰρ ὅταν ἅψηται τοῦ Κλεομένους ὑπ' εὐνοίας, καὶ καθάπερ ἐν δίκῃ τῇ ἱστορίᾳ τῷ μὲν (τῷ Ἀράτῳ) ἀντιδικῶν διατελεῖ, τῷ δὲ συναγορεύων. Cf. Lucas l. l. p. 54—57. Severam enim quam Polybius II, 56—63. de Phylarcho agit censuram ab his verbis orditur: ἐπεὶ δὲ τῶν κατὰ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς Ἀράτῳ γεγραφότων παρ' ἐνίοις ἀποδοχῆς ἀξιοῦται Φύλαρχος, ἐν πολλοῖς ἀντιδοξῶν καὶ τἀναντία γράφων αὐτῷ· χρήσιμον ἂν εἴη, μᾶλλον δ' ἀναγκαῖον ἡμῖν Ἀράτῳ προῃρημένοις κατακολουθεῖν περὶ τῶν Κλεομενικῶν, μὴ παραλιπεῖν ἄσκεπτον τοῦτο τὸ μέρος, ἵνα μὴ τὸ ψεῦδος ἐν τοῖς γράμμασιν ἰσοδυναμοῦν ἀπολίπωμεν πρὸς τὴν ἀλήθειαν. Καθόλου μὲν οὖν ὁ συγγραφεὺς οὗτος πολλὰ παρ' ὅλην τὴν πραγματείαν εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχεν εἴρηκε. πλὴν περὶ μὲν τῶν ἄλλων ἴσως οὐκ ἀναγκαῖον ἐπιτιμᾶν κατὰ τὸ παρὸν οὐδ' ἐξακριβοῦν· ὅσα δὲ συνεπιβάλλει τοῖς ὑφ' ἡμῶν γραφομένοις καιροῖς, ταῦτα δ' ἐστι τὰ

περὶ τὸν Κλεομενικὸν πόλεμον, ὑπερ τούτων ἀναγκαῖόν ἐστιν ἡμῖν διευκρινεῖν· ἔσται δὲ πάντως ἀρκοῦντα ταῦτα πρὸς τὸ καὶ τὴν ὅλην αὐτοῦ προαίρεσιν καὶ δύναμιν ἐν τῇ πραγματείᾳ καταμαθεῖν. Jam sequitur locus qui inter fragmenta LImus est, ubi Polybii ipsius et Plutarchi auctoritate probavimus, Phylarchum non mendacium sed meram veritatem tradidisse. Quae igitur incusat Polybius? Phylarchum veritate genere scribendi fervidiore et commodiore exposita lectorum animos percellere voluisse, quod tragoediam non historiam deceat, nec causam addidisse, cur ita in Mantinenses saevitum sit, quam copiose cap. 57 et 58 persequitur; iis autem quae narrentur semper adjici necesse esse causam et modum, ὧν χωρὶς οὔτ' ἐλεεῖν εὐλόγως οὔτ' ὀργίζεσθαι καθηκόντως δυνατὸν ἐπ' οὐδενὶ τῶν καθηκόντων, et postea ἐν παντὶ τὸ τέλος κεῖται τῆς διαλήψεως ὑπέρ τε τῶν [Ψεκτῶν ἢ τοὐναντίον ἐπαινεῶν. cf. III, 4, 1] οὐκ ἐν τοῖς τελουμένοις, ἀλλ' ἐν ταῖς αἰτίαις καὶ προαιρέσεσι τῶν πραττόντων καὶ ταῖς τούτων διαφοραῖς. Cum vero vix probabile sit nec e Polybii verbis pateat, Phylarchum omnino eorum quae Mantinenses prius contra Achaeos perpetraverint mentionem non fecisse, Polybius hoc solum reprehendere videtur, quod Phylarchus infortunium urbis deplorans praeteritorum lectores non admonuerit quae crudelitatem Achaeorum sive potius Macedonum, cum

Antigonus Doson Aratum non multum curaret, Plutarch. Arat. 45, quodammodo excusare potuissent. Quod quam leve crimen sit quivis intelligit. Quin Polybius ipse de Mantinea urbe tacet quae vere facta sunt et Aratum apud plurimos infamem reddebant, nimirum deletam Graecam urbem in honorem Antigoni Antigoneam appellatam esse, vide Plutarchum qui in his Phylarchum recte secutus est, et ipse mendacii reus fit in fine cap. 58. scribens, in solos Mantinenses ab Achaeis tam graviter animadversum esse. Nam eosdem Achaeos et Sellasiae incolas sub corona vendidisse testatur Pausanias II. p. 101. III. p. 178. edit. Wechel. (II, 9, 2. III, 10, 2. Lucas l. l. p. 56. not. 1) Levius etiam alterum est quod Polybius Phylarcho objicit de Aristomacho tyranno atque ita comparatum, ut nemo iniquitatem ejus non persentiat, vide fr. LII. Quod vero Phylarchus constantiam et fidem Megalopolitanorum reticuerit, suo jure Polybius tertio loco queritur, vide fr. LIII., et denique recte evincit Phylarchum de pecunia e praeda Megalopolitana a Cleomene redacta aut turpiter errasse aut rem nimium exaggerasse et ipsum sibi contradixisse, vide fr. LIV. Haec sunt quae Polybius, professus se id agere ut Phylarchi fidem et auctoritatem elevet et deleat, e toto opere eruere potuit, haec sunt quae effecerunt ut hucusque Phylarchi fides omnibus suspecta esset, et jam non, omnibus pensi-

tatis quisquam propter haec Phylarchum spernet. Attamen his non acquiescendam sed longius etiam progrediendum et evincendum est, Phylarchum in historiis probabiliora et veriora retulisse quam Polybium, qui Aratum sequitur, et Pausaniam, de cujus fonte mihi non constat. Occupavit hunc locum Mansonis diligentia (Sparta III, 2. p. 133—140), qui cum Plutarchus, in vita Cleomenis Phylarchum secutus et in vita Arati eodem usus una cum Arateis commentariis et Polybio, in compluribus a Pausania et Polybio discedat, potiora esse quae Phylarchi auctoritate nitantur demonstravit. Quae Mansonis disputatio huc transferatur necesse est, ne quidquam quod in hanc vel illam partem momentum dare possit hic desideretur. Primum igitur Polybius V, 37. cll. VIII, 1. narrat, Archidamum, Agidis III. Spartae regis fratrem, sibi a Cleomene metuentem exilii causa solum vertisse et in Messeniam ad Nicagoram paternum hospitem fugisse; postea eundem, injecta spe reditus et reconciliandae gratiae deceptum, cum interposita Nicagorae opera omnia transacta essent, redeuntem a Cleomene obviam progresso interfectum esse. En novum Cleomenis crimen, sed male fictum! Non Cleomenem adolescentulum, *οὐ πάνυ γάμων ὥραν ἔχοντα*, Plutarch. Cleomen. 1, omni potestate destitutum fugit Archidamus, sed patrem ejus Leonidam, quo auctore Agis interfectus erat, Plutarch.

Agis. 16. 18 sqq. Cleom. 1, et cum Leonida mortuo Cleomenes rex factus collegam desideraret, Archidamum arcessivit, ab inimicis injussu ejus caesum, vide fr. LV. Cleomenes enim propter morum et consiliorum similitudinem Agidis memoriam colebat, cujus uxorem Agiatidem patris jussu in matrimonium ductam tenerrimo amore complexus et ab ipsa amatus est, Plutarch. Cleom. 1. 3. 22. Qui mutuus conjugum amor simul nefandum diluit crimen, cujus Pausanias II, 9, 1 (p. 100) Cleomenem insimulat, veneno sublati Eurydamidae, quem Agiatis ex Agide conceperat. Neque Plutarchus qui pueri meminit Cleomen. 1, neque, quod gravissimum est, Polybius hujus flagitii suspicionem movent. Jam si Cleomenes Archidamo non insidiatus est, concidit alterum quod Polybius narrat, Nicagoram ob mortem Archidami infensum Cleomeni Alexandriae proditione facta interitum ejus accelerasse, et vera videntur quae Plutarchus Cleomen. 35. tradidit, Nicagoram propter aes alienum non solutum inimicitias contra Cleomenem exeruisse. Falsum porro est quod Pausanias l. l. p. 101. dicit *καὶ τὸ κράτος τῆς γερουσίας καταλύσας πατρονόμους τῷ λόγῳ κατέστησεν ἀντ' αὐτῶν.* Cleomenes potius Lycurgeam disciplinam restituit, neque hoc intactum reliquisset Polybius, qui Cleomeni propter sublatos ephoros eversam rei publicae Lacedaemoniae formam, et cum solus per tempus

aliquod rex esset regnum in tyrannidem mutatum objicit II, 47. IV, 81. Quinto loco meminit Manso eorum quae supra p. XXVI. jam alligimus, Cleomenem Achaeis pace et amicitia oblata ab Arato elusum esse, atque Polybium hoc partim omisisse, partim ipsum II, 47—50. obscurius significasse. Sexto denique loco Manso censet, Polybium ipsum II, 55, cll. Plutarcho Cleom. 23—25, ubi de Megalopoli capta agit, animum in Achaeos maxime propensum prodidisse. Hactenus ille. — Jam si longae disputationis nostrae singula momenta colligimus, calculis recte subductis haec ratio constabit, Phylarchum in historia belli Cleomenici Cleomeni favisse quidem, sed non ita ut mendacia commentus sit, a Polybio congesta in eum crimina levia et futilia esse atque Phylarchum etiam Polybianis veriora attulisse, nec quidquam reperiri, quod fidem ejus in aliis historiarum partibus elevet. Quae cum ita sint, Phylarchus fide dignus historicus censendus et Polybio aequandus est. Utriusque enim fides, cum uterque a partium studio non liber fuerit et Polybius adeo loco p. XXX. laudato ipse professus sit se solos Arati commentarios sequi, quos ille *sibi et pro se* composuerat, Manso l. l. p. 133 sq., Lucas l. l. p. 73—76, simul cadit simul manet.

Priusquam autem Phylarcho ab aliis scriptoribus revera fidem habitam esse demonstro, paucis de scri-

bendi genere quo usus est, et de indole, ut dicunt historiarum ejus explicabo. Phylarchus est eorum scriptorum unus, qui deserta veterum elegantia in compositione verborum negligentius versabantur; ita certe subtili Dionysii Halicarnassei judicio visum est, cum nos lenius judicare soleamus, quippe quibus, si a Thucydide et Xenophonte discesseris, ejusdem tantum classis aut inferioris etiam historici servati sint. Dionysii verba (de composit. verbor. p. 5, 16. ed. Sylb.) haec sunt: *τοῖς μὲν οὖν ἀρχαίοις ὀλίγου δεῖν πᾶσι πολλὴ ἐπίδοσις ἦν αὐτοῦ (τοῦ συντιθέναι δεξιῶς τὰ ὀνόματα)· παρ᾽ ὃ καὶ καλά ἐστιν αὐτῶν τὰ μέτρα καὶ τὰ μέλη καὶ οἱ λόγοι· τοῖς δὲ μεταγενεστέροις οὐκέτι, πλὴν ὀλίγων· χρόνῳ δὲ ὕστερον παντάπασιν ἠμελήθη καὶ οὐδεὶς ᾤετο δεῖν ἀναγκαῖον αὐτὸ εἶναι οὐδὲ συμβάλλεσθαί τι τῷ κάλλει τῶν λόγων· τοιγάρτοι τοιαύτας συντάξεις κατέλιπον, οἵας οὐδεὶς ὑπομένει μέχρι κορωνίδος διελθεῖν, Φύλαρχον λέγω καὶ Δοῦριν καὶ Πολύβιον καὶ Σάωνα* (lege *Ψάωνα*, Diodor. Sic. T. II. p. 490 Wess.) *καὶ τὸν Καλαντιανὸν Δημήτριον, Ἱερώνυμόν τε καὶ Ἀντίλογον* (lege *Ἀντίλοχον* sive *Ἀντίοχον*, Vossius de hist. Gr. p. 323) *καὶ Ἡρακλείδην καὶ Ἡγησίαν Μάγνητα καὶ ἄλλους μυρίους, ὧν ἁπάντων τὰ ὀνόματα εἰ βουλοίμην λέγειν ἐπιλείψει με ὁ τῆς ἡμέρας χρόνος.* Cf. Phrynichum infra fr. LXXII. Si modum et rationem scribendae historiae spectamus, plane singulare nec

ulli eorum quae supersunt simile fuisse videtur opus Phylarcheum et fere propius accessisse ad novum et hodiernum historiae genus. Tempora quae complectebatur gravissimae et luctuosissimae tragoediae instar fuisse jam significavi, atque vindicata cognatione quae intercedit inter historicos, poetas oratoresque (cf. locos apud Ulricium de historiograph. vett. p. 300 sqq. laudatos) Phylarchus hoc argumentum ita tractavit, ut legentium animos commovens et percellens modo ira et indignatione, modo commiseratione et tristitia impleret. Quae ratio per se non improbanda, modo rerum veritati non officiat et subtili elegantique judicio temperata sit, cum plane abhorreat a Polybii consilio, qui lectores docere et rerum civilium et bellicarum peritos reddere vult, illi ignobilis, muliebris, tragoediae non historiae conveniens vocatur II, 56. cf. fr. LI. Equidem non omnes uno pede et modulo metiendos esse censens nec omnibus idem convenire, minime sperno historicos, quorum oratio sensus et dolores habet et animum graviter commovet. Illustre exemplum Phylarcheae rationis exstat in vitis Agredis et Cleomenis. Cum Plutarchus in conscribendis vitis singulorum semper plures auctores consuluerit, modo hunc modo illum secutus sit, modo ex hoc modo ex illo aut omnino non aut leviter immutatas partes transscripserit, quod cum ex aliis scriptoribus tum e Polybio probare possumus,

diversa admodum est dictio, diversa ratio rerum exponendarum. Alius generis sunt vitae Agidis et Cleomenis, quae uni Phylarcho innituntur. In his idem est tenor et quasi spiritus orationis ut mihi prae aliis placeant, et quae ibi de Agidis et Cleomenis et mulierum nobilissimarum morte traduntur sunt quae nemo sine animi commotione legat. Similis est extrema pars vitae Pyrrhi inde a capite 26 medio, quae et ipsa e Phylarcho desumpta est, et quae de Danaë narrantur fr. XXIII. Amat porro Phylarchus homines ipsos loquentes facere et coram lectoribus quasi in scena agentes, et cum viris quorum res gestas exponit fere coaluit, quod tangit Plutarchus de gloria Athen. 1: *Ξενοφῶν μὲν γὰρ αὐτὸς ἑαυτοῦ γέγονεν ἱστορία γράψας ἃ ἐστρατήγησε καὶ κατώρθωσε ......, οἱ δ' ἄλλοι πάντες ἱστορικοὶ, Κλεινόδημοι, Δίυλλοι, Φιλόχοροι, Φύλαρχος ἀλλοτρίων γεγόνασι ἔργων ὥσπερ δραμάτων ὑποκριταὶ, τὰς τῶν στρατηγῶν καὶ βασιλέων πράξεις διατιθέμενοι καὶ ταῖς ἐκείνων ὑποδυόμενοι μνήμαις ἵνα ὡς αὐγῆς τινος καὶ φωτὸς μετάσχωσιν· ἀνακλᾶται γὰρ ἀπὸ τῶν πραττόντων ἐπὶ τοὺς γράφοντας καὶ ἀναλάμπει δόξης εἴδωλον ἀλλοτρίας, ἐμφαινομένης διὰ τῶν λόγων τῆς πράξεως ὡς ἐν ἐσόπτρῳ.* Semel Phylarchum hoc lectorum animos commovendi studio ad prodenda falsa abreptum deprehendimus. Falsa enim se Themistoclis filiis eum retalisse et intempestive tragoedias

excitasse Plutarchus docet, vide fr. LXIV.; quamquam Phylarchum ipsum haec finxisse vix crediderim in tanta auctorum discrepantia. Idem multa κατὰ παρέκβασιν historiis inseruit, et ut relaxaret animos opus suum multis salse et jocose dictis virorum clarorum, commemoratione eorum quae sive natura rerum, sive populorum, urbium, hominum mores et casus mira et singularia habent, et quae alia hujus generis sunt, distinxit et ornavit. Quominus autem inde Phylarcho nota addatur, quasi θαυμάσια captaverit et παραδοξογράφων unus fuerit, prohibet fortuna librorum ejus. Nam haec est sors et condicio scriptorum quorum integra opera perierunt, ut ab aliis servata fragmenta plus rerum mirabilium et singularium quam gravium et seriarum contineant. Talia enim aucupabantur Athenaei, Apollonii, Aeliani, nec temeritatis crimen effugeret qui ex his solum de argumento et pretio deperditorum operum statueret. Quantum, ut hoc exemplo utar, erraret qui de Polybianarum historiarum argumento et indole judicium ferret ex iis, quae inde excerpere Athenaeo libuit.

Ita comparatas Phylarchi historias qui consulerent et auctoritati earum inniterentur non defuerunt, et multarum rerum memoria vel soli Phylarcho debetur. Quae autem difficillimam et talem quae plene omnino non institui et peragi possit faciunt hanc quaestionem, duo potissimum sunt, unum et gravis-

simum quod Phylarcheae historiae perierunt, alterum quod qui eis maxime usus est et ipse non integer nobis restat. Facili enim opera nos ex *Trogi Pompeji historiis Philippicis*, si integras haberemus, Phylarchea eruturos fuisse inde clarissime patet, quod vel in Justini epitome ipsa Phylarchi verba dignoscere possumus. Trogus Pompejus in libris XXV—XXVIII. totus e Phylarcho pendet. Tractat Trogus in hisce libris ea ipsa tempora, quae opus Phylarcheum continebat, vide supra p. XVIII., et Phylarcho ita usus est ut ex viginti octo libris ejus quattuor faceret. Recte igitur quamquam cunctantius Heerenius (de Trogi Pompeji fontibus et auctoritate in Comment. societ. Gotting. T. XV. p. 185—245.) p. 232. dicit: *Trogum in his omnibus ex scriptoribus modo laudatis* (Duride, Hieronymo, Phylarcho) *Phylarchum maxime secutum esse, etsi certis argumentis probari nequeat, gravis tamen oritur suspicio.* Nam dubito, quin alius horum temporum scriptor fuerit quem Trogus sequi poterat. Neque Hieronymi historiae usque ad mortem Cleomenis deductae sunt, Heeren. l. l. p. 221., neque de Duride Samio hoc constat. De quo gravissime Schoellius in Histor. litt. Gr. T. II. p. 124. errat, historias ejus a morte Amyntae Macedonis usque ad mortem Jasonis Pheraei pertinuisse narrans, cum eodem tempore, a quo Duris scribendi initium faciebat, tres principes

Amyntas, Jason et Agesipolis Spartanus mortui sint, vide Diodorum Sic. XV, 60. Sicut autem Justinum, ut Heerenii verbis utar, fere unicum ex omni antiquitate testem superstitem habemus de rebus quae quattuor illis libris continentur et praecipue de Syriacis et Galaticis: ita Phylarchus solus hasce res et praecipue Cleomenicas tam copiose exposuit. Et cum Heerenius viderit, Trogum XXVIII, 4. sequi scriptorem Spartanis et Cleomeni potius quam Achaeorum partibus faventem atque hunc Phylarchum esse, equidem addo, ipsa Phylarchi verba et apud Plutarchum et in Justini epitome exstare, unde concludere possumus, et Plutarchum Phylarchi verba omnino non aut leviter immutata sua fecisse et Trogum eadem ad verbum Latine interpretatum esse. Audias Justinum XXVIII, 4.: *patentibus omnes domibus saucios excipiebant, vulnera curabant, lassos reficiebant. Inter haec nullus in urbe strepitus, nulla trepidatio, magisque omnes publicam quam privatam fortunam lugebant. Inter haec Cleomenes rex post multas hostium caedes toto corpore suo pariter et hostium cruore madens supervenit; ingressusque urbem non humi consedit, non cibum aut potum poposcit, non denique armorum onus deposuit: sed acclinis parieti, cum quattuor millia sola ex pugna superfuisse conspexisset, hortatur, ut se ad meliora reipublicae tempora reservarent*, et cum his

compone Graeca apud Plutarchum Cleom. 29.: ἐπεὶ δ᾽ εἰς τὴν πόλιν ἀφίκετο, τοῖς μὲν ἀπαντῆσασι τῶν πολιτῶν παρῄνει δέχεσθαι τὸν Ἀντίγονον, αὐτὸς δ᾽ εἶπε, εἴτε ζῶν, εἴτ᾽ ἀποθανὼν, ὃ μέλλοι τῇ Σπάρτῃ συνοίσειν, τοῦτο πράξειν· ὁρῶν δὲ τὰς γυναῖκας τοῖς μετ᾽ αὐτοῦ πεφευγόσι προστρεχούσας καὶ δεχομένας τὰ ὅπλα καὶ πότον προσφερούσας, αὐτὸς εἰσῆλθε μὲν εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἑαυτοῦ, τῆς δὲ παιδίσκης, ἣν εἶχεν ἐλευθέραν οὖσαν ἐκ Μεγάλης πόλεως ἀνειληφὼς μετὰ τὴν τῆς γυναικὸς τελευτὴν, ὡς εἰώθειστο, προσιούσης καὶ βουλομένης ἀπὸ στρατείας ἥκοντα θεραπεύειν, οὔτε πιεῖν ἐκδεδιψηκὼς ὑπέμεινεν, οὔτε καθίσαι κεκμηκὼς, ἀλλ᾽ ὥσπερ ἐτύγχανε τεθωρακισμένος τῶν κιόνων τινὶ τὴν χεῖρα προσβαλὼν πλαγίαν, καὶ τὸ πρόσωπον ἐπὶ τὸν πῆχυν ἐπιθεὶς καὶ χρόνον οὐ πολὺν διαναπαυσάμενος τὸ σῶμα καὶ τῇ διανοίᾳ περιδραμὼν ἅπαντας τοὺς λογισμοὺς ὥρμησε μετὰ τῶν φίλων εἰς τὸ Γύθιον. Et Trogum historiam horum temporum e Phylarcho hausisse Niebuhrius quoque censet l. l. p. 256. nota 54., ubi simul primae legationis a Romanis in Graeciam circa Ol. CXXXIV, 3. missae fidem, quam Justinus XXVIII, 2. memorat, contra Polybium tuetur et in responsione Romanis ab Aetolis data Phylarcheum spiritum significat. Idem p. 284. nota 78. monuit, cum Phylarchus Ariamnem maritum amitae Antiochi Hieracis κηδεστὴν Antiochi nominaverit, quod Graeci sermo-

nis usus ferat, hoc Trogo fraudi fuisse qui *socerum* verterit. Cf. quoque fr. XXXI. — Turbas quae Alexandri M. mortem exceperunt et certamina inter Cassandri filios, tum inter Demetrium, Pyrrhum et Lysimachum in Trogi libris XIII—XVI. e Phylarcho certe ex parte petita esse suspicatur Heerenius p. 221 et 223., et nonnulla fortasse Phylarchus κατὰ παρέκβασιν tetigit, cum haec tempora non ad historias ejus pertineant, sed hoc pro certo affirmare non ausim. At quae Justinus XIII, 7. de originibus Cyrenarum urbis habet non ex poeta aliquo, quod vult Heerenius p. 222, sed e Phylarcho sumta esse videntur, vide fr. XIV. XV., et ad eundem referri possint, quae XV, 4. de Sandrocotto leguntur, vide fr. XXXVIII., si non ex Megasthene desumta sunt, cf. Heeren. p. 223. Hactenus de Trogo Pompejo. — *Plutarchus* in quibusnam vitis Phylarchum auctorem sequi potuerit ut facile est dictu, ita secutum esse non majore opera probare licet. Sunt autem *vitae Agidis*, *Cleomenis*, *Arati*. Quarum duae priores ita Phylarcho quasi fundamento superstructae sunt ut Plutarchus passim tantum alios auctores inspexerit. Paulo aliter statuentem Heerenium vide de font. et auctor. vitt. paral. Plut. p. 79—86. Agidis III. enim breve regnum, ab anno 243 a. C. n. usque ad 237, incidit in medias Phylarchi historias, et aegre mihi persuadeo Aratum in commentariis

suis pueritiam et vitam Agidis, res civiles et internas Spartae tam copiose tractasse, ut Plutarchus inde multum sumere potuerit. Idem valet de Batone Sinopense, cujus liber qualis fuerit plane ignoramus. Equidem ita potius statuo, Phylarchum, cujus indoli Agidis historia acceptissimum erat argumentum, ita a Plutarcho in partes vocatum esse ut fortasse uno tantum loco, Ag. 15, Aratum et Batonem consuluerit. Apud Polybium de Agide nihil legitur. Et extremam vitae Agidis partem e solo Phylarcho petitam esse Heerenius ipse p. 82. censet, cujus verba quamquam iniquiora in Phylarchum appono: *ex Phylarcho vero petita esse quae de ultimis Agidis fatis enarrat, admodum probabile videtur. . . . Vix in omnibus Plutarchi vitis narrationem invenies tam tragice exornatam quam illam de Agide ejusque familiae interitu; ut fere suspicio subeat animum, cum plura occurrant, quae quomodo scriptor ea rescire potuerit, haud facile dixeris, eam ex parte saltem confictam esse. Accedit ad haec, longe aliam narrationem de Agidis interitu nobis servatam esse apud Pausaniam, ubi in proelio cum Achaeis occubuisse dicitur. Quidquid sit, narrationem de Agidis nece apud Plutarchum redolere Phylarchi ingenium, non amplius dubitabis, si eam de Cleomenis morte legeris, quam ex Phylarcho petitam esse mox infra monebimus.* Pausanias nar-

rationi VIII. p. 472. contra Phylarchum fides constare nequit, cf. Manso l. l. III, 2. p. 123., et probabile est Pausaniam Agidem III. confudisse cum Agide II., prope Megalopolin caeso, Plutarch. Agis. 3, Lucas l. l. p. 83. nota 2. Eadem ratio obtinet in vita Cleomenis. Omnia Phylarchi sunt quocum Plutarchus et Aratum et Polybium contulit in iis, quae uterque pro instituto suo attigerat. Recte enim, certe ex parte, Heerenius p. 85.: *non tamen ubivis comparationem cum Polybio instituere potuit Plutarchus, cum multa a Phylarcho tradita sint quae Polybius omiserat, vel copiosius enarrata quae Polybius pro ratione operis sui breviter tantum attigerat; quare si vel maxime fundum narrationis apud Plutarchum constituerint Polybii tradita, multa ex Phylarcho suppleta esse existimo; Polybium vero si dixeris, idem fere est ac si Aratum; si quidem ipse Polybius se in hisce rebus enarrandis Arati maxime vestigia pressisse ipse testatur. Ad utrumque vero Plutarchus in Cleomene provocat; bis scilicet ad Polybium, saepius vero ad Aratum.* Falli in his Heerenium Plutarchum Polybianas historias maxime sequi facientem docet instituta comparatio inter Polybium et Phylarchum, nec Plutarchum Arateis commentariis fundamento usum esse inde patet, quod cum favore quodam et gratia, certe cum summa aequitate res Cleomenis persequitur. Consu-

luit Plutarchus et Aratum et Polybium, Cleom. 16. 17. 19. 25. 27.; at vero si ab his locis discesseris (Sphaeri Borysthenitae libros περὶ τῆς Λακωνικῆς πολιτείας haud ita multum suppeditasse crediderim, Heeren. l. l.) non dubito quin reliqua soli Phylarcho innitantur, cf. fr. XXXIV. XXXV. LVIII. In describenda pugna ad Sellasiam Plutarchus 28 adeo Polybio rejecto Phylarchum sequitur, cf. Lucas l. l. p. 75., et omnia quae hanc excipiunt Phylarchea esse clarissime evincunt supra p. XLVI. composita verba Plutarchi et Trogi Pompeji et p. XXXIV sq. notata dissensio inter Polybium et Plutarchum. Quare non sine idonea causa haec omnia inter fragmenta Phylarchi posita aliquis velit. Contra se habet in vita Arati. Ipsius Arati commentarii fundamentum sunt, quibuscum Plutarchus Polybium semel dissentientem, cf. supra p. XXX. et fr. LIX., contulit et Phylarchum. Sed Plutarchus non praejudicata opinione ductus in universum minus honorifice sentit de Arati commentariis quam Polybius, qui II, 4. eos λίαν ἀληθινοὺς καὶ σαφεῖς dicit, quamquam ejusdem libri cap. 47. Aratum *plura quae clam egerit consulto omisisse* confitetur. Cf. Plutarch. Arat. 3. Cleom. 16. et Lucam l. l. p. 73 sq. Aequissimum igitur in vita Arati Plutarchus se praebuit erga Phylarchum, quem quidem semel tantum laudavit, sed ubi Aratus studio et amore sui et Achaeorum et in-

festo animo in adversarios eorum se abripi passus erat, e Phylarcho, licet suppresso ejus nomine, supplet quae necessaria videbantur, cf. 32. 33. 37—41. 44. 45. — Minus recte Phylarchum inter scriptores poni quibus auctoribus Plutarchus in vita Demetrii Poliorcetis usus sit p. XLVIII. jam dixi, sed versatissimum fuisse Plutarchum in scriptis Phylarchi ostendunt et multa quae inde apposito ejus nomine sumsit, et alia quae non apposito nomine eidem vindicari debent. Et satis iniqua sors memoriam Phylarchi supprimere studuit, cum alii historici quos eum secutos esse admodum probabile est, et ipsi perierint, velut Diodorus Siculus inde a libro XXI. Reliquos scriptores qui e Phylarcheis fontibus rivulos deduxerint vide in collectione fragmentorum, quibus hic adjungere placet tabulam eorum locorum quos e Phylarcho non nominato petitos esse fragmenta ejus arguunt:

Aelianus

de nat. animal.	VI, 44.,	vide	fragm.	XXXI.
	XI, 14.,	-	-	XXXVII.
	XVI, 36.,	-	-	ibid.
var. histor.	IX, 3.,	-	-	XLII.
	XI, 41.,	-	-	VII.
	XII, 43.,	-	-	XLIV.

Plutarchus

Alexand. M. 40.,	vide fragm.	XLII.
Demetr. Pol. 25.,	- -	VI. XXIX.
Conviv. VII. cap. 2. p. 5.,	- -	XLV.
Praecepta conj. p. 418.,	- -	XVIII.

Polyaenus

strategemat. IV, 3, 24.,	vide fragm.	XLII.
IV, 6, 3.,	- -	XXXVII.
VIII, 6.	- -	XXX.

Jam cum ad finem huic scriptioni positum pervenerimus, omnes mecum consentient gravissimum nos damnum fecisse deperditis Phylarchi libris. Periit enim tantum non unicus rerum per quinquaginta illos annos in tota orientali orbis terrarum parte gestarum testis, si a Polybio qui paucas praeter Achaicas attigit discesseris, et quae per nebulam quasi de rebus Aetolicis, Pergamenis, Galaticis, Syriacis, Aegyptiacis, Cyrenaicis illius temporis a Trogo Pompejo relata audimus, exiguae Phylarchei operis particulae sunt. E quibusnam fontibus Phylarchus ipse sua hauserit nescire nos nec conjectura assequi posse vel me non monente patet; hoc unum addere licet, quod parti rerum a se narratarum aequalis fuerit. Nec quo tempore Phylarchi historiae ex oculis et manibus hominum abierint accurate indicare possumus; tertio p. C. n. saeculo adhuc lectas esse testantur

Aelianus et Porphyrius, sexto J. Laurentius Lydus, grammaticos et lexicographos infimi temporis integris historiis usos esse vix credam. — In collectione fragmentorum secrevi quae addito numero libri et quae sine nota libri laudantur, hic ut conspectum quasi totius operis faciliorem reddam, tabulam propono, in qua omnia fragmenta, quae notam libri habent aut argumento certum temporis indicium praebent, conjunctim ordinata sunt. Quae annum 272 a. C. n. praecedunt et a Phylarcho κατὰ παρέκβασιν tractata videntur asterisco notavi. Probabile est, libros XII—XIV. historiam Syriae et finitimarum regionum usque ad mortem Seleuci Callinici, XV. et proxime sequentes Agidis III. historiam, XXV—XXVIII. bellum Cleomenicum complexos esse.

Liber	Ol. CXXVII,1. a. C. n.	
I	272	Pyrrhi expeditio in Peloponnesum. De Chilonide. De Pyrrhi aquila XLVII—XLIX.
III	270	Patroclus cum classe Aegyptiaca Antigonum Gonatam aggreditur. Ariamnes Galatarum ditissimus II. *De Milonis vomeitate III.
IV		Syagrus Aetolorum praetor IV. Prodigia V.
VI	262	Antiochus II. Deus vinolentus VII. —

Liber	a. C. n.	
		Alexander Pyrrhi veneno moritur; de malo Cydonio alexipharmaco; de faba Aegyptiaca in Epiro crescente VIII. IX. L. — De Byzantiorum et Galatarum moribus X. XI. — *Demetrius Poliorcetes dicax VI.
VII		De corona vitiosa XII. — Theodorus Larissaeus, Antigoni Gonatae inimicus, semper aquam bibit ut Ibores XIII. *De Cyrenarum conditoribus XIV. XV.
VIII		De fonte prope sinum Arabicum XVI.
IX		De Aesculapio XVII.
X		Isanthes Thracum rex XIX. — *De Pantica XVIII. et Demetrio Poliorcete risus amanti.
XI		*De Demarato Lacedaemonio XXI. et de Curetibus postea Acarnanibus dictis ab Acarnane et de Eriphyles monili XXII. LX.
XII	247	Laodice marito Antiocho II. sublato Danaen interficit XXIII. — De Graecis soli mel libantibus, de Coerano Milesio, de aspide Aegyptiaca XXIV —XXVII.
XIII		Athenienses Lemnum incolentes adulantur regibus Syriae XXVIII.

Liber	a. C. n.	
XIV	Ol. CXXXVIII?	Mysta, Seleuci Callinici amica a Galatis capta XXX. Antiochus Hierax a Galatis occisus XXXI.
	228	Zielas Bithyniae rex a Galatis occisus XXXII. — *Demetrius Poliorcetes adulatoribus aurem praebet XXIX.
XV		De Lacedaemoniis mollitiei deditis XXXIII.
	243	Agis III. consilia capit restituendae disciplinae Lycurgeae provocans ad Daphnes sive Pasiphaae oracula XXXIV.
XVII		De templo Saturni XXXV.
XIX		*De Timosa XXXVI.
XX	236	Cleomenis III. initia XXXIII. — De elephanti erga infantem amore XXXVII.
XXI		*Sandrocottus Seleuco I. dona mittit XXXVIII. De Philippo Amyntae et Arcadione XXXIX. et Paralo heroe XL.
XXII		Ptolemaeus II. Philadelphus luxuriosus XLI.
XXIII		*De luxu amicorum Alexandri M. XLII. et de disciplina Ceorum XLIII.

FRAGMENTA HISTORICA

cum nota libri I—XLVI., sine nota libri XLVII—LXXVIII.; mythologica LXXIX—LXXXIII.

FRAGMENTA HISTORICA

cum nota libri I — XLVI., sine nota libri XLVII — LXXVIII.; mythologica LXXIX — LXXXIII.

τὸν Γαλάτην πλουσιώτατον ὄντα ἐπαγγείλασθαι ἑστιᾶσαι Γαλάτας πάντας ἐνιαυτὸν, καὶ τοῦτο συντελέσαι ποιήσαντα οὕτως· κατὰ τόπους τῆς χώρας τὰς ἐπικαιροτάτας τῶν ὁδῶν διέλαβε σταθμοῖς, ἐπί τε τούτοις ἐκ χαράκων καὶ τῶν καλάμων τῶν τε οἰσυΐνων ἐπεβάλλετο σκηνὰς χωρούσας ἀνὰ τετρακοσίους ἄνδρας καὶ πλείους ἔτι, καθὼς ἂν ἐκποιῶσιν οἱ τόποι τό τ' ἀπὸ τῶν πόλεων δέξασθαι καὶ τῶν κωμῶν μέλλον ἐπιῤῥεῖν πλῆθος· ἐνταῦθα δὲ λέβητας ἐπέστησε κρεῶν παντοδαπῶν μεγάλους, οὓς πρὸ ἐνιαυτοῦ καὶ πρὸ τοῦ μέλλειν μεταπεμψάμενος τεχνίτας ἐξ ἄλλων πόλεων ἐχαλκεύσατο· θύματα δὲ καταβάλλεσθαι ταύρων καὶ συῶν καὶ προβάτων τε καὶ λοιπῶν κτηνῶν ἑκάστης ἡμέρας πολλά, πίθους τε οἴνου παρεσκευάσθαι καὶ πλῆθος ἀλφίτων πεφυραμένων· καὶ οὐ μόνον, φησὶν, οἱ παραγινόμενοι τῶν Γαλατῶν ἀπὸ τῶν κωμῶν καὶ τῶν πόλεων ἀπέλαυον, ἀλλὰ καὶ οἱ παριόντες ξένοι ὑπὸ τῶν ἐφεστηκότων παίδων οὐκ ἠφίεντο, ἕως ἂν μεταλάβωσι τῶν παρασκευασθέντων.

BPU ἐπαγγείλασθαι. L ἀπαγγείλ. — CUL τάς. ABP καὶ τάς. — PUL καὶ τῶν καλάμων. Bom. τῶν. — B. ἐπεβάλετο. — B. παρεσκευάσθαι. UL παρασκευάσασθαι. — B πεφυρμένων. — Scribebatur ἀπήλαυον. B ἀπήλαυνον. Hoeschelius adscripsit ἀπέλαβον.

Pauca verba ex Athenaeo habet Eustath. ad Odyss. 1533, 56. ἐκ τῶν καλάμων — τετρακοσίους

ἄνδρας. — Cf. fragm. XI. Γαλάται Phylarchi non sunt incolae Galliarum proprie sic dictarum, quae est Sevini sententia, sed Galatiae orientalis, cf. fr. XXX—XXXII. Ariamnis et nostri loci, ni fallor, Wernsdorffius in libro suo de republ. Galat. immemor fuit.

III.

Athenaeus X, 4, p. 412 f.

Φύλαρχος δέ φησιν ἐν τῇ τρίτῃ τῶν ἱστοριῶν τὸν Μίλωνα ταῦρον καταφαγεῖν κατακλιθέντα πρὸ τοῦ βωμοῦ τοῦ Διός· διὸ καὶ ποιῆσαι εἰς αὐτὸν Δωριέα τὸν ποιητὴν τάδε

Τοῖος ἔην Μίλων, ὅτ' ἀπὸ χθονὸς ἤρατο βρῖθος.
τετραετῆ δαμάλην, ἐν Διὸς εἰλαπίναις,
ὤμοις δὲ κτῆνος τὸ πελώριον ὡς νέον ἄρνα
ἤνεγκεν δι' ὅλης κοῦφα πανηγύρεως.
καὶ θάμβος μὲν, ἀτὰρ τοῦδε πλέον ἤνυσε θαῦμα
πρόσθεν Πισαίου, ξεῖνε, θυηπολίου.
ὃν γὰρ ἐπόμπευσεν βοῦν ἄζυγον, εἰς κρέα τόνδε
κόψας, πάντα κατ' οὖν μοῦνος ἐδαίσατό νιν.

AB *κατακλιθέντα*. P *κατακλισθέντα*. UL *κατακλεισθέντα*. — U. 2. AB *δαμάλην*. PUL *δάμαλιν*. U. 3. B *τε*.

De Milonis et aliorum voracitate plura narrat Athenaeus l. l. Doriei epigramma receptum est in

Antholog. Palat. vol. II. p. 760, cujus duo postremos versus habet Eustath. ad Odyss. p. 1523, 9. De θυηπολίου Schweighaeuserus: nusquam alibi, quod sciam, reperitur vocabulum τὸ θυηπόλιον; ἡ θυηπολία habes apud Pollucem 1, 29. et in Analect. Brunckii T. II, p. 107. num. 1.

E LIBRO IV.

IV.

Athenaeus VIII, 6. p. 333 a.

Καὶ Φύλαρχος δ' ἐν τετάρτῃ ἑορακέναι τινάς πολλαχοῦ τὸν θεὸν ὕσαντα ἰχθύσι, πολλάκις δὲ καὶ πυροῖς, τοῦ αὐτοῦ συμβαίνοντος καὶ ἐπὶ βατράχων.

B τινά.

Talium prodigiorum mentio saepissime fit apud historicos; de ranis conferas Heraclidem Lembum apud Athen. et Appiani Illyr. 4.

V.

Athenaeus IX, 64, p. 401 d.

Καὶ Αἰτωλῶν δὲ οἶδα στρατηγὸν Σύαγρον, οὗ μνημονεύει Φύλαρχος ἐν τετάρτῃ ἱστοριῶν.

E LIBRO VI.

VI.

Athenaeus XIV, 3, p. 614 e.

Φιλογέλως δ' ἦν καὶ Δημήτριος ὁ Πολιορκητής, ὥς φησι Φύλαρχος ἐν τῇ ἕκτῃ τῶν ἱστοριῶν· ὅς γε καὶ τὴν Λυσιμάχου αὐλὴν κωμικῆς σκηνῆς οὐδὲν διαφέρειν ἔλεγεν· ἐξιέναι γὰρ ἀπ' αὐτῆς πάντας δισυλλάβους· (τόν τε Βίθυν χλευάζων καὶ τὸν Πάριν, μεγίστους ὄντας παρὰ τῷ Λυσιμάχῳ, καί τινας ἑτέρους τῶν φίλων·) παρὰ δ' αὐτοῦ Πευκέστας καὶ Μενελάους, ἔτι δὲ Ὀξυθέμιδας· ταῦτα δ' ἀκούων ὁ Λυσίμαχος, Ἐγὼ τοίνυν, ἔφη, πόρνην ἐκ τραγικῆς σκηνῆς οὐχ ἑόρακα ἐξιοῦσαν· τὴν αὐλητρίδα Λάμιαν λέγων. ἀπαγγελθέντος δὲ καὶ τούτου, πάλιν ὑπολαβὼν ὁ Δημήτριος ἔφη, Ἀλλ' ἡ παρ' ἐμοῦ πόρνη σωφρονέστερον τῆς παρ' ἐκείνῳ Πενελόπης ζῇ.

Eadem e Phylarcho sumsit et in brevius coacta exhibuit Plutarchus in Demetrio 25. conf. fragm. XX. XXIX. Bithyis et Oxythemidis mentionem facit Athen. VI, 49 et 62. p. 246 d. 253 a., Diodorus Sic. Exc. XXI, 11. 12. p. 491. 492., Lamiae Plutarch. Demetr. 19. 24. 27., Athen. IV, 1. p. 128 b., XIII, 38 sq. p. 577 c. De *δισυλλάβοις* Lysimachi amicis Casaubonus haec adscripsit: servorum apud Graecos nomina vel unius syllabae fuerunt, ut Mus, servus

Epicuri, estque verbum vetus, πᾶς δοῦλος δεσπότῃ μονοσύλλαβος, vel duarum ut Davus, Geta, Manes, Stichus, Mysus, Dromo et similia his. Per servos autem pleraque in comoediis administrantur. Contra in tragicam scenam reges ut plurimum et proceres prodeunt. Tragoedia enim non fit nisi de principibus, neque tragoediae argumentum ingrediuntur meretrices, sine quibus nulla fere Plauti nec Terentii comoedia, neque veterum Graecorum τῆς νέας κωμῳδίας, quos Latini sunt imitati. Quibus Schweighaeuserus addit, Penelopen pro uxore in universum dixisse Demetrium, cum Lysimachi uxor Arsinoe fuerit, Athen. XIV, 6. p. 616 c.

VII.

Athenaeus X, 51, p. 438 c.

Φύλαρχος δὲ ἐν τῇ ἕκτῃ τῶν ἱστοριῶν Ἀντίοχόν φησι τὸν βασιλέα φίλοινον γενόμενον μεθύσκεσθαί τε καὶ κοιμᾶσθαι ἐπὶ πλέον, εἶθ' ἑσπέρας πάλιν ἀφυπνιζόμενον ἐπιπίνειν. ἐχρημάτιζέ τε, φησί, νήφων μὲν βραχέα τελέως, μεθύων δὲ τὰ πολλά. διο περὶ αὐτὸν δύο ἦσαν οἱ διοικοῦντες τὴν βασιλείαν, Ἄριστος καὶ Θεμίσων, Κύπριοι μὲν γένος καὶ ἀδελφοί, ἐρώμενοι δὲ ἀμφότεροι τοῦ Ἀντιόχου.

Ex Athenaeo Aelianus O. H. II, 41. haec in scrinia sua transtulit. Schweighaeusero Antiochus

primus, qui Soter cognominatus est, designari videtur. De Themisone ridicula narrat Athen. VII, 35. p. 289 f. e Pythermo historico; alium Themisonem, Antiochi Magni praefectum equitum, novi e Polybio V, 79. 82. Niebuhrius Opuscul. p. 268, Antiochum II. Deum notari censet.

VIII.

Athenaeus VI, 58, p. 251 c.

Φύλαρχος δὲ ἐν ἕκτῳ ἱστοριῶν Νικησίαν φησὶ τὸν Ἀλεξάνδρου κόλακα θεασάμενον τὸν βασιλέα σπαρασσόμενον ὑφ᾽ οὗ εἰλήφει φαρμάκου εἰπεῖν, Ὦ βασιλεῦ, τί δεῖ ποιεῖν ἡμᾶς, ὅτε καὶ ὑμεῖς οἱ θεοὶ τοιαῦτα πάσχετε; καὶ τὸν Ἀλέξανδρον μόλις ἀναβλέψαντα, ποῖοι θεοί; φῆσαι· φοβοῦμαι μὴ τοῖς θεοῖσιν ἐχθροί.

Νικησίαν. C νικητᾶν. — μὴ τοῖς. A μή τοι. — θεοῖσιν. C θεοῖς. Fortasse tragici verba sunt φοβοῦμαι μὴ τοῖς θεοῖσιν ἐχθροί. G. Dindorf.

Est Alexander, Epiri rex, Pyrrhi e Lanasse filius, Plutarch. Pyrrh. 9. Justin. XVIII, 1. cf. fragm. L. Qui de ejus rebus egit, Justinus XXVI, 2 et 3. XXVIII, 1. non certis quidem verbis veneno interemtum prodidit, sed fidem faciunt Phylarcho verba: *Olympias, Pyrrhi, Epirotae regis, filia, omisso marito eodemque germano fratre Alexandro.* De

FRAGMENTA HISTORICA

cum nota libri I — XLVI., sine nota libri XLVII — LXXVIII.; mythologica LXXIX — LXXXIII.

X.

Athenaeus X, 59, p. 442 c.

Φύλαρχος ἐν ἕκτῃ Βυζαντίους, οἰνόφλυγας ὄντας, ἐν τοῖς καπηλείοις οἰκεῖν, ἐκμισθώσαντας τοὺς ἑαυτῶν θαλάμους μετὰ τῶν γυναικῶν τοῖς ξένοις· πολεμίας σάλπιγγος οὐδ' ἐν ὕπνοις ὑπομένοντας ἀκοῦσαι.

ὑπομένοντας. BP ὑπομένοντες.

Eustathius ad Iliad. p. 1242, 40.

Μνηστέον δ' ἐν τούτοις καὶ ὅτι *Φύλαρχος* ἔσκωψέ τινα ὡς ἀπόλεμον, εἰπὼν παροιμιωδῶς τὸ πολεμίας σάλπιγγος οὐδ' ἐν ὕπνοις ὑπομένων ἀκοῦσαι.

Cum Eustathius non ipsis Phylarchi historiis usus sit, sed quae e Phylarcho profert omnia ex Athenaeo hauserit, cf. locos in indice notatos, nemo dubitabit, quin ex Athenaei loco, qui memoriae obversabatur, proverbium sibi finxerit. Luxuriam Byzantiorum multis historicorum testimoniis Athenaeus probat, cf. XII, 32. p. 526 e., et contulisse juvabit quae Polybius IV, 38. 44 sq. et Strabo VI, 6. de situ et commercio hujus emporii scripserunt.

XI.

Athenaeus IV, 34. p. 150 d.

Παρὰ δὲ Γαλάταις φησὶ *Φύλαρχος* ἐν τῇ

ἕκτῃ ἐν ταῖς τραπέζαις ἄρτους πολλοὺς κατακεκλασμένους παρατίθεσθαι χύδην καὶ κρέα ἐκ τῶν λεβήτων, ὧν οὐδεὶς γεύεται, ἢν μὴ πρότερον θεάσηται τὸν βασιλέα, εἰ ἥψατο τῶν παρακειμένων.

B κρέα alii κρέατα. — P γεύηται. — ἢν μὴ ex emendatione Dindorfii pro εἰ μή.

Cf. fragm. II.

E LIBRO VII.

XII.

Athenaeus XV, 15. p. 673 f.

Μόνον γὰρ τοῦτ' ἴδιον εἴρηκεν (ὁ Ἡφαιστίων) ὅτι Φύλαρχος ἐν τῇ ἑβδόμῃ τῶν ἱστοριῶν οἶδε τὴν κατὰ λόγον ἱστορίαν, καὶ ὅτι οὔτε τὰ Νικαινέτου οἶδεν οὔτε τὰ Ἀνακρέοντος ὁ συγγραφεύς· ἀπέδειξέ τε καὶ διαφωνοῦντα αὐτὸν κατ' ἔνια τῶν ἱστορηθέντων παρὰ τῷ Μηνοδότῳ.

De corona viticea, Hephaestione, Nicaeneto et Menodoto consulendus est Athenaeus inde a pag. 671 e. E veteri memoria ibi repetitur, qui factum sit, ut vitices sive salices Amerinae ad coronas nectendas adhiberentur. Anacreontis versus quaeras in editione Fischeri p. 343.

XIII.

Constantinus Porphyrogen. de administr. imperio (in Banduri Imper. orientale p. 77 f.)

Λέγονται οἱ Ἴβηρες ὑδροποτεῖν, ὡς Ἀθήναιος ἐν δειπνοσοφιστῶν δευτέρῳ οὕτω· Φύλαρχος μὲν ἐν τῇ ἑβδόμῃ καὶ τοὺς Ἴβηράς φησιν ὑδροποτεῖν πάντας, καίτοι πλουσιωτάτους πάντων ἀνθρώπων τυγχάνοντας· κέκτηνται γὰρ ἄργυρον καὶ χρυσὸν πλεῖστον. μονοσιτεῖν τε αὐτοὺς ἀεὶ λέγει διὰ μικρολογίαν, ἐσθῆτάς τε φορεῖν πολυτελεστάτας.

Athenaeus II, 21. p. 44 c.

Ὅτι Φύλαρχός φησι Θεόδωρον τὸν Λαρισσαῖον ὑδροπότην γενέσθαι, τὸν ἀλλοτρίως ἀεί ποτε πρὸς Ἀντίγονον ἐσχηκότα τὸν βασιλέα· φησὶ δὲ καὶ τοὺς Ἴβηρας πάντας ὑδροποτεῖν, καίτοι πλουσιωτάτους ἀνθρώπων ὄντας. μονοσιτεῖν τε αὐτοὺς ἀεὶ λέγει διὰ μικρολογίαν ἐσθῆτάς τε φορεῖν πολυτελεστάτας.

BCD *ἐσθῆτας τε.* **UL** *ἐσθῆτας δέ.*

Dindorfius laudat Stephanum in *Ἰβηρίαι, φασὶ δ' αὐτοὺς ὑδροποτεῖν, ὡς Ἀθήναιος ἐν δειπνοσοφιστῶν δευτέρῳ· καὶ μονοσιτοῦσι διὰ μικρολογίαν, καὶ ἐσθῆσι κέχρηνται πολυτελεστάταις, ὡς πλουσιώτατοι,* **additque:** ***quae apud Constantinum Porphyr. de administr. imp. cap. 23., integro Stephani libro usum, sic scripta sunt,*** *λέγονται οἱ Ἴβηρες ὑδροποτεῖν, ὡς*

Ἀθήναιος ἐν δειπνοσοφιστῶν β' οὕτω· καὶ τοὺς Ἴβηρας φησιν κ. τ. λ. Omisit igitur quae apud Constantinum leguntur *Φύλαρχος μὲν ἐν τῇ ζ'*, ex quibus colligimus, Constantinum potius integriore *Athenaeo* quam nos usum esse. — Inter plurimos Theodoros, quorum apud veteres mentio fit, Larissaeum non invenio. Antigonus rex fuerit Gonatas, quem cum philosophis, quorum e numero Theodorum fuisse puto, versatum esse e Diogene Laertio constat, cf. Baehr ad Plutarchi Pyrrh. 26.; adde, quod septimus Phylarchi liber sit.

XIV.

Schol. Apollonii Rhod. Argonaut. IV, 1561.

Εὐρύπυλος, Ποσειδῶνος υἱὸς καὶ Κελαινοῦς τῆς Ἄτλαντος, βασιλεὺς δὲ Κυρήνης. Φύλαρχος δὲ ἐν ἑβδόμῳ Εὔρυτον αὐτὸν καλεῖ, καὶ ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀναγράφει Λυκάονα. Ἀκέσανδρος δὲ ἐν πρώτῳ περὶ Κυρήνης [τῆς Ὑψέως] μετ' αὐτὸν βασιλεῦσαί φησι Λιβύης Κυρήνην τὴν Ὑψέως.

XV.

Schol. Apollon. Rhod. Argonaut. II, 498.

Ἀκέστωρ δὲ ἐν τοῖς περὶ Κυρήνης ἱστορεῖ, ὡς ἐπ' Εὐρυπύλου βασιλεύοντος Λιβύης ὑπὸ Ἀπόλλωνος διακομισθείη ἐς Λιβύην ἡ Κυρήνη· λέοντος δὲ τὴν

χώραν λυμαινομένου προθείη τὴν βασιλείαν ὁ Εὐρύπυλος ἆθλον τῷ ἀποκτενοῦντι τὸν λέοντα. Τὴν δὲ διαχρήσασθαι αὐτὸν καὶ τὴν βασιλείαν λαβεῖν, παῖδας δὲ αὐτῆς γενέσθαι Αὐτοῦχον καὶ Ἀρισταῖον. Φησὶ δὲ αὐτὴν Φύλαρχος ἐλθεῖν μετὰ πλειόνων εἰς Λιβύην· τούτων δὲ ἐκπεμφθέντων ἐπὶ τὴν κυνηγεσίαν, τούτοις καὶ αὐτὴν συνεξελθεῖν κἀκεῖ ἀνελεῖν τὸν λέοντα καὶ λαβεῖν τὴν βασιλείαν. ἐγέννησε δὲ ἐξ Ἀπόλλωνος παῖδας δύο, Αὐτοῦχον καὶ Ἀρισταῖον. [Αὐτοῦχος μὲν ἐν Λιβύῃ ἔμεινεν, Ἀρισταῖος δὲ ἀφίκετο εἰς Κέω.]

Cf. alia, quae habet scholiastes et Justinus XIII, 7. ibique Duebnerus.

E LIBRO VIII.

XVI.

Apollonii Dyscoli histor. commentic. 14.

Φύλαρχος ἐν τῇ ὀγδόῃ τῶν ἱστοριῶν καὶ κατὰ τὸν Ἀράβιόν φησι κόλπον πηγὴν εἶναι ὕδατος, ἐξ οὗ εἴ τις τοὺς πόδας χρίσειεν, συμβαίνειν εὐθέως ἐκτείνεσθαι ἐπὶ πολὺ τὸ αἰδοῖον, καί τινων μηδ' ὅλως συστέλλεσθαι, τινῶν δὲ μετὰ μεγάλης κακοπαθείας καὶ θεραπείας ἀποκαθίστασθαι.

Cf. fragm. XXXVIII.

E LIBRO IX.

XVII.

Sextus Empir. adv. mathem. I, 12. p. 271 Fabric.

Οἷον (οὐκ ἄτοπον γὰρ ἵνα συμφυέσι τε καὶ οἰκείοις χρησώμεθα τῶν πραγμάτων παραδείγμασιν) ὑπόθεσιν γὰρ ἑαυτοῖς ψευδῆ λαμβάνοντες οἱ ἱστορικοί, τὸν ἀρχηγὸν ἡμῶν τῆς ἐπιστήμης Ἀσκληπιὸν κεκεραυνῶσθαι λέγουσιν, οὐκ ἀρκούμενοι τῷ ψεύσματι, ἐν ᾧ καὶ ποικίλως αὐτὸ μεταπλάττουσιν· Στησίχορος μὲν ἐν Ἐριφύλῃ εἰπών, ὅτι τινὰς τῶν ἐπὶ Θήβαις πεσόντων ἀνιστᾷ· Πολύανθος δὲ ὁ Κυρηναῖος ἐν τῷ περὶ τῆς τῶν Ἀσκληπιαδῶν γενέσεως, ὅτι τὰς Προίτου θυγατέρας κατὰ χόλον Ἥρας ἐμμανεῖς γενομένας ἰάσατο· Πανύασις δὲ διὰ τὸ νεκρὸν Τυνδάρεω ἀναστῆσαι· Στάφυλος δὲ ἐν τῷ περὶ Ἀρκάδων, ὅτι Ἱππόλυτον ἐθεράπευσε φεύγοντα ἐκ Τροιζῆνος, κατὰ τὰς παραδεδομένας κατ' αὐτοῦ ἐν τοῖς τραγῳδουμένοις φήμας· Φύλαρχος δὲ ἐν τῇ ἐννάτῃ διὰ τὸ τοὺς φινέως υἱοὺς τυφλωθέντας ἀποκαταστῆσαι, χαριζόμενον αὐτῶν τῇ μητρὶ Κλεοπάτρᾳ τῇ Ἐρεχθέως· Τελέσαρχος δὲ ἐν τῷ Ἀργολικῷ, ὅτι τὸν Ὠρίωνα ἐπεβάλετο ἀναστῆσαι.

Schol. Euripid. Alcest. 1.

Ἀπολλόδωρος δέ φησι κεραυνωθῆναι τὸν Ἀσκληπιὸν ἐπὶ τῷ τὸν Ἱππόλυτον ἀναστῆσαι, Ἀμελησάγορας

δὲ ὅτι Γλαῦκον, Πανύασις ὅτι Τυνδάρεων, οἱ δὲ Ὀρφικοὶ ὅτι Ὑμέναιον, Στησίχορος δὲ ἐπὶ Καπανεῖ καὶ Λυκούργῳ. Φερεκύδης ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοὺς ἐν Δελφοῖς φησι θνήσκοντας αὐτὸν ἀναβιώσκειν· Φύλαρχος δὲ διὰ τοὺς Φινείδας, Τελέσαρχος δὲ δι' Ὠρίωνα· Πολύαρχος δὲ ὁ Κορηναῖος διὰ τὸ τὰς Προίτου θυγατέρας αὐτὸν ἰάσασθαι κεραυνωθῆναί φησιν.

Schol. Pindari Pyth. III, 96.

Λέγεται δὲ ὁ Ἀσκληπιὸς χρυσῷ δελεασθεὶς ἀναστῆσαι Ἱππόλυτον τεθνηκότα· οἱ δὲ Τυνδάρεων, ἕτεροι Καπανέα, οἱ δὲ Γλαῦκον, οἱ δὲ Ὀρφικοὶ Ὑμέναιον, Στησίχορος δὲ ἐπὶ Καπανεῖ καὶ Λυκούργῳ· οἱ δὲ διὰ τὸ τὰς Προιτίδας ἰάσασθαι, οἱ δὲ διὰ τὸν Ὠρίωνα, Φύλαρχος ὅτι τοὺς Φινείδας ἰάσατο, Φερεκύδης δὲ ὅτι τοὺς ἐν Δελφοῖς θνήσκοντας ἀναβιοῦν ἐποίησεν.

De Phinei filiis ab ipso patre occoecatis, quorum nomina et res alii aliter narrant, cf. Apollodorus III, 15, 3., Schol. Apollon. Rhod. II, 178. et quos laudat Wex ad Sophocl. Antig. 155. — Utrum Sexti *Polyanthus* e schol. Eurip., an scholiastae *Polyarchus* e Sexto corrigendus sit, jam Vossius de hist. Gr. lib. III. p. 405. dubitavit.

E LIBRO X.

XVIII.

Athenaeus XIII, 89. p. 609 b.

Καλλίστη δ' ἦν καὶ Παντίκα ἡ Κυπρία, περὶ ἧς φησι Φύλαρχος ἐν τῇ δεκάτῃ τῶν ἱστοριῶν ὅτι παρ' Ὀλυμπιάδι οὔσῃ τῇ Ἀλεξάνδρου μητρὶ ἤτει πρὸς γάμον Μόνιμος ὁ Πυθίωνος. καὶ ἐπεὶ ἦν ἀκόλαστος ἡ γυνὴ, ἔφη ἡ Ὀλυμπιάς „Ὦ πόνηρε, τοῖς ὀφθαλμοῖς γαμεῖς, καὶ οὐ τῷ νῷ."

Παντίκα. B *παντοίκα.*

Eadem omissis Panticae et Monimi nominibus vide in Plutarchi Praecept. conjug. T. VII. p. 418 Hutten. Sequuntur apud Athanaeum haec: *καὶ τὴν κατάγουσαν δὲ Πεισίστρατον ἐπὶ τὴν τυραννίδα ὡς Ἀθηνᾶς Σωτείρας* (ita pro *πείραν* legendum esse conjecit Valckenaer ad Herodot. I, 60.) *εἶδος ἔχουσαν καλήν φησι γεγονέναι, ἥτις καὶ τῇ θεῷ εἴκαστο τὴν μορφήν.* De quibus Schweigh.: „si *φησί* teneas, quod libri habent, referendum id ad Phylarchum auctorem fuerit. At mihi non dubium videbatur, *φασί* scripsisse Athenaeum. Verbi frequenter autem ista inter se permutata videas, ut liberum fere editori esse debeat, alterutrum seligere, quod commodissimum videatur." Argumenti certe ratione habita equidem haec Phylarcho tribui nolim. Et multa apud

Athenaeum turbata esse videntur. Narrat enim in proxime sequentibus Clidemo auctore, Pisistratum hanc mulierem Hipparcho filio in matrimonium dedisse, additque: ἐξέδωκε δὲ καὶ Ἱππάρχῳ τῷ υἱεῖ τὴν παραιβατήσασαν γυναῖκα φύην, quasi haec diversa sit ab illa.

XIX.

Athenaeus XII, 51. p. 536 d.

Φύλαρχος δ' ἐν τῇ δεκάτῃ τῶν ἱστοριῶν Θρᾳκῶν φησι τῶν καλουμένων Κροβύζων βασιλέα γενέσθαι Ἰσάνθην, τρυφῇ πάντας τοὺς καθ' ἑαυτὸν ὑπερβαλλόμενον.

De Crobyzis Strabo VII, p. 318 b, et Stephan. Byz. *Schweigh.*

XX.

Athenaeus VI, 78. p. 261 b.

Καὶ Δημήτριος ὁ Πολιορκητὴς φιλόγελως ἦν, ὡς ἱστορεῖ Φύλαρχος ἐν τῇ δεκάτῃ τῶν ἱστοριῶν.

Cf. fragm. VI. — Non sine causa dubites, num sit scribendum τῇ ἕκτῃ, ut lib. XIV. Athenaei, nisi potius eo loco menda est. *Casaub.*

E LIBRO XI.

XXI.

Suidas s. v. τιάρα.

Τιάρα· κόσμος ἐπικεφάλαιος, ἣν οἱ βασιλεῖς μόνοι ὀρθὴν ἐφόρουν παρὰ Πέρσαις, οἱ δὲ στρατηγοὶ κεκλιμένην· καὶ Δημάρατος ὁ Λακεδαιμόνιος, ὃς δὴ μετὰ Ξέρξου ἦλθεν ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, ἐπί τινος εὐημερίας συγχωρήσαντος αὐτῷ τοῦ βασιλέως ὃ θέλει αἰτήσασθαι, ᾐτήσατο ἐν ὀρθῇ τῇ τιάρᾳ εἰς Σάρδεις εἰσελάσαι, ὡς Φύλαρχος ἐν ἑνδεκάτῳ· τὸ δ' αὐτό φασιν εἶναι καὶ κίταριν. Θεόφραστος δ' ἐν τῷ περὶ βασιλείας Κυπρίων τὴν κίταριν ὡς διάφορον.

Eadem habet Photius in Lex. s. v. τιάρα, sed ὡς Φύλαρχος ἐν ι. In Kusteriana editione Suidae est Φίλαρχος. — De Demerato plurima habet Herodotus lib. VI. et VII.; de tiara cf. Athen. XII, 8. p. 514 a. ibique Schweigh., Brisson. de regno Pers. 1. sect. 53. et Hesychium s. v. κίδαρις. Arrianus de exped. Alex. III, 25.: ἐν τούτῳ δὲ ἀφικνοῦνται παρ' αὐτὸν Περσῶν τινὲς, οἳ ἤγγελον Βῆσσον τήν τε τιάραν ὀρθὴν ἔχειν καὶ τὴν Περσικὴν στολὴν φοροῦντα, Ἀρταξέρξην τε καλεῖσθαι ἀντὶ Βήσσου, καὶ βασιλέα φάσκειν εἶναι τῆς Ἀσίας.

XXII.

Athenaeus XII, 37. p. 528 c.

Τοὺς δὲ Κουρῆτας Φύλαρχος διὰ τῆς ἑνδεκάτης τῶν ἱστοριῶν Αἰσχύλον ἱστορεῖν διὰ τὴν τρυφὴν τυχεῖν τῆς προσηγορίας·

Χλιδῶν τε πλόκαμος ὥστε παρθένοις ἁβραῖς·
ὅθεν καλεῖν Κουρῆτα λαὸν ἤνεσαν.

Αἰσχ. ἱστορεῖν om. — παρθ. ἁβραῖς. C et Eustath. παρθένου ἁβρᾶς.

De Aetoliae Curetibus hic agitur, quorum nomen qui a mollitiei vel luxuriae quodam genere et praesertim a capitis cultu derivabant, ii (ut Strabo docet X. p. 466 extr. et 467 init.) rursus duplex etymon sequebantur, spectantes alii τὴν θρέψιν τῆς τριχὸς, alii τὴν κουράν; et illi quidem a vocabulo κόρη vel κούρη derivabant id nomen, a comae curae quae *puellis* magis quam viris conveniat, quemadmodum etiam Hesychius ait, Κουρῆτες, οἱ τὸν πλευρῶνα κατοικοῦντες, διὰ τὸ κουρικῶς (i. e. puellarem in modum) ἀναδέσθαι τὰς κόμας. Alteri a vocabulo κουρὰ, a *tonsura*, repetebant eandem denominationem. Aeschylus in appositis versibus prius maxime etymon spectasse videtur, Agathon (apud Athen. l. l.) vero alterum perspicue secutus est. Ceterum de istis Curetibus conf. Eustath. ad Il. β'. p. 213 med. et ad ψ'. p. 1403 init., ubi hunc etiam Athenaei locum ex

epitoma adposuit. *Schweigh.* Cf. Lobeckius Aglaoph. p. 209. 1111 sq. Aeschyli versus ex incerta tragoedia depromtos, vide in Dindorfii poetis scenic. Graec. 310. Cum Curetes ab Acarnane, Alcmaeonis filio, Acarnanes dicti esse ferantur, Pausan. VIII. p. 492, 48, huic libro fabula de Eriphyles monili inserta fuisse videtur, vide fr. LX.

E LIBRO XII.

(Athenaeus XIII, 64. p. 593 b.)

XXIII.

(——)

Δανάην δὲ τὴν Λεοντίου τῆς Ἐπικουρείου θυγατέρα, ἑταιριζομένην καὶ αὐτήν, Σώφρων εἶχεν ὁ ἐπὶ τῆς Ἐφέσου· δι' ἣν αὐτὸς ἐσώθη ἐπιβουλευόμενος ὑπὸ Λαοδίκης, ἡ δὲ κατεκρημνίσθη, ὡς γράφει Φύλαρχος διὰ τῆς δωδεκάτης τάδε: „Ἡ πάρεδρος τῆς Λαοδίκης Δανάη, πιστευομένη ὑπ' αὐτῆς τὰ πάντα, Λεοντίου δὲ οὖσα τῆς μετ' Ἐπικούρου τοῦ φυσικοῦ σχολασάσης θυγάτηρ, Σώφρονος δὲ γεγονυῖα πρότερον ἐρωμένη, παρακολουθοῦσα διότι ἀποκτεῖναι βούλεται τὸν Σώφρονα ἡ Λαοδίκη, διανεύει τῷ Σώφρονι μηνυούσα τὴν ἐπιβουλήν. ὁ δὲ συλλαβὼν καὶ προσποιηθεὶς συγχωρεῖν περὶ ὧν λέγει δύ' ἡμέρας παρῃτήσατο εἰς σκέψιν· καὶ συγχωρησάσης,

νυκτὸς ἔφυγεν εἰς Ἔφεσον. μαθοῦσα δὲ ἡ Λαοδίκη τὸ ποιηθὲν ὑπὸ τῆς Δανάης κατεκρήμνισε τὴν ἄνθρωπον, οὐδὲν τῶν προγεγενημένων φιλανθρώπων ἔτι συμβαλλομένη. τὴν δὲ Δανάην φασίν, ὡς ᾔσθετο τὸν ἐπηρτημένον αὐτῇ κίνδυνον, ἀνακρινομένην ὑπὸ τῆς Λαοδίκης οὐδ' ἀποκρίσεως αὐτὴν ἀξιῶσαι· ἀπαγομένην τε ἐπὶ τὸν κρημνὸν εἰπεῖν ὡς δικαίως οἱ πολλοὶ καταφρονοῦσι τοῦ θείου, ὅτε ἐγὼ μὲν τὸν γενόμενόν μοι ἄνδρα σώσασα τοιαύτην χάριτα παρὰ τοῦ δαιμονίου λαμβάνω; Λαοδίκη δὲ τὸν ἴδιον ἀποκτείνασα τηλικαύτης τιμῆς ἀξιοῦται.

A' cum Casaub., δυ' ἡμέρα, rell. δι' ἡμ. (ἔτι συμβ. e conjectura Schweigh. valgo ἐπισυμβ.) — A ἀπαγ. τε. — PUL ἀπαγ. δέ. — AD ἐγὼ μὲν τόν. PUL ἐγὼ τόν.

Quae hic refert Phylarchus post Palmerium in Exercitation. p. 525. et ad Appiani Syriaca 65. optime explanavit Schweighaeuserus, collato Hieronymo in Comment. in Daniel. Proph. cap. XI. et Vaillant in Hist. Seleucid. p. 26 seq. Ita fere ille. Laodice Antiochi, Syriae regis, Dei dicti, uxor, post maritum veneno sublatum cum filio Seleuco Callinico adhuc juvene regnabat et cuncta ad libitum moderabatur. Sophron ὁ ἐπὶ τῆς Ἐφέσου est Ephesi praefectus, quae urbs hoc ipso tempore et postea in potestate regum Aegypti Ptolemaeorum Philadelphi et Euergetis erat, Athenaeus p. 593 a., Polybius V, 34. 35.

Qua re ex ipsa hac Phylarchi narratione intelligi par est, Sophronem, priusquam in aula regum Syriae vixisset, Ptolemaei Philadelphi nomine Epheso fuisse praefectum, ibique Danaen, Leontii (de qua vide Brucker. Hist. crit. philos. T. I. p. 843. et 1250) filiam, concubinam et veluti uxoris loco habuisse. Idem dein Sophron fortasse cum Berenice, Philadelphi filia, Antiochiam ad aulam Antiochi Dei missus erat, eumque vel secuta Danae erat vel alia nescio qua occasione Antiochiam et ipsa venerat, ibique Laodicae (prioris uxoris Antiochi, cujus in locum Berenice successit) amicitiam fidemque sibi conciliaverat. Ibi tum post Philadelphi obitum, Antiocho a Laodice veneno sublato Olymp. CXXXIII, 2., gesta sunt quae hic narrantur. Danae, quae forte ob Sophronis amicitiam gratia et auctoritate in aula Antiochi multum pollebat, Laodicae, cum Berenicae posthabita esset, etiam insignia benevolentiae documenta (τὰ φιλάνθρωπα) exhibuisse videtur, quare etiam deinde eadem familiariter usa est Laodice, et multis in rebus in consilium eam adhibuit, unde etiam πάρεδρον τῆς Λαοδίκης Danaem fuisse ait Phylarchus πάρεδρος sigillatim dicitur consiliarius, qui in consilium adhibetur, cujus intima familiaritate utitur is, qui potestatem habet. — Pro παρακολουθοῦσα Valckenarius apud Venemam in Comment. in Daniel. Proph. cap. I. p. 40 seqq. elegantissime conjecerat

χώραν λυμαινομένου προθείη τὴν βασιλείαν ὁ Εὐρύπυλος ἆθλον τῷ ἀποκτενοῦντι τὸν λέοντα. Τὴν δὲ διαχρήσασθαι αὐτὸν καὶ τὴν βασιλείαν λαβεῖν, παῖδας δὲ αὐτῆς γενέσθαι Αὐτοῦχον καὶ Ἀρισταῖον. Φησὶ δὲ αὐτὴν Φύλαρχος ἐλθεῖν μετὰ πλειόνων εἰς Λιβύην· τούτων δὲ ἐκπεμφθέντων ἐπὶ τὴν κυνηγεσίαν, τούτοις καὶ αὐτὴν συνεξελθεῖν κἀκεῖ ἀνελεῖν τὸν λέοντα καὶ λαβεῖν τὴν βασιλείαν. Ἐγέννησε δὲ ἐξ Ἀπόλλωνος παῖδας δύο, Αὐτοῦχον καὶ Ἀρισταῖον. [Αὐτοῦχος μὲν ἐν Λιβύῃ ἔμεινεν, Ἀρισταῖος δὲ ἀφίκετο εἰς Κέω.]

Cf. alia, quae habet scholiastes et Justinus XIII, 7. ibique Duebnerus.

E LIBRO VIII.

XVI.

Apollonii Dyscoli histor. commentic. 14.

Φύλαρχος ἐν τῇ ὀγδόῃ τῶν ἱστοριῶν καὶ κατὰ τὸν Ἀράβιόν φησι κόλπον πηγὴν εἶναι ὕδατος, ἐξ οὗ εἴ τις τοὺς πόδας χρίσειεν, συμβαίνειν εὐθέως ἐκτείνεσθαι ἐπὶ πολὺ τὰ αἰδοῖον, καί τινων μηδ' ὅλως συστέλλεσθαι, τινῶν δὲ μετὰ μεγάλης κακοπαθείας καὶ θεραπείας ἀποκαθίστασθαι.

Cf. fragm. XXXVIII.

E LIBRO IX.

XVII.

Sextus Empir. adv. mathem. I, 12. p. 271 Fabric.

Οἷον (οὐκ ἄτοπον γὰρ ἵνα συμφυέσι τε καὶ οἰκείοις χρησώμεθα τῶν πραγμάτων παραδείγμασιν) ὑπόθεσιν γὰρ ἑαυτοῖς ψευδῆ λαμβάνοντες οἱ ἱστορικοί, τὸν ἀρχηγὸν ἡμῶν τῆς ἐπιστήμης Ἀσκληπιὸν κεκεραυνῶσθαι λέγουσιν, οὐκ ἀρκούμενοι τῷ ψεύσματι, ἐν ᾧ καὶ ποικίλως αὐτὸ μεταπλάττουσιν· Στησίχορος μὲν ἐν Ἐριφύλῃ εἰπὼν, ὅτι τινὰς τῶν ἐπὶ Θήβαις πεσόντων ἀνιστᾷ· Πολύανθος δὲ ὁ Κυρηναῖος ἐν τῷ περὶ τῆς τῶν Ἀσκληπιαδῶν γενέσεως, ὅτι τὰς Προίτου θυγατέρας κατὰ χόλον Ἥρας ἐμμανεῖς γενομένας ἰάσατο· Πανύασις δὲ διὰ τὸ νεκρὸν Τυνδάρεω ἀναστῆσαι· Στάφυλος δὲ ἐν τῷ περὶ Ἀρκάδων, ὅτι Ἱππόλυτον ἐθεράπευσε φεύγοντα ἐκ Τροιζῆνος, κατὰ τὰς παραδεδομένας κατ' αὐτοῦ ἐν τοῖς τραγῳδουμένοις φήμας· Φύλαρχος δὲ ἐν τῇ ἐννάτῃ διὰ τὸ τοὺς φινέως υἱοὺς τυφλωθέντας ἀποκαταστῆσαι, χαριζόμενον αὐτῶν τῇ μητρὶ Κλεοπάτρᾳ τῇ Ἐρεχθέως· Τελέσαρχος δὲ ἐν τῷ Ἀργολικῷ, ὅτι τὸν Ὠρίωνα ἐπεβάλετο ἀναστῆσαι.

Schol. Euripid. Alcest. 1.

Ἀπολλόδωρος δέ φησι κεραυνωθῆναι τὸν Ἀσκληπιὸν ἐπὶ τῷ τὸν Ἱππόλυτον ἀναστῆσαι, Ἀμελησάγορας

ubi vid. Jacobsius, sed cum in compluribus a Phylarcho Athenaei discedat, hoc loco fortasse alium auctorem secutus est. Cum Aeliano consentit Plutarch. de sollert. animal. T. XIII. p. 205 ed. Hutten. De delphinorum erga homines amore cf. Tzetzes Chil. IV. hist. 117, et quos ibi laudat Kiesslingius, Plinius H. N. IX, 8 s. 8, Plinius Ep. IX, 33, Gellius N. A. VIII, 8. Ideo delphini carnem comedere multis religiosum fuit, Casaub. ad Athen. VII, 18. p. 283 c. Plutarchus in Conviv. sept. sapient. ubi plura de delphinis narrantur, cap. 10.: διὸ καὶ νόμος ἀδείας ἄγραφός ἐστιν αὐτοῖς. θηρᾷ γὰρ οὐδεὶς οὔτε λυμαίνεται, πλὴν ὅταν ἐν δικτύοις γενόμενοι κακουργοῦσι περὶ τὴν ἄγραν, πληγαῖς κολάζονται καθάπερ παῖδες ἁμαρτάνοντες.

XXVI.

Aelianus de natura animal. XVII, 5.

Φύλαρχος ἐν τῇ δωδεκάτῃ ὑπὲρ τῶν Αἰγυπτίων ἀσπίδων ᾄδει τοιαῦτα· τιμᾶσθαί φησιν αὐτὰς ἰσχυρῶς, καὶ ἐκ ταύτης γε τῆς τιμῆς ἡμερωτάτας τε καὶ χειροήθεις γίνεσθαι τὰς ἐκ τῆς τροφῆς πεπωλευμένας· τοῖς παιδίοις οὖν συντρεφομένας μηδὲν ἀδικεῖν καὶ καλουμένας δὲ ἐξέρπειν τῶν φωλεῶν καὶ ἀφικνεῖσθαι· κλῆσις δὲ αὐτῶν ὁ τῶν δακτύλων ἐστὶ κρότος. Προτείνουσι δὲ ἄρα οἱ Αἰγύπτιοι καὶ ξένια αὐταῖς· ἐπὰν γὰρ ἀπὸ δείπνου γένωνται, ἄλφιτα οἴνῳ

καὶ μέλιτι ἀναδεύσαντες κατὰ τῆς τραπέζης τιθέασι, ἐφ' ἧς ἔτυχον δεδειπνηκότες· εἶτα μέντοι κροτήσαντες οἱονεὶ δαιτυμόνας καλοῦσι, καὶ ἐκεῖναι ὥσπερ οὖν ὑπὸ συνθήματι παραγίνονται καὶ ἄλλη ἀλλαχόθεν ἐξέρπει, καὶ περιστᾶσαι τὴν τράπεζαν, τὴν μὲν λοιπὴν σπεῖραν ἐῶσι κατὰ τοῦ δαπέδου, ἄρασαι δὲ τὴν κεφαλὴν περιλιχμῶνται καὶ ἡσυχῇ καὶ κατ' ὀλίγον ἐμπίπλανται τῶν ἀλφίτων καὶ καταναλίσκουσιν αὐτά. Νύκτωρ δὲ ἐὰν ἐπείγῃ τι τοὺς Αἰγυπτίους, κροτοῦσι πάλιν· ὑποσημαίνει δὲ ἄρα ὅδε ὁ ψόφος ἐξίστασθαί τε αὐτὰς καὶ ἀναχωρεῖν· οὐκοῦν συνιᾶσι καὶ ἐκεῖναι τὴν τοῦ κτύπου διαφορὰν καὶ ἐφ' ὅτῳ τοῦτο δρᾶται, καὶ παραχρῆμα ἀναστέλλονται καὶ ἀφανίζονται εἰς τοὺς χηραμοὺς τε καὶ φωλεοὺς ἕρπουσαι· ὁ γοῦν ἀνιστάμενος οὔτε ἐμβαίνει τινὶ αὐτῶν οὔτε περιπίπτει.

Herodoti locus, II, 74. huc non pertinet, nec Strabo XVII. p. 456 et 477. ed. Tauchn. his similia refert. Adjungo Plinii locum, cum ex eodem Phylarchi libro petitus esse videatur.

XXVII.

Plinius H. N. X, 74. (96 ed. Bip.)

De aspide miraculum *Phylarcho* reddatur; is enim auctor est, cum ad mensam cujusdam veniens in Aegypto aleretur assidue, enixam catulos, quorum ab uno filium hospitis interemptum; illam reversam ad

consuetudinem sibi intellexisse culpam et necem intulisse catulo, nec postea in tectum id reversam.

E LIBRO XIII.

XXVIII.

Athenaeus VI, 66. p. 254 f.

Κόλακας δ' εἶναί φησι Φύλαρχος καὶ τοὺς ἐν Λήμνῳ κατοικοῦντας Ἀθηναίων ἐν τῇ τρισκαιδεκάτῃ τῶν ἱστοριῶν. χάριν γὰρ ἀποδιδόντας τοῖς Σελεύκου καὶ Ἀντιόχου ἀπογόνοις, ἐπεὶ αὐτοὺς ὁ Σέλευκος πικρῶς ἐπιστατουμένους ὑπὸ Λυσιμάχου οὐ μόνον ἐξείλετο, ἀλλὰ καὶ τὰς πόλεις αὐτοῖς ἀπέδωκεν ἀμφοτέρας, οἱ Λημνόθεν Ἀθηναῖοι οὐ μόνον ναοὺς κατεσκεύασαν τοῦ Σελεύκου, ἀλλὰ καὶ τοῦ υἱοῦ Ἀντιόχου. καὶ τὸν ἐπιχεόμενον κύαθον ἐν ταῖς συνουσίαις Σελεύκου Σωτῆρος καλοῦσι.

B et Schweigh. *αὐτοὺς*, PUL *αὐτός*.

Lysimachum Thraciae et vicinarum insularum regem fuisse, et *οἱ Λημνόθεν Ἀθην.* idem valere atque *οἱ ἐν Λήμνῳ κατοικοῦντες τῶν Ἀθην.* recte dixit Casaubonus. Lemnus et quae fere semper eandem habuit sortem Imbrus, antiquissimis temporibus a Pelasgis habitatae, Herod. VI, 140, Ol. LXVII, 3. ab Otane Persarum regno subjectae fuerant, Herod.

V, 26, sed mox Miltiades iisdem, certe Lemno, potitus, expulsis Pelasgis, colonos Atticos ibi considere jussit, Herod. VI, 140. Thucyd. VII, 57. A quo inde tempore cum Athenis arctissime conjunctae fuerunt, Wachsmuth. Notit. Antiq. Hellen. I, 2. p. 43, usque ad Lysimachum, ut ex Phylarchi verbis patet. Postea insulae hae in potestatem regum Macedoniae venisse videntur, certe Perseo victo Lemnus, Imbrus et Dolus petentibus Atheniensibus a Romanis redditae sunt, Polyb. XXX, 18. et vide quae notavi ad Polyb. Excerpta Vat. XXXI, 3. — *Τὸν ἐπιχεόμενον κύαθον* ita illustravit Schweighaeuserus Athen. p. 254 a: „agitur manifesto de illo Graecorum in compotationibus more, quem ἐπιχύσεις vocabant de quo jam nonnihil notavimus ad IV. p. 162 c; de eodem cf. VI. p. 261 b. et X. p. 427 d. Ejusdem moris Theocritus passim meminit, cf. Schol. ad Id. 2, 152, et omnino Id. XIV, 17 sq., ubi, cum ait idem scholiasta, *οὕτω γὰρ εἰώθασι ποιεῖν ἐν τοῖς συμποσίοις, ἄκρατον λαμβάνειν καὶ ὀνομάζειν τινὰς ἐρωμένους ἢ φίλους, καὶ ἐπιχεῖν τῇ καὶ φθέγγεσθαι τῶν φιλτάτων τὰ ὀνόματα*, ne quem turbet quod ait, *ἐπιχεῖν τῇ γῇ*: Initium quidem faciebat potator a libando et effundendo nonnihil in terram, ceterum mox ipse poculum hauriebat. Istum morem Cic. in Verr. I, 26. *more Graeco bibere* dixit, ad quae verba Asconius p. 89. (ed. Lugd. Bat. 1644) ait: *est autem Grae-*

cus mos συμπιεῖν κυαθιζομένους, cum merum cyathis libant, salutantes primo deos, deinde amicos suos nominatim; nam toties merum bibunt, quoties et deos et caros suos nominatim vocant. Monuerat quoque h. l. Casaubonus: moris hujus etiam Plutarchus meminit in Demetrio 25, p. 900 c: ἡδέως ἤκουε τῶν παρὰ πότον ἐπιχύσεις λαμβανόντων Δημητρίου βασιλέως." Vide fragm. proximum.

E LIBRO XIV.

XXIX.

Athenaeus VI, 78. p. 261 b.

Ἐν δὲ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ Φύλαρχος γράφει οὕτως „Περιεώρα Δημήτριος τοὺς κολακεύοντας αὐτὸν ἐν τοῖς συμποσίοις καὶ ἐπιχεομένους Δημητρίου μὲν μόνου βασιλέως, Πτολεμαίου δὲ ναυάρχου, Λυσιμάχου δὲ γαζοφύλακος, Σελεύκου δ' ἐλεφαντάρχου. καὶ τοῦτ' αὐτῷ οὐ τὸ τυχὸν συνῆγε μῖσος."

Codd. et editt. veteres γράφει οὕτως ὥσπερ ἑώρα, al. γράφει ὥσπερ ἑώρα. — μὲν μόνου. B δὲ μόνου. — δὲ ναυαρχ. Legebatur δὲ μόνου ναυάρχου. Utique scribendum erat μόνου, ut monet Schweigh. — Pro ταῦτα αὐτῷ ante Casaub. legebatur ταῦτα οὕτως.

Conferenda sunt necessario cum istis verba Plutarchi in Demetrio 25. Qui diligenter in Plutarcho et Athenaeo fuerit versatus, facile concedet mihi multa apud eorum utrumque totidem paene verbis legi ex antiquioribus descripta, quod hic quoque factum est, etsi auctorem suum Plutarchus reticet. *Casaub.* De Demetrio cf. fragm. VI et XX. Plutarchus l. l. addit: Ἀγαθοκλέους δὲ, τοῦ Σικελιώτου, νησιάρχου, quae minus apta esse videntur, cum Agathocles alius quasi generis et ordinis sit. De rebus Demetrium inter et Agathoclem actis cf. Diodorus ad fr. VI. laudatus et Plutarchus Pyrrh. 10. Ad verba ἐπιχέου Δημητρίου supplendum esse κύαθον monet Schweighaeus. et remittit lectorem ad ea, quae ad fragmentum praecedens apposui.

XXX.

Athenaeus XIII, 64. p. 593 e.

Ὁ δὲ Φύλαρχος καὶ περὶ Μύστας ἱστορεῖ ἐν τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ οὕτως „Μύστα Σελεύκου τοῦ βασιλέως ἐρωμένη ἦν· ἥτις ὑπὸ Γαλατῶν Σελεύκου νικηθέντος καὶ μόλις ἐκ τῆς φυγῆς διασωθέντος αὐτὴ μεταμφιεσαμένη τὴν βασιλικὴν ἐσθῆτα καὶ ἀναλαβοῦσα θεραπαινίδος τῆς τυχούσης, συλληφθεῖσα ἀνήχθη μετὰ τῶν ἄλλων αἰχμαλώτων, καὶ πραθεῖσα ὁμοίως ταῖς ἑαυτῆς θεραπαινίσιν ἦλθεν εἰς

Ῥόδον· ἔνθα ἐκφέρουσα ἑαυτὴν ἥτις ἦν περισπουδάστως ὑπὸ τῶν Ῥοδίων τῷ Σελεύκῳ διεπέμφθη.

De Seleuco Callinico haec intelligenda sunt. A Polyaeno haec ejus amica vocatur *Νύσσα*, libro VIII. p. 644 ed. Casaub. Sed puto ex hoc loco emendandum esse Polyaenum et ibi legendum *Μύσσα*. *Palmerii Exercitat.* p. 525. Mystae et Nysae, Seleuci junioris concubinarum, e Ptolemaeo Agesarchi meminit Athenaeus XIII, 40. p. 578 a. Galli, a quibus Seleucus victus dicitur, fuerunt mercenarii fratris ejus Antiochi Hieracis, Justinus XXVII, 2. et Prolog. h. l., Niebuhr. Opusc. p. 288. Hic subjungere liceat duo fragmenta, quibus numerus quidem libri non appositus est, sed quae argumento suo hunc locum sibi vindicant.

XXXI.

Plinius H. N. VIII, 42 (64 ed. Bip.)

Phylarchus refert Centaretum, a Galatis in proelio occiso Antiocho, potitum equo ejus conscendisse ovantem; at illum indignatione accensum, domitis frenis ne regi posset, praecipitem in abrupta isse exanimatumque una.

Aelianus de natura animal. VI, 44.

Καὶ τὸν Ἀντιόχου δὲ ἵππον τὸν τιμωρήσαντα τῷ δεσπότῃ καὶ ἀποκτείναντα τὸν Γαλάτην, ὅσπερ οὖν

ἀπέσφαξε τὸν Ἀντίοχον ἐν τῇ μάχῃ — ὄνομα δὲ τῷ Γαλάτῃ Κεντοαράτης ἦν — ἐῶ καὶ τοῦτον.

Est Antiochus Hierax, Justinus XXVII, 3. et Prolog. h. l., Niebuhr. Opusc. p. 285. — Risum movet Solinus Polyhistor 52., qui e Plinio sumta hunc in modum effutivit: *Quum proelio Antiochus Gallias subegisset, Cilareti nomine ducis qui in acie ceciderat equum ovaturus insiluit, isque adeo sprevit lupatos, ut de industria curvatus ruina et se et equitem pariter affligeret.* Sed fidem ei habuit Wernsdorffius de republ. Galat. I, 19. p. 44., qui de Antiocho Sotere haec accipienda esse sibi falso persuasit.

XXXII.

Athenaeus II, 51. p. 58 c.

Φύλαρχος ὁ Ἀθηναῖος ἢ Ναυκρατίτης ἐν οἷς ὁ λόγος ἐστὶν αὐτῷ περὶ Ζηλᾶ τοῦ Βιθυνῶν βασιλέως, ὃς ἐπὶ ξενίᾳ καλέσας τοὺς τῶν Γαλατῶν ἡγεμόνας, ἐπιβουλεύσας αὐτοῖς καὶ αὐτὸς διεφθάρη, φησὶν οὕτως, εἰ μνήμης εὐτυχῶ „Πρόπομά τι πρὸ τοῦ δείπνου περιεφέρετο καθὼς εἰώθει τὸ πρῶτον.“

Zelam, Nicomedis filium, Prusiae *τοῦ χωλοῦ* patrem a Galatis interfectum esse circa Ol. CXXXVIII, 1. colligit Niebuhrius Opusc. p. 287. e prologo Trogi XXVII. A Memnone apud Photium cod. 224. p. 228

Bekk. vocatur *Ζήλας*, a Strabone XII, 4. p. 50 Tauch. *Ζήλας*, a Trogo l. l. Zielas, sicut *Ζιήλας* est apud Arrianum in Bithynicis apud Eustathium in lib. III. Iliadis, Tzetzem Chil. III, 115, 968, et Stephanum Byz. s. v. *Προῦσα.* Cf. Valesium ad Polyb. XXXVII, 2, Wernsdorff. de republ. Galat. IV, 2. p. 133, Duebner ad Justin. XXVII, 3. — De *πρόπομα Schweighaeus.*: propoma quod vocabatur Athenaei aetate non intra vini potum *ante* justam coenam consistebat, sed conjunctum erat cum variorum ciborum usu, qui excitandi appetitus causa sumebantur, eratque id quod Romani *antecoenium*, *promulsidem* et praeseritm *gustationem* aut *gustum* appellabant. Graeca vox, si a Phylarchi verbis discesseris, ista quam dixi notione primum apud Plutarchum reperitur Sympos. VIII, 9. Athenaeus *προπόματος* nomine omnia ista de quibus Plutarchus loquitur, complectitur, et varia ciborum genera, quae eo referebantur, reliquo lib. II. totoque lib. III. exponit, quos eosdem cibos etiam III. p. 120 c. *τὰς εἰθισμένας προπαρατίθεσθαι περιφορὰς* appellat. De Romanis cf. Petron. Satyr. 31, Martial. XI, 53, Macrob. Saturn. III, 13.

E LIBRO XV.

XXXIII.

Athenaeus IV, 20, p. 141 f.

Φύλαρχος ἐν τῇ πεντεκαιδεκάτῃ καὶ εἰκοστῇ τῶν ἱστοριῶν τάδε γράφει „Λακεδαιμόνιοι εἰς μὲν τὰ φειδίτια οὐκ ἤρχοντο κατὰ τὸ πάτριον ἔθος· ὅτε δὲ καὶ παραγένοιντο, μικρὰ συμπεριενεχθεῖσι νόμου χάριν παρεσκευάζετο καὶ ἄλλα αὐτοῖς, στρωμναί τε τοῖς μεγέθεσιν οὕτως ἐξησκημέναι πολυτελῶς καὶ τῇ ποικιλίᾳ διαφόρως ὥστε τῶν ξένων ἐνίους τῶν παραληφθέντων ὀκνεῖν τὸν ἀγκῶνα ἐπὶ τὰ προσκεφάλαια ἐρείδειν. οἱ δὲ πρότερον ἐπὶ τοῦ κλιντηρίου ψιλοῦ διακαρτεροῦντες τῆς κλίνης παρ' ὅλην τὴν συνουσίαν, ὅτε τὸν ἀγκῶνα ἅπαξ ἐρείσειαν, εἰς τὴν προειρημένην τρυφὴν ἦλθον, ποτηρίων τ' ἐκθέσεις πολλῶν καὶ βρωμάτων παντοδαπῶς πεποιημένων παραθέσεις, ἔτι δὲ μύρων ἐξηλλαγμένων, ὡς δ' αὔτως οἴνων καὶ τραγημάτων. καὶ τούτων ἦρξαν οἱ μικρὸν πρὸ Κλεομένους βασιλεύσαντες, Ἄρευς καὶ Ἀκρότατος, αὐλικὴν ἐξουσίαν ζηλώσαντες· οὓς τοσοῦτον αὖθις ὑπερῆράν τινες τῶν ἰδιωτῶν τῶν ἐν Σπάρτῃ γενομένων κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον τῇ πολυτελείᾳ τῇ καθ' αὐτοὺς ὥστε δοκεῖν τὸν Ἄρεα καὶ τὸν Ἀκρότατον τῇ εὐτελείᾳ πάντας ὑπερβεβληκέναι τοὺς ἀφελεστάτους τῶν πρότερον. Κλεομένης δὲ πολὺ διε-

νέγκας τῷ τε συνιδεῖν πράγματα, καίτοι νέος ὤν, καὶ κατὰ τὴν δίαιταν ἀφελέστατος γέγονεν. ἤδη γὰρ τηλικούτων πραγμάτων ἡγούμενος ἔμφασιν τοῖς παραλαμβανομένοις πρὸς τὴν θυσίαν ἐποίει, διότι τὰ παρ᾽ ἐκείνοις τῶν παρ᾽ αὐτὸν οὐδὲν καταδεέστερα εἴη παρασκευαζόμενα. πολλῶν δὲ πρεσβειῶν παραγινομένων πρὸς αὐτὸν, οὐδέποτε ἐνωρίστερον τοῦ κατειθισμένου συνῆγε καιροῦ, πεντακλίνου τε διεστρώννυτο οὐδέποτε πλεῖον· ὅτε δὲ μὴ παρείη πρεσβεία, τρίκλινον· καὶ πρόσταγμα οὐκ ἐγίνετο δι᾽ ἐδεάτρου, τίς εἴσεται καὶ κατακλιθήσεται πρῶτος, ἀλλ᾽ ὁ πρεσβύτατος ἡγεῖτο ἐπὶ τὰς κλίνας, εἰ μή τιν᾽ αὐτὸς προσκαλέσαιτο. κατελαμβάνετο δὲ ἐπὶ τὸ πολὺ μετ᾽ ἀδελφοῦ κατακείμενος ἢ μετά τινος τῶν ἡλικιωτῶν. ἐπί τε τῷ τρίποδι ψυκτὴρ χαλκοῦς ἐπέκειτο καὶ κάδος καὶ σκαφίον ἀργυροῦν δύο κοτύλας χωροῦν καὶ κύαθος, ἡ δ᾽ ἐπίχυσις χαλκῆ. πιεῖν δὲ οὐ προσεφέρετο, εἰ μήτις αἰτήσειεν· ἐδίδοτο δὲ κύαθος εἷς πρὸ τοῦ δείπνου· τὸ δὲ πολὺ πρώτῳ· καὶ ὅτε προσνεύσειεν ἐκεῖνος, οὕτως ᾔτουν καὶ οἱ λοιποί. τὰ δὲ παρατιθέμενα ἐπὶ μὲν τραπεζίου ἦν τοῦ τυχόντος, τὰ δὲ λοιπὰ ὥστε μήδ᾽ ὑπεραίρειν μήτε λείπειν, ἀλλ᾽ ἱκανὰ ἅπασι γίνεσθαι καὶ μὴ προσδεῖσθαι τοὺς παρόντας. οὔτε γὰρ οὕτως ᾤετο δεῖν, ὥσπερ ἐν τοῖς φειδιτίοις, δέχεσθαι ζωμῷ καὶ κρεαδίοις ἀφελῶς, οὔτε πάλιν οὕτως ὑπερτείνειν, ὡς εἰς τὸ μηδὲν δαπανᾷν, ὑπερβάλλοντα τὸ σύμμετρον τῆς διαίτης. τὸ μὲν γὰρ ἀνελεύθερον ἐνομίζετο,

το δ' ὑπερήφανον. ὁ δ' οἶνος ἦν μικρῷ βελτίων, ὅτε παρείησαν τινές. ἐπεὶ δὲ δειπνήσειαν, ἐσιώπων πάντες. ὁ δὲ παῖς ἐφειστήκει κεκραμένον ἔχων τὸ ποτὸν καὶ τῷ αἰτοῦντι προσέφερε. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ μετὰ τὸ δεῖπνον οὐ πλεῖον δύο κυάθων, καὶ τοῦτο τῷ προσνεύσαντι προσεφέρετο. ἀκρόαμα δὲ οὐδὲν οὐδέποτε παρεπορεύετο, διετέλει δ' αὐτὸς προσομιλῶν πρὸς ἕκαστον καὶ πάντας ἐκκαλούμενος εἰς τὸ τὰ μὲν ἀκούειν, τὰ δὲ λέγειν αὐτούς, ὥστε τεθηρευμένους ἀποτρέχειν ἅπαντας."

4. Correxit Casaub. quod est in libris συμπεριενεχθεῖσιν ὁμοῦ χάριν παρεσκευάζετο καὶ πάλιν αὐτοῖς. — 10. εἰς τήν. Libri εἰς δὲ τήν. Coraës εἰς τήνδε τήν. — 12. παντοδαπῶς Casaub. pro παντοδαπῶν librorum. — Schweigh. δοκεῖν. PUL δοκεῖ. — 34. B et Schweigh. ἐπὶ τὸ πολύ. PUL ἐπὶ πολύ. — 40. AB πρώτῳ, alii πρῶτον et πρώτων. — 42. μήθ' scripsit Dindorf. pro μή. — 44. τῷ προσνευσ. dedi cum Schweigh., vulgo om. τῷ. — 58. Margo cod. Paris. apud Villebrunium ἀποστρέφειν.

Patet ex hoc loco Phylarchea esse, quae habet Plutarchus in vita Cleomenis 13. De Areo et Acrotato agit Meursius de regno Lacon. cap. 13, Plutarch. Agis. 3, Manso Spartat. III. p. 272. et conferas fragm. XLVIII. Frater Cleomenis, cujus Phylarchus meminit, est Euclidas, Plutarch. Cleom. 11. 28. Polyb. II, 65. 67. 68. E Schweighaeus. notis

haec appono: „συμπεριφέρεσθαι, interesse convivio, cf. ad IV. p. 128 a. V. p. 177 d. — Lectulos, in quibus veteres Spartani epulis adcumbebant, totos ligneos fuisse ex Athenaeo XII. p. 518 e. et ex Cicer. p. Mur. 35 discimus. Quare κλιντήριον τῆς κλίνης intelligi debebit lignea tabula quae vel a tergo vel a latere est, in qua vel dorso vel cubito inniti possumus. — ὅτε ἅπαξ ἐρείσειαν, si omnino *fulcirentur*, *si modo unquam fulcirentur.*" Quid sit ἐνωρίστερον δειπνεῖσθαι, *tempestive coenare* Casaubonus exponit.

XXXIV.

Parthenii Erotica 15.

Περὶ Δάφνης.

Ἡ ἱστορία παρὰ Διοδώρῳ τῷ Ἐλαΐτῃ ἐν ἐλεγείαις καὶ Φυλάρχῳ ἐν ιέ.

Περὶ τῆς Ἀμύκλα θυγατρὸς τάδε λέγεται Δάφνης· αὕτη τὸ μὲν ἅπαν εἰς πόλιν οὐ κατῄει, οὐδ' ἀνεμίσγετο ταῖς λοιπαῖς παρθένοις· παρεσκευασμένη δὲ πυκνὰς λύγκας ἐθήρευεν ἔστιν ὅτε καὶ ἐν τῇ Λακωνικῇ καὶ ἐπιφοιτῶσα εἰς τὰ λοιπὰ τῆς Πελοποννήσου ὄρη, δι' ἣν αἰτίαν μάλα καταθύμιος ἦν Ἀρτέμιδι, καὶ αὐτὴν εὔστοχα βάλλειν ἐποίει. Ταύτης περὶ τὴν Ἠλείαν ἀλωμένης Λεύκιππος, Οἰνομάου παῖς, εἰς ἐπιθυμίαν ἦλθε, καὶ τὸ μὲν ἄλλως πως αὐτῆς πειρᾶσθαι

ἀπέγνω, ἀμφιεσάμενος δὲ γυναικείας ἀμπεχόνας καὶ ὁμοιωθεὶς κόρῃ συνεθήρα αὐτῇ. Ἔτυχε δέ πως αὐτῇ κατὰ νοῦν γενόμενος, οὐ μεθίει τε αὐτὸν ἀμφιπεσοῦσά τε καὶ ἐξηρτημένη πᾶσαν ὥραν. Ἀπόλλων δὲ καὶ αὐτὸς τῆς παιδὸς πόθῳ καιόμενος ὀργῇ τε καὶ φθόνῳ εἴχετο τοῦ Λευκίππου συνόντος, καὶ ἐπὶ νοῦν αὐτῇ βάλλει σὺν ταῖς λοιπαῖς παρθένοις ἐπὶ κρήνην ἐλθούσαις λούεσθαι. Ἔνθα δὴ ὡς ἀφικόμεναι ἀπεδιδύσκοντο καὶ ἑώρων τὸν Λεύκιππον μὴ βουλόμενον, περιέῤῥηξαν αὐτόν· μαθοῦσαι δὲ τὴν ἀπάτην καὶ ὡς ἐπεβούλευεν αὐταῖς πᾶσαι μεθίεσαν εἰς αὐτὸν τὰς αἰχμάς. Καὶ ὁ μὲν δὴ κατὰ θεῶν βούλησιν ἀφανὴς γίγνεται· Ἀπόλλωνα δὲ Δάφνη ἐπ' αὐτὴν ἰόντα προϊδομένη μάλα ἐῤῥωμένως ἔφευγεν· ὡς δὲ συνεδιώκετο, παρὰ Διὸς αἰτεῖται ἐξ ἀνθρώπου ἀπαλλαγῆναι, καὶ αὐτήν φασι γενέσθαι τὸ δένδρον τὸ ἐπικληθὲν ἀπ' ἐκείνης δάφνην.

Πυκνῶς dedi ex conj. pro vulg. *πυκνὰς*, quod cod. et edd. uno consensu agnoscunt: Legrandius *κύνας*, cui quodammodo favet cap. 36. Heynius *ἄρκυας* seu *δίκτυα*, alter altero audacior. Rectius fortasse *πυκνὰς* intactum reliquissem, addito tamen lacunae indicio: potest enim aperta loci luxatura ex omisso substantivo orta esse. *Passow.* Reposui igitur *πυκνὰς λύγκας*, nisi forte solum *λύγκας* verum est.

Plutarchi Agis. 9.

Ὁ δὲ Φύλαρχος Ἀμύκλα θυγατέρα, Δάφνην τοὔνομα, φησὶν ὑποφεύγουσαν Ἀπόλλωνα, βουλόμενον αὐτῇ μιγῆναι, καὶ μεταβάλλουσαν εἰς τὸ φυτὸν ἐν τιμῇ τοῦ θεοῦ γενέσθαι καὶ μαντικὴν λαβεῖν ἐξουσίαν.

En Doricam sive Laconicam fabulam de Daphne, vulgarem vide apud Ovidium Metam. I, 452 seqq. Amyclas fuerit Lacedaemonis filius, cujus meminit Pausanias lib. III. initio; idem VIII. p. 486. Phylarcheis fere similia refert, quae ab Arcadibus et Eleis tradita sint, licet patrem Daphnes Ladonem nominet. Qui fabula de Daphne in Phylarchi historias venerit docet narratio Plutarchi presse auctorem suum sequentis: γραφείσης δὲ τῆς ῥήτρας καὶ τῶν γερόντων εἰς ταὐτὸ ταῖς γνώμαις οὐ συμφερομένων, ἐκκλησίαν συναγαγὼν ὁ Λύσανδρος αὐτός τε διελέχθη τοῖς πολίταις, καὶ Μανδροκλείδης καὶ Ἀγεσίλαος ἐδέοντο, μὴ δι' ὀλίγους ἐντρυφῶντες αὐτοῖς περιϊδεῖν ἐῤῥιμμένον τὸ ἀξίωμα τῆς Σπάρτης, ἀλλὰ τῶν τε προτέρων χρησμῶν μνημονεῦσαι, τὴν φιλοχρημοσύνην ὡς ὀλέθριον τῇ Σπάρτῃ φυλάττεσθαι κελευομένων, καὶ τῶν ἔναγχος ἐκ Πασιφάας. ἱερὸν δὲ Πασιφάας καὶ μαντεῖον ἦν ἐν Θαλαμίαις τιμώμενον, ἥν τινες μὲν ἱστοροῦσι τῶν Ἀτλαντίδων μίαν οὖσαν ἐκ Διὸς τὸν Ἄμμωνα τεκεῖν· τινὲς δὲ Κασάνδραν τὴν Πριάμου τε-

λευτήσασαν ἐνταῦθα, καὶ διὰ τὸ πᾶσι φαίνειν τὰ μαντεῖα Πασιφάαν προσαγορευθεῖσαν; jam sequitur Phylarchi ipsius sententia supra posita.

E LIBRO XVII.

XXXV.

Jo. Laurentii Lydi fragm. de mensibus p. 276 ed. Hase.

Εἰσὶ δὲ οἵ φασι, τὸν Κρόν[ον ἢ κα]τὰ ἀ[ντιστοιχεῖαν τὸν Χ]ρόνον [Οὐρ]ανοῦ εἶναι παῖδα· καὶ γὰρ ἐκ τῆς οὐρανοῦ [κινήσε]ως ὁ χρόνος· ἐν δὲ τῷ κατ' αὐτὸν ἱερῷ, ὥς φησι Φύλαρ[χος ἐν τῇ ἑ]πτακαιδεκάτῃ καὶ Μένανδρός γε [τῇ] πρώτῃ, οὔτε γυνή, ο[ὔτε κύων οὔτ]ε μυῖ[α] εἰσῄει.

„De Saturni aede refert J. Lydus . . ., confusis ut videtur Saturni et Herculis nominibus, cujus aram maximam constat muscas canesque sibi interdictam putasse Plinius X, 41, canes quidem ob eam causam, ne Cerberum ei in memoriam revocarent, aut quod meminissent sui generis unum Oeono Licymnii filio causam mortis attulisse Plutarch. quaest. Rom. c. XC. Muscae quid religionis habuerint, nos quidem incompertum habemus, nam Apomyius Romae nullus fuit, v. Salmas. Exercitt. T. I. p. 12, sed illi callidi conjectores non ignorasse videntur. Ab eodem

sacro Herculano et ara Maxima etiam mulieres exclusae sunt" etc. Lobeck. Aglaopham. p. 1095 sq. De Menandro, cujus liber primus, ut videtur, *de mysteriis* hic laudatur conf. eundem l. l. p. 1166. et Meinekium (Menandri et Philemon. Rell.) p. XXXIX, qui, cum auctoritas Laurentii jam accedat, minus recte Menandrum Melanthio *περὶ τῶν ἐν Ἐλευσῖνι μυστηρίων* cedere jubet.

E LIBRO XIX.

XXXVI.

Athenaeus XIII, 89. p. 609 a.

Φύλαρχος δ' ἐν τῇ ἐννεακαιδεκάτῃ Τιμῶσάν φησι τὴν Ὀξυάρτου παλλακίδα πάσας γυναῖκας ὑπερβεβληκέναι κάλλει. ταύτην δ' ἀπεστάλκει δῶρον ὁ τῶν Αἰγυπτίων βασιλεὺς Στατίρᾳ τῇ βασιλέως γυναικί.

Statiram dicere videtur Darii regis uxorem. Oxyartes intelligendus, puto, fuerit Darii frater, qui Oxathres apud alios nominatur. Sed quisnam fuerit Aegyptiorum ille rex? Puto aut *regem* improprie nominavit auctor eum, qui nonnisi praetor Aegypti fuisset, aut *σατράπης* scripserat et *βασιλεὺς* librariorum debetur imperitiae. *Schweigh.* Cf. Freinshemius ad Curtium X, 3, 12.

E LIBRO XX.

XXXVII.

Athenaeus XIII, 85. p. 606 f.

Ἱστορεῖ δὲ Φύλαρχος διὰ τῆς εἰκοστῆς ὅσην ἐλέφας τὸ ζῶον φιλοστοργίαν ἔσχεν εἰς παιδίον· γράφει δ' οὕτως „Τούτῳ δὲ τῷ ἐλέφαντι συνετρέφετο θήλεια ἐλέφας, ἣν Νίκαιαν ἐκάλουν· ᾧ τελευτῶσα ἡ τοῦ Ἰνδοῦ γυνὴ παιδίον αὑτῆς τριακοσταῖον παρακατέθετο. ἀποθανούσης δὲ τῆς ἀνθρώπου δεινή τις φιλοστοργία γέγονε τοῦ θηρίου πρὸς τὸ παιδίον. οὔτε γὰρ ἀπ' αὐτοῦ χωριζόμενον τὸ βρέφος ὑπέμενεν, ὅ δὲ, εἰ μὴ βλέποι τὸ παιδίον, ἤσχαλλεν. ὅτ' οὖν ἡ τροφὸς ἐμπλήσειεν αὐτὸ τοῦ γάλακτος, ἀνὰ μέσον τῶν ποδῶν τοῦ θηρίου ἐτίθει αὐτὸ ἐν σκάφῃ. εἰ δὲ μὴ τοῦτο πεποιήκοι, τροφὴν οὐκ ἐλάμβανεν ἡ ἐλέφας. καὶ μετὰ ταῦτα δι' ὅλης τῆς ἡμέρας τοὺς καλάμους λαμβάνων, καὶ τῶν παρατιθεμένων χορτασμάτων, καθεύδοντος τοῦ βρέφους τὰς μυίας ἀπεσόβει· ὅτε δὲ κλαίοι, τῇ προβοσκίδι τὴν σκάφην ἐκίνει καὶ κατεκοίμιζεν αὐτό· τὸ δ' αὐτὸ ἐποίει καὶ ὁ ἄῤῥην ἐλέφας πολλάκις."

Δὲ τῷ. B δὲ φησι τῷ. — αὑτῆς scripsit Dindorf. pro αὐτῆς. — παρακατέθετο. C παρέθετο. — αὐτὸ τοῦ. B αὐτὸν τουι — CUL et Aelianus σκάφῃ. AP σκάφει. — C πέπριήκοι. PUL πεποιήκει. — ABC κατεκοίμιζεν. PUL κατεκοίμισεν. — B καὶ ἄῤῥεν.

Aelianus de natura animal. XI, 14.

Ὅτε γοῦν Ἀντίγονος ἐπολιόρκει Μεγαρέας, ἐνὶ τῶν ἐλεφάντων τῶν πολεμικῶν συνετρέφετο καὶ θῆλυς, ὄνομα Νίκαια. ταύτῃ τοίνυν ἡ τοῦ τρέφοντος αὐτὸν γυνὴ παιδίον, ὃ ἔτυχε τεκοῦσα πρὸ ἡμερῶν τριάκοντα, παρακατέθετο φωνῇ τῶν Ἰνδῶν, ἧς ἀκούουσιν ἐλέφαντες. ὁ δὲ καὶ ἐφίλει τὸ παιδίον καὶ ἐφύλαττε, καὶ κειμένου πλησίον ἥδετο καὶ κνυζομένου παρέβλεπε καὶ καθεύδοντος τῇ προβοσκίδι τὰς μυίας ἀνεσόβει καλάμου κλαδὶ τοῦ παραβαλλομένου εἰς τροφήν. εἰ δὲ μὴ παρῆν τὸ βρέφος, τότε καὶ τροφὴν ἀνεστέλλετο. οὐκοῦν ἔδει τὴν τρέφουσαν αὐτὸ ἐμπλῆσαι μὲν τοῦ γάλακτος, παραθεῖναι δὲ τῷ κηδεμόνι, ἢ πάντως ἀγανακτῶν ἡ Νίκαια ἦν δῆλος, καὶ τεθυμωμένος καί τι καὶ δρασείων τῶν δεινῶν. πολλάκις δὲ καὶ ἀνακλαύσαντος αὐτοῦ εἶτα τὴν σκάφην ᾗ ἐνέκειτο διέσεισε, παραμυθούμενος τῷ σεισμῷ τὸ βρέφος, — οἷα δήπου φιλοῦσι καὶ αἱ τροφοὶ καὶ αἱ τίτθαι δρᾶν — ποιῶν ὡς ἄνθρωπος ὁ ἐλέφας.

Scripsi in fine ὡς ἄνθρωπος pro ὦ ἄνθρωποι, quod est in editione Jacobsii.

Aelianum ex eodem fonte hausisse, quod Athenaeus, ipsa verba docent, et cum Athenaeus numerum libri apposuerit, ex Aeliano notationem temporis lucramur. Antigonus enim, qui Megaram obsidebat, — cujus obsidionis memoria etiam apud Po-

lyaenum Strategem. IV, 6, 3 fortasse ex eodem Phylarcho extat, cum Aelianus alio loco, de animal. natura XVI, 36, eadem narret de elephantis per sues turbatis; apud Aelianum ●im sine dubio legendum est *Μεγαρέων ὑπ' Ἀντιγόνου πολιορκουμένων* pro *ὑπ' Ἀντιπάτρου.* — Macedoniae rex, Gonatas cognominatus, fuisse videtur. Quem Megarem tenuisse constat e Polybio II, 43, ubi vide Schweigh. et Plutarcho Arat. 24. Cum haec igitur ad tempora Antigoni Gonatae pertineant, Athenaeus in ponendo numero libri errasse videtur. — De elephantorum nominibus Jacobsius conferri jubet Plin. H. N. VIII, 5, 5., Philostrat. vita Apoll. II, 12. p. 62., Plutarch. Pyrrh. 33, Appian. Hist. Rom. VIII, 92.

XXXVIII.

Apollonius Dyscolus histor. comment. 18.

Φύλαρχος ἐν τῇ εἰκοστῇ ἱστοριῶν ἐκ τῆς Ἰνδικῆς φησιν ἐνεχθῆναι λευκὴν ῥίζαν, ἣν κόπτοντες μεθ' ὕδατος καταπλάττειν τοὺς πόδας, τοὺς δὲ καταπλασθέντας ἄνδρας τῆς συνουσίας λήθην ἴσχειν καὶ γίγνεσθαι ὁμοίους εὐνούχοις· διὸ καὶ ἔτι ἀνήβων ὄντων καταχρίουσι, καὶ μέχρι θανάτου οὐκ ἐπαίρουσιν.

Athenaeus I, 32. p. 18 d.

Φύλαρχος δὲ Σανδρόκοττόν φησι τῶν Ἰνδῶν βασιλέα Σελεύκῳ μεθ' ὧν ἔπεμψε δώρων ἀποστεῖλαι

τινας δυνάμεις στυτικὰς τοιαύτας, ὡς ὑπὸ τοὺς πόδας τιθεμένας τῶν συνουσιαζόντων οἷς μὲν ὁρμὰς ἐμποιεῖν ὀρνίθων δίκην, οὓς δὲ καταπαύειν.

BCD Σανδρόκυττον U Σανδρόκυπτον. Casaubonus Σανδρόκοττον edidit comparato Strabone XV. p. 702. 724. (1000, 1. 1007, 23. 1026, 26. Falc.) ubi libri quidam Σαδρόκοττος. Androcottus dicitur Appiano Syr. 55. p. 619, ubi vid. Schweigh. vol. III, p. 575 [et Plutarcho, Alexand., M. 62]. *Dindorf.* Σανδρόκυττον e codicibus dedi repudiato Aldino Σανδρόκυπτον, quod me non fugerat docte defendisse G. Schlegelium in Biblioth. Ind. vol. I. p. 245, quem video de ea re denuo dixisse nuperrime vol. II. p. 175. 301. Fuit sane Indicum principis illius nomen *Chandraguptas:* sed in Appiani, Athenaei, Strabonis codicibus nomine quamvis varie corrupto tam stabilis est litterarum ττ memoria, ut Σανδρόκυττον Graecam nominis formam habeam verearque ne Aldinum istud Σανδρόκυπτον Musuri typothetaeve incuriae debeatur. Nihil certe ei tribui poterit nisi idonea accesserit libri scripti auctoritas: quod non opinor esse eventurum. *Idem* in Addendis.

Seleucus est primus Syriae rex, Nicator cognomine, vid. Appian. l. l. et Justin. XV, 4.

E LIBRO XXI.

XXXIX.

Athenaeus VI, 55. p. 249 c.

Φίλιππον δέ φησι Θεόπομπος ἐν τῇ τετάρτῃ καὶ τεσσαρακοστῇ τῶν ἱστοριῶν Θρασυδαῖον τὸν Θετταλὸν καταστῆσαι τῶν ὁμοεθνῶν τύραννον, μικρὸν μὲν ὄντα τὴν γνώμην, κόλακα δὲ μέγιστον. ἀλλ᾽ οὐκ Ἀρκαδίων ὁ Ἀχαιὸς κόλαξ ἦν, περὶ οὗ ὁ αὐτὸς ἱστορεῖ Θεόπομπος καὶ Δοῦρις ἐν πέμπτῃ Μακεδονικῶν. οὗτος δὲ ὁ Ἀρκαδίων μισῶν τὸν Φίλιππον ἑκούσιον ἐκ τῆς πατρίδος φυγὴν ἔφυγεν. ἦν δ᾽ εὐφυέστατος καὶ πλείους ἀποφάσεις αὐτοῦ μνημονεύονται. ἔτυχε δ᾽ οὖν ποτ᾽ ἐν Δελφοῖς ἐπιδημοῦντος Φιλίππου παρεῖναι καὶ τὸν Ἀρκαδίωνα· ὃν θεασάμενος ὁ Μακεδὼν καὶ προσκαλεσάμενος, Μέχρι τίνος φεύξῃ, φησὶν, Ἀρκαδίων, καὶ ὅς,

Ἐς τ᾽ ἂν (φησὶ) τοὺς ἀφίκωμαι οἳ οὐκ ἴσασι Φίλιππον.

Φύλαρχος δ᾽ ἐν τῇ πρώτῃ καὶ εἰκοστῇ τῶν ἱστοριῶν, γελάσαντα τὸν Φίλιππον ἐπὶ τούτῳ καλέσαι τε ἐπὶ δεῖπνον τὸν Ἀρκαδίωνα καὶ οὕτω τὴν ἔχθραν διαλύσασθαι.

L καλέσαι, PU ἐκάλεσεν, B ἐκάλεσε. — P δείπνῳ. Homeri versus est in Odyss. λ', 122. εἰσόκε τοὺς ἀφίκηαι οἳ οὐκ ἴσασι θάλασσαν.

XL.

Harpocratio Lexic. s. v. *Πάραλος*.

Πάραλος, Δημοσθένης Φιλιππικοῖς· μία τῶν παρ' Ἀθηναίων πρὸς τὰς δημοσίας χρείας διαπεμπομένων τριηρῶν ἀπό τινος ἥρωος τοὔνομα λαβοῦσα Παράλου. οἱ δὲ ἐπιβεβηκότες αὐτῆς ἐκαλοῦντο Πάραλοι, οἳ διὰ ταύτην τὴν ὑπηρεσίαν τετταράς τε ὀβολοὺς ἐλάμβανον καὶ τὸ πλεῖον μέρος ἐνιαυτοῦ οἴκοι ἔμενον· ἄλλα τέ τινα ὑπῆρχον αὐτοῖς παρὰ τῆς πόλεως, ὥς φησιν Ὑπερίδης ἐν τῷ κατ' Ἀρχεστρατίδου. μέμνηται δὲ τοῦ Παράλου ἥρωος καὶ Φύλαρχος ἐν τῇ εἰκοστῇ πρώτῃ.

De navi illa et Salaminia vid. Valesius ad h. l. et Wachsmuth. Notit. antiquit. Hellen. II, 1. p. 121. 382. Euripidis *Πάραλος* in Supplic. 659. non heros ipse, sed Atticae tribus esse videtur, vid. Interpret. ad h. l. et Wachsmuth. I, 1. p. 228.

E LIBRO XXII.

XLI.

Athenaeus XII, 51. p. 536 e.

Ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ καὶ εἰκοστῇ ὁ Φύλαρχος Πτολεμαῖόν φησι τὸν δεύτερον Αἰγύπτου βασιλεύσαντα πάντων σεμνότατον γενόμενον τῶν δυνα-

ὄτῶν καὶ παιδείας εἴ τινα καὶ ἄλλον καὶ αὐτὸν ἐπιμεληθέντα, οὕτως ἐξαπατηθῆναι τὴν διάνοιαν καὶ διαφθαρῆναι ὑπὸ τῆς ἀκαίρου τρυφῆς, ὥστε τὸν πάντα χρόνον ὑπολαβεῖν βιώσεσθαι, καὶ λέγειν ὅτι μόνος εὕροι τὴν ἀθανασίαν. κατατεινόμενον οὖν ὑπὸ ποδάγρας πλείους ἡμέρας, ὡς ποτ' οὖν ἐῤῥάϊσε καὶ κατεῖδε διά τινων ὑπολαμπάδων τοὺς Αἰγυπτίους παρὰ τὸν ποταμὸν ἀριστοποιουμένους καὶ τὰ τυχόντα προσφερομένους ἐπί τε τῆς ἄμμου χύδην ἐῤῥιμμένους, εἶπεν „Ὦ τάλας ἐγὼ, τὸ μηδὲ τούτων ἕνα γενέσθαι.“

Acutissime, ut solet, Niebuhrius in Opuscul. p. 272. e Phylarchi verbis concludit, jam illo tempore Aegyptios elixirio vitae, quod dicunt, inveniendo operam dedisse. Ceterum aliquantisper a Phylarcho dissentit Strabo, qui de luxuria regum Aegypti XVII, 1. p. 430 ed. Tauchnitz. ita scribit: *ἅπαντες μὲν οὖν οἱ μετὰ τὸν τρίτον Πτολεμαῖον ὑπὸ τρυφῆς διεφθαρμένοι χεῖρον ἐπολιτεύσαντο· χείριστα δὲ ὁ τέταρτος καὶ ὁ ἕβδομος καὶ ὁ ὕστατος ὁ Αὐλητής.* — Docte Casaubonus haec notavit: „domi in valetudinario adhuc inclusus semiaeger Ptolemaeus aërem apertis fenestris non admittebat, sed per *specularia aut simile quid* foras prospiciebat. Hae sunt quas *ὑπολαμπάδας* auctor vocat, quod non plane cubiculum illustrarent, sed velut sublustris noctis imaginem in illud inducerent. Ita interpretamur hanc vocem, quam non alibi offendimus. Non dicitur in hac narratione;

quare ad Nilum convivia agitarent Aegyptii. Ego divino id factum per occasionem alicujus festi et δημοτελοῦς ἑορτῆς. Tunc soliti veteres in deorum templis epulas celebrare de reliquiis hostiae quam mactaverant. Ergo cum id templa, quae erant circa Nili ripam, πανσυδεὶ exiissent Alexandrini, pars in ipsis aedibus sacris, pars in adjunctis τεμένεσιν epulabantur, plerique secundum Nili ripam. Mos fuit Aegyptiorum ad Nilum templum aedificare. Vitruvius IV, 5: *si secundum flumina aedes sacrae fient, ita ut in Aegypto circa Nilum, ad fluminis ripas videntur spectare debere.* Praeterea constat, veteres si quando vellent genio indulgere, riparum virides vestitus et littorum amoenitates solitos sectari, quas Graeci Latinique pariter *actas* dixerunt. Unde illud fuit vulgi sermone tritum, σήμερον ἀκτάσωμεν, quoties sese liberalius invitabant. Non igitur dubium, Aegyptios, etiam cum per religionis suae ritus non cogerentur, frequentia ad Nilum agitasse convivia. Photius in Excerptis ex Isidori vita: „*αὖθις δέ ποτε παρὰ τὸν Νεῖλον ἑστιωμένοις ἀμφοτέροις, παρῆν δ' ἐκ τρίτων ὁ ἡμέτερος φιλόσοφος, ἀνέδραμεν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ πλόκαμος, ὡς ἰδεῖν, πεντάπηχυς.*“ — Eustathio auctore, qui ad Odyss. ε'. p. 1542, 38. haec habet: *οὕτω καὶ Πτολεμαίου τοῦ βασιλέως περιᾴδεται τὸ, ὦ τάλας ἐγὼ, τὸ μηδὲ* (ed. Lipsiens. *μὴ δὲ*) *τούτων ἕνα γενέσθαι με. εἶπε δὲ τοῦτο ἐκεῖνος, ὅτε*

ποδαγρῶν καὶ ἰδὼν Αἰγυπτίους περὶ τὸν ποταμὸν ἐπὶ τῆς ἄμμου ἐῤῥιμμένους ἀριστοποιουμένους, ὥς φησιν Ἀθήναιος, καὶ τὰ τυχόντα προσφερομένους, ἐπαθήνατο, **Valckenarius ad Euripidis Phoeniss. p. 578** *γενέσθαι με* **scribendum censuit. Sed recte Schweighaeus. monet, pronomen illud ab Eustathio ex arbitrio suo adjectum esse, nec eo opus est.**

E LIBRO XXIII.

XLII.

Athenaeus XII, 55. p. 539 b.

Φύλαρχος δ' ἐν τῇ τρίτῃ καὶ εἰκοστῇ τῶν Ἱστοριῶν καὶ Ἀγαθαρχίδης ὁ Κνίδιος ἐν τῷ δεκάτῳ περὶ Ἀσίας καὶ τοὺς ἑταίρους φησὶ τοὺς Ἀλεξάνδρου ὑπερβαλούσῃ τρυφῇ χρήσασθαι. ὧν εἷς ὢν καὶ Ἅγνων χρυσοῦς ἥλους ἐν ταῖς κρηπῖσι καὶ τοῖς ὑποδήμασιν ἐφόρει. Κλεῖτος δὲ, ὁ Λευκὸς καλούμενος, ὅτε χρηματίζειν μέλλοι, ἐπὶ πορφυρῶν ἱματίων διαπεριπατῶν τοῖς ἐντυγχάνουσι διελέγετο. Περδίκκᾳ δὲ καὶ Κρατερῷ φιλογυμναστοῦσιν ἠκολούθουν διφθέραι σταδιαῖαι τοῖς μεγέθεσιν, ὑφ' αἷς περιλαμβάνοντες τόπον ἐν ταῖς καταστρατοπεδείαις ἐγυμνάζοντο· ἠκολούθει δὲ αὐτοῖς καὶ ὑποζύγια πολλὰ, τὰ τὴν κόνιν κομίζοντα πρὸς τὴν ἐν τῇ παλαίστρᾳ χρείαν. Λεοννάτῳ δὲ καὶ Μενελάῳ φιλοκυνήγοις

οὖσιν αὐλαῖαι σταδίων ἑκατὸν ἠκολούθουν, αἷς περιστάντες τὰς θήρας ἐκυνήγουν. τὰς δὲ χρυσᾶς πλατάνους καὶ τὴν χρυσῆν ἄμπελον, ὑφ' ἣν οἱ Περσῶν βασιλεῖς ἐχρημάτιζον πολλάκις καθήμενοι, σμαραγδίνους βότρυς ἐχούσας καὶ τῶν Ἰνδικῶν ἀνθράκων, ἄλλων τε παντοδαπῶν λίθων ὑπερβαλλόντων ταῖς πολυτελείαις, ἐλάττω, φησὶν ὁ Φύλαρχος, φαίνεσθαι τῆς καθ' ἡμέραν ἑκάστοτε γινομένης παρ' Ἀλεξάνδρῳ δαπάνης. ἦν γὰρ αὐτοῦ ἡ σκηνὴ κλινῶν ἑκατὸν, χρυσοῖ δὲ κίονες πεντήκοντα κατεῖχον αὐτήν. οἱ δὲ ὑπερτείνοντες οὐρανίσκοι διάχρυσοι ποικίλμασιν ἐκπεπονημένοι πολυτελέσιν ἐσκέπαζον τὸν ἄνω τόπον. καὶ πρῶτοι μὲν Πέρσαι πεντακόσιοι μηλοφόροι περὶ αὐτὴν ἐντὸς εἱστήκεσαν, πορφυραῖς καὶ μηλίναις ἐσθῆσιν ἐξησκημένοι· μετὰ δὲ τούτους τοξόται τὸν ἀριθμὸν χίλιοι οἱ μὲν φλόγινα ἐνδεδυκότες, οἱ δὲ ὑσγινοβαφῆ, πολλοὶ δὲ καὶ κυάνεα εἶχον περιβόλαια. προειστήκεσαν δὲ τούτων ἀργυράσπιδες Μακεδόνες πεντακόσιοι. κατὰ δὲ μέσην τὴν σκηνὴν χρυσοῦς ἐτίθετο δίφρος, ἐφ' οὗ καθήμενος ἐχρημάτιζεν ὁ Ἀλέξανδρος, τῶν σωματοφυλάκων πανταχόθεν ἐφεστηκότων. ἔξωθεν δὲ κύκλῳ τῆς σκηνῆς τὸ τῶν ἐλεφάντων ἄγημα διεσκευασμένον ἐφειστήκει, καὶ Μακεδόνες χίλιοι, Μακεδονικὰς στολὰς ἔχοντες, εἶτα μύριοι Πέρσαι, τό τε τὴν πορφύραν ἔχον πλῆθος εἰς πεντακοσίους ἦν, οἷς Ἀλέξανδρος ἔδωκε φορεῖν τὴν στολὴν ταύτην. τοσούτων δὲ ὄντων καὶ τῶν φίλων καὶ τῶν θερα-

πευόντων οὐδεὶς ἐτόλμα προσπορεύεσθαι Ἀλεξάνδρῳ· τοιοῦτον ἐγεγόνει τὸ περὶ αὐτὸν ἀξίωμα. ἔγραφε δὲ καὶ τότε Ἀλέξανδρος ταῖς ἐν Ἰωνίᾳ πόλεσι καὶ πρώτοις Χίοις ὅπως αὐτῷ πορφύραν ἀποστείλωσιν. ἤθελε γὰρ τοὺς ἑταίρους ἅπαντας ἁλουργὰς ἐνδῦσαι στολάς. ἀναγνωσθείσης δὲ τῆς ἐπιστολῆς Χίοις παρὼν Θεόκριτος ὁ σοφὸς νῦν ἐγνωκέναι ἔφη τὸ παρ' Ὁμήρῳ εἰρημένον, Τὸν δ'

ἔλλαβε πορφύρεος θάνατος καὶ μοῖρα κραταιή.

10. ὑφ' αἷς. Aelian. ἀφ' ὧν. — 11. C. et Aelian. καταστρατοπεδείαις. PUL κατεστρατοπέδευσαι. — 14. ἑκατὸν ἠκολούθουν. U πέντε κατηκολούθουν. — 15. AC περιιστάντες. PUL περιστάντες. — 17. ABC ὑφ' ἣν. PUL ὑφ' ἧς. — 18. Schweigh. ἔχουσαν. — 23. BC. Aelian. Polyaen. πεντήκοντα. PUL ὀκτώ. — 25. Libri ἐκπεμπόμενοι. Perizon. ex Aelian. et Polyaen. ἐκπεπονημένοι. — 44. PUL ταῖς ἐν. A καὶ ταῖς ἐν. — 49. Bom. τὸν δέ. AC ἔλλαβε B. P. ἔλαβε et βεν. U. L. ἔλε.

Agatharchides sive Agatharchus Cnidius, aetate Ptolemaei Philometoris florens, qui partem hic relatorum sibi vindicat, plurima praecipue geographici argumenti scripta composuit. Fragmenta scriptorum, quae Photius Biblioth. cod. CCXIII et CCL. recenset et magnis laudibus ornat, collecta extant apud Hudsonium T. I. Cf. Vossius de hist. gr. I, 20. p. 128. — In tanta rerum et verborum similitudine

dubitare non licet, quin Aelianus V. H. IX, 3. et Polyaenus Strategem. IV, 3, 24. et Plutarchus Alexan. M. 40. iisdem auctoribus, quibus Athenaeus, usi sint. Theocritus Chius, ὁ σοφὸς sive σοφιστὴς, Strabo XIV, 1. p. 183 ed. Tauchn. et Valesius ad Polyb. VIII, 11., Isocratis discipulus, Alexandro ejusque parti minus favebat. Multa salse dicta ejus a veteribus laudantur, vide quae collegit Pflugk de Theopompi Chii vita et script. p. 31—33., et cum Athenaei loco confer Plutarchum de educand. liber. 14. Versus Homericus legitur in Iliad. ε', 83. π', 334. υ', 477. De aurea platano viteque et malophoris Schweighaeuserus laudat Brissonium de regno Pers. I, sect. 77, 196. et Athenaeum XII, 8. 9. p. 514.

XLIII.

Athenaeus XIII, 91. p. 610 d.

. . . ὅστις οὐν οὐδὲ τοῦτ' οἶδας, καίπερ συνεχῶς Φυλάρχου μνήμην ποιούμενος, ὅτι ἐν ταῖς Κείων πόλεσιν οὔτε ἑταίρας οὔτε αὐλητρίδας ἰδεῖν ἔστι. Καὶ ὁ Μύρτιλος, Τοῦτο δὲ ποῦ εἴρηκεν ὁ Φύλαρχος; κατανέγνων γὰρ αὐτοῦ πᾶσαν τὴν ἱστορίαν. εἰπόντος δὲ, Ἐν τῇ τρίτῃ καὶ εἰκοστῇ, ὁ Μύρτιλος ἔφη . . .

Κείων Broendsted in Itinerario Graeco vol. I. p. 66. Legebatur *Κίων*. *Dindorf.* Cf. de Ceorum moribus Heraclidos Pontic. p. 10 edit. Koeler, quem

Broendsted, qui Phylarchum haec de Cois suae aetatis retulisse opinatur, laudat: Ἀριστείδης ἐπεμελεῖτο γυναικῶν εὐκοσμίας· τὸ παλαιὸν ὕδωρ ἔπινον οἱ παῖδες καὶ αἱ κόραι μέχρι γάμου.

E LIBRO XXV.

XLIV.

Athenaeus VI, 102. p. 271 e.

Οἱ δὲ μόθακες καλούμενοι παρὰ Λακεδαιμονίοις ἐλεύθεροι μέν εἰσιν, οὐ μὴν Λακεδαιμόνιοι. λέγει δὲ περὶ αὐτῶν Φύλαρχος ἐν τῇ πέμπτῃ καὶ εἰκοστῇ τῶν ἱστοριῶν οὕτως· „Εἰσὶ δ' οἱ μόθακες σύντροφοι τῶν Λακεδαιμονίων. ἕκαστος γὰρ τῶν πολιτικῶν παίδων, ὡς ἂν καὶ τὰ ἴδια ἐκποιῶσιν, οἱ μὲν ἕνα, οἱ δὲ δύο, τινὲς δὲ πλείους ποιοῦνται συντρόφους αὐτῶν. εἰσὶν οὖν οἱ μόθακες ἐλεύθεροι μὲν, οὐ μὴν Λακεδαιμόνιοι, μετέχουσι δὲ τῆς παιδείας πάσης. τούτων ἕνα φασὶ γενέσθαι καὶ Λύσανδρον τὸν καταναυμαχήσαντα τοὺς Ἀθηναίους, πολίτην γενόμενον δι' ἀνδραγαθίαν."

ACPU πολιτικῶν παίδων. B πολιτῶν παίδων. L et Hoeschelius πολιτῶν παῖδας. — AP Λακεδαιμόνιοί τε. Fortasse γε voluerunt. *Dindorf.* — ABP παιδιᾶς.

Μόθακες sive *μόθωνες* qui fuerint satis constat, cf. Meursii Miscellan. Lacon. II, 6. et Wachsmuthii Notit. Antiq. Hellen. I, 1. p. 220, sed non una difficultate laborant verba Phylarchi, quae fortasse integritati restituere possis scribendo *ἕκαστος γὰρ τῶν πολιτῶν τῶν παίδων, ὡς ἂν κατὰ τὰ ἴδια ἐκποιῶσιν, — — συντρόφους. οὕτως εἰσὶν οὖν* — i. e. *quisque civium, prout e re familiari sufficiunt sive valent, alii unum, alii duos, alii plures cum liberis suis educant.* Facit huc Aeliani locus, V. H. XII, 43: *Καλλικρατίδας γε μὴν καὶ Γύλιππος καὶ Λύσανδρος, ἐν Λακεδαίμονι* (editio Kuehnii male *Λακεδαιμονίᾳ*) *μόθακες ἐκαλοῦντο. ὄνομα δὲ ἦν ἄρα τοῦτο τοῖς τῶν εὐπόρων παίδων συντρόφοις, οὓς συνεξέπεμπον αὐτοῖς οἱ πατέρες συναγωνιουμένους ἐν τοῖς γυμνασίοις. ὁ δὲ συγχωρήσας τοῦτο Λυκοῦργος τοῖς ἐμμείνασι τῇ τῶν παίδων ἀγωγῇ πολιτείας Λακωνικῆς μεταλαγχάνει.* Verba *παίδων συντρόφοις*, quibus codd. et editiones carent, Aeliano ex sententia Schweighaeuseri reddidi, cum illi haec scribenti Phylarchi locus obversatus esse videatur. Phylarchum qui cum de mothacibus Cleomenis sermo esset hoc de Lysandro inseruit, etiam apud Plutarchum Cleom. 8. reperias: *καὶ δύο τῶν συντρόφων τοῦ Κλεομένους, οὓς Μόθακας καλοῦσι*; ita enim, si ab aliis nondum factum est, corrigo pro *Σαμοθρᾷκας*, quod est in editione Huttenii. Cf. He-

sychius: μόθακες, οἱ συντρεφόμενοι υἱοῖς δοῦλοι παῖδες, et Harpocration s. v. μόθων, ubi inter alia: μόθωνας δὲ καλοῦσι Λάκωνες τοὺς παρατρεφομένους τοῖς ἐλευθέροις παῖδας.

XLV.

Athenaeus XII, 20. p. 521 b.

Φύλαρχος δ' ἐν τῇ πέμπτῃ καὶ εἰκοστῇ τῶν ἱστοριῶν, εἰπὼν ὅτι παρὰ Συρακοσίοις νόμος ἦν τὰς γυναῖκας μὴ κοσμεῖσθαι χρυσῷ, μηδ' ἀνθινὰ φορεῖν, μηδ' ἐσθῆτας ἔχειν πορφυρᾶς ἐχούσας παρυφάς, ἐὰν μή τις αὐτῶν συγχωρῇ ἑταίρα εἶναι κοινή. καὶ ὅτι ἄλλος ἦν νόμος τὸν ἄνδρα μὴ καλλωπίζεσθαι, μηδ' ἐσθῆτι περιέργῳ χρῆσθαι καὶ διαλλαττούσῃ, ἐὰν μὴ ὁμολογῇ μοιχεύειν ἢ κίναιδος εἶναι. καὶ τὴν ἐλευθέραν μὴ ἐκπορεύεσθαι ἡλίου δεδυκότος, ἐὰν μὴ μοιχευθησομένην. ἐκωλύετο δὲ καὶ ἡμέρας ἐξιέναι ἄνευ τῶν γυναικονόμων, ἀκολουθούσης αὐτῇ μιᾶς θεραπαινίδος· „Συβαρῖται (φησὶν) ἐξοκείλαντες εἰς τρυφὴν ἔγραψαν νόμον τὰς γυναῖκας εἰς τὰς ἑορτὰς καλεῖν, καὶ τοὺς εἰς τὰς θυσίας καλοῦντας πρὸ ἐνιαυτοῦ τὴν παρασκευὴν ποιεῖσθαι, ἵνα ἀξίως ποιούμεναι τοῦ χρόνου τὴν τῶν θ' ἱματίων καὶ τοῦ λοιποῦ κόσμου προάγωσιν οὕτως εἰς τὰς κλήσεις. εἰ δέ τις ὀψοποιῶν ἢ μαγείρων ἴδιον εὕροι βρῶμα καὶ περιττόν, τὴν ἐξουσίαν μὴ εἶναι χρήσασθαι τούτῳ ἕτερον πρὸ ἐνιαυτοῦ, ἀλλ' αὐτῷ τῷ εὑ-

ῥόντι τὸν χρόνον τοῦτον, ὅπως ὁ πρῶτος εὑρὼν καὶ τὴν ἐργασίαν ἔχῃ, πρὸς τὸ τοὺς ἄλλους φιλοπονοῦντας αὐτοὺς ὑπερβάλλεσθαι τοῖς τοιούτοις. ὡσαύτως δὲ μηδὲ τοὺς τὰς ἐγχέλεις πωλοῦντας τέλος ἀποτίνειν, μηδὲ τοὺς θηρεύοντας. τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τοὺς τὴν πορφύραν τὴν θαλαττίαν βάπτοντας καὶ τοὺς εἰσάγοντας ἀτελεῖς ἐποίησαν. Πάνυ οὖν ἐξοκείλαντες εἰς ὕβριν τὸ τελευταῖον παρὰ Κρωτονιατῶν τριάκοντα πρεσβευτῶν ἡκόντων ἅπαντας αὐτοὺς ἀπέκτειναν καὶ πρὸ τοῦ τείχους τὰ σώματα ἐξέῤῥιψαν καὶ ὑπὸ θηρίων εἴασαν διαφθαρῆναι. αὕτη δ' αὐτοῖς καὶ τῶν κακῶν ἐγένετο ἀρχὴ, μηνίσαντος τοῦ δαιμονίου. ἔδοξαν γοῦν μετ' ὀλίγας ἡμέρας πάντες αὐτῶν οἱ ἄρχοντες τὴν αὐτὴν ἰδεῖν ὄψιν ἐν τῇ αὐτῇ νυκτί· τὴν γὰρ Ἥραν ἰδόντες ἐλθοῦσαν εἰς μέσην τὴν ἀγορὰν καὶ ἐμοῦσαν χολήν. ἀνέβλυσε δὲ καὶ αἵματος πηγὴ ἐν τῷ ἱερῷ αὐτῆς. καὶ οὐδὲ οὕτως ἔληξαν τῆς ὑπερηφανίας, ἕως πάντες ὑπὸ Κρωτονιατῶν ἀπώλοντο."

2. Scribebatur Συρακουσίοις. — **8. B** ἐλευθερίαν. — **12. Schweigh. hic et paullo post** ἐξοκειλ. **PUL** ἐξωκειλ. — **15. C om.** ἵνα — εἰς τὰς κλήσεις. **De** ποιούμεναι **et** τὴν τῶν **vide infra. — 15. PUL** τῶν θ'. **AB** τῶν τε. — **16. CPUL** ἴδιον. **A** ἥδιον. — **22. Scribebatur** αὐτούς. **In C utroque spiritu notatum. — 24. L** ἀποτίνειν. **PU** ἀποτείνειν.

Dioclem spectare videtur Phylarchus, qui Ol.

XCII, 1. Syracusis leges tulit, Diodor. Sic. XIII, 33. Wachsmuth Notit. Ant. Hell. I, 2. p. 124. De moribus Sybaritarum et excidio urbis Ol. LXVIII, 3. vid. Heynius Opusc. Ac. II, p. 138 sq. et quos laudat Wachsmuth. l. l. p. 98. Phylarchum nostrum habes apud Plutarchum Sept. sapient. conviv. 2. p. 5 ed. Hutten: Συβαρῖται μὲν γὰρ, ὡς ἔοικε, πρὸ ἐνιαυτοῦ τὰς κλήσεις ποιοῦνται γυναικῶν, ὅπως ἐκγένοιτο κατὰ σχολὴν παρεσκευασμέναις ἐσθῆτι καὶ χρυσῷ φοιτᾷν ἐπὶ τὸ δεῖπνον. Quo loco motus Casaubonus apud Athenaeum scribere voluit καὶ τοὺς εἰς τὰς θυσίας καλοῦντας πρὸ ἐνιαυτοῦ τὴν κλῆσιν ποιεῖσθαι, ἵνα ἀξίως ποιουμένοι τοῦ χρόνου τὴν παρασκευὴν τῶν θ' ἱματίων καὶ τοῦ λοιποῦ κόσμου προάγωσιν οὕτως εἰς τὰς κλήσεις, quem quidem non secutus sum, sed leniori medela, Schweighaeusero suadente, τὴν ante τῶν θ' inserui et ποιούμενοι, quod libri tuentur, in ποιούμεναι mutavi. — Verba ἐὰν μή τις — ἑταίρα εἶναι κοινή apud Eustathium ad Il. p. 1252, 40. ex Athenaeo petita legi Schweighaeuserus indicavit. Idem de gynaeconomis conferri jubet Athen. VI, 45. p. 245 a. et Meursii Lection. Attic. II, 5. additque ἄνευ τῶν γυναικονόμων esse *insciis et invitis gynaeconomis*.

E LIBRO XXVIII.

XLVI.

Athenaeus VI, 58. p. 251 c.

Ἐν δὲ τῇ ὀγδόῃ καὶ εἰκοστῇ ὁ Φύλαρχος (φησὶ) Ἀντιγόνου τοῦ κληθέντος Ἐπιτρόπου, τοῦ τοὺς Λακεδαιμονίους ἑλόντος, κόλακα γενέσθαι Ἀπολλοφάνη τινὰ, τὸν εἰπόντα τὴν Ἀντιγόνου τύχην ἀλεξανδρίζειν.

Schweigh. τοῦ τοὺς. ABCP τοὺς. UL τοῦ. — PA πολλοφάνην et τινὰ ex B ascivit Dindorf.

Cf. Polybius II, 70., Plutarchus Cleom. 30, Pausanias II. p. 100 sq.

Sequuntur jam fragmenta, quibus numerus libri, e quo sumta sint, non appositus est. Partem horum, conjectura ex argumento ducta, certis libris assignare possumus. Fragmentum XLVII—XLIX. libri primi, L. libri sexti, LX libri undecimi, LI—LIX librorum octo vel sex ultimorum particulae esse videntur. De reliquis quidquam pronuntiare non audeo.

XLVII.

Plutarchi Pyrrhus 27.

Ἦν δὲ τὸ μὲν πλάτος αὐτῆς (τῆς τάφρου) πήχεων ἕξ, τὸ δὲ βάθος τεττάρων, τὸ δὲ μῆκος ὀκτάπλε-

θρον; ὡς ἱστορεῖ Φύλαρχος, ὡς δὲ Ἱερώνυμος, ἔλαττον.

Agit Plutarchus de fossa, quam Spartani duxerunt, ut Pyrrhi impetum impedirent. De Hieronymo vide Baehr. ad cap. 17. Pyrrhi.

XLVIII.

Parthenii Erotica 23.

Περὶ Χειλωνίδος.

Κλεώνυμος ὁ Λακεδαιμόνιος, βασιλείου γένους ὢν καὶ πολλὰ κατορθωσάμενος Λακεδαιμονίοις, ἔγημε Χειλωνίδα προσήκουσαν αὐτῷ κατὰ γένος. Ταύτῃ σφοδρῶς ἐπιτεταμένου τοῦ Κλεωνύμου καὶ τὸν ἔρωτα οὐκ ἠρέμα φέροντος, τοῦ μὲν κατηλόγει, πᾶσα δὲ ἐκέκειτο Ἀκροτάτῳ, τῷ τοῦ βασιλέως υἱεῖ. Καὶ γὰρ ὁ μειρακίσκος αὐτῆς ἀναφανδὸν ὑπεκαίετο, ὥστε πάντας ἀνὰ στόμα ἔχειν τὴν ὁμιλίαν αὐτῶν, δι' ἣν αἰτίαν δυσανασχετήσας ὁ Κλεώνυμος καὶ ἄλλως δὲ οὐκ ἀρεσκόμενος τοῖς Λακεδαιμονίοις ἔθεσιν, ἐπεραιώθη πρὸς Πύῤῥον εἰς Ἤπειρον καὶ αὐτὸν ἀναπείθει πειρᾶσθαι τῆς Πελοποννήσου, ὡς εἰ καὶ ἐντόνως ἅψαιντο τοῦ πολέμου, ῥᾳδίως ἐκπολιορκήσοντες τὰς ἐν αὐτῇ πόλεις· ἔφη δὲ καὶ αὐτῷ τι ἤδη προδιειργάσθαι, ὥστε καὶ στάσιν ἐγγενέσθαι τισὶ τῶν πόλεων.

Scripsi ἔθεσιν pro ἤθεσιν et ἐν αὐτῇ pro ἐν αὐτοῖς, quamvis Passowius Galeum et Legrandium indocte ἐν αὐτῇ dedisse dicat.

Hanc narrationem, quam si rerum ordinem spectas ante praecedens fragmentum ponere debebam, Phylarcho vindico. Parthenium Phylarchi historiis usum esse docent loci in indice notati, et casu lemma ἱστορεῖ Φύλαρχος excidisse videtur. Plutarchus enim, qui Phylarchum sequitur, eadem his verbis concepta narrat in Pyrrho 26.: *Κλεωνύμου δὲ τοῦ Σπαρτιάτου παραγενομένου καὶ καλοῦντος αὐτὸν (τὸν Πύῤῥον) ἐπὶ τὴν Λακεδαίμονα, προθύμως ὑπήκουσεν. Ὁ δὲ Κλεώνυμος ἦν μὲν γένους βασιλικοῦ, δοκῶν δὲ βίαιος εἶναι καὶ μοναρχικὸς οὔτ᾽ εὔνοιαν, οὔτε πίστιν εἶχεν, ἀλλ᾽ Ἄρευς ἐβασίλευε. Καὶ τοῦτο μὲν ἦν κοινὸν ἔγκλημα καὶ πρεσβύτερον αὐτῷ πρὸς τοὺς πολίτας. Γυναῖκα δὲ καλὴν καὶ γένους βασιλικοῦ, Χειλωνίδα τὴν Λεωτυχίδου, πρεσβύτερος ὢν ἔγημεν ὁ Κλεώνυμος. ἡ δὲ Ἀκροτάτῳ τῷ Ἄρεως ἐπιμανεῖσα, μειρακίῳ καθ᾽ ὥραν ἀκμάζοντι, λυπηρὸν ἐρῶντι τῷ Κλεωνύμῳ καὶ ἄδοξον ὁμοῦ παρεῖχε τὸν γάμον· οὐδένα γὰρ ἐλάνθανε Σπαρτιατῶν καταφρονούμενος ὑπὸ τῆς γυναικός. Οὕτω δὲ τῶν κατ᾽ οἶκον ἀνιαρῶν τοῖς πολιτικοῖς προσγενομένων, ὑπ᾽ ὀργῆς καὶ βαρυθυμίας ἐπῆγε τῇ Σπάρτῃ τὸν Πύῤῥον, ἔχοντα δισμυρίους καὶ πεντακισχιλίους πεζούς, δισχιλίους δ᾽ ἱππεῖς, ἐλέφαντας δ᾽ εἰκοσιτέσσαρας, ὥστε τῷ μεγέθει τῆς παρασκευῆς εὐθὺς εἶναι κατάδηλον οὐ Κλεωνύμῳ τὴν Σπάρτην, ἀλλὰ τὴν Πελοπόννησον ἑαυτῷ κτώμενον.* De Areo et Acrotato cf. fr. XXXIII. et quam

laudavi ad fr. 1. Pausan. III. p. 169., Plutarch. Pyrrh. 27—30., Agis 3, Meursius de regno Lacon. XIII., de Cleonymo Pausan. l. l. et p. 209. et I. p. 23. *Χειλωνίδα* dedi in Plutarchi loco non invitis libris, quamquam Baehrius *Χελιδονίδα* praetulit sicut cap. 27 et 28; et in Agide 17. 18. libri scripti et editi *Χειλωνίς*. Quantum perspicio eadem Chilonis est, de qua Plutarchus in Pyrrho et Agide agit, igiturque in Pyrrho scribendum est *Χειλωνίδα τὴν Λεωνίδου* pro *Λεωτυχίδου*.

XLIX.

Tzetzes Chiliad. IV. hist. 134. c. 288—312.

Φύλαρχος νέον ἱστορεῖ ὡς ἀετὸν θηράσας
ἐθρέψατο καὶ εἴθισεν ἐκείνῳ παραμένειν,
ὡς καὶ νοσήσαντά ποτε τὸν νέον θεραπεύειν
καὶ νοσηλεύειν δεξιῶς σπουδῇ συντονωτάτῃ.
Τοῦ νέου τεθνηκότος δὲ καὶ πρὸς πυρὰν ἀχθέντος,
ο ἀετὸς συνείπετο τῇ ἐκφορᾷ τῇ τούτου,
καυθέντος τούτου δὲ πυρᾷ καὶ οὗτος συνεκαύθη.
Καὶ γυναικὶ δὲ ἀετὸς σύντροφος συντεθνήσκει,
τῷ πόθῳ ταύτης ἀσιτῶν καὶ τελευτήσας οὕτω.
Καὶ Πύῤῥῳ τῆς Ἠπείρου δὲ τῷ βασιλεῖ ὑπῆρχεν
ὅμοιος τούτοις ἀετὸς ὃς ἔχαιρεν ἀκούων,
εἴ τίς ποτε προσφθέγξαιτο Πύῤῥος ὁ Ἠπειρώτης.
Καὶ οὗτος τεθνηκότος δὲ τοῦ Πύῤῥου συντεθνήσκει
ἐξ ἀσιτίας καὶ λιμοῦ τῷ πόθῳ τῷ ἐκείνου.

Καὶ θεριστήν τις ἀετὸς ἐῤῥύσατο θανάτου
ἀνθ' ὧν αὐτὸς ἐξέσωσεν ἐκ δράκοντος ἐκεῖνον
ἐν τῷ δρεπάνῳ συντεμὼν τὴν σπεῖραν τοῦ θηρίου.
Ὄντων καὶ γὰρ ἑκκαίδεκα τῶν θεριστῶν ἐκεῖσε,
οὗτος σταλεὶς ὑδρεύσασθαι ὡς ἤνεγκε τὸ ὕδωρ,
ἐκ στάμνου πᾶσι κεραννὺς διένεμε τὸν οἶνον.
Ὡς δὲ κεράσας καὶ αὐτὸς ἔμελλε πίνειν τοῦτο,
ἐκεῖνος ῥοίζῳ καταπτὰς κατέαξε τὸν σκύφον,
ἰδὼν ὄφιν ἐμέσαντα, ὡς ἔοικε, τῷ ἄγγει,
ὁ δὲ στραφεὶς ὡς ἀμοιβῇ τῇ τούτου δυσχεραίνων,
ἐκείνους θνήσκοντας ἰδὼν συνῆκε τὴν αἰτίαν.

Aelianus de natura animal. VI, 29.

Φύλαρχος μέμνηται παῖδα ἰσχυρῶς φιλόρνιθα αἰετοῦ νεοττὸν λαβεῖν δῶρον καὶ τρέφειν τροφῇ ποικίλῃ καὶ κηδεμονίαν αὐτῷ προσφέρειν πᾶσαν. οὐ γάρ τί που ὡς ἄθυρμα εἰς παιδιὰν ἔτρεφε τὸν ὄρνιν, ἀλλὰ ἐρωμένου δίκην ἢ ἀδελφοῦ νεωτέρου, οὕτως ἄρα ὁ παῖς τοῦ αἰετοῦ προμηθῶς εἶχεν. Καὶ προϊὼν δὲ χρόνος εἰς φιλίαν αὐτοὺς ἐξῆψεν ἀλλήλων ἰσχυράν. συνηνέχθη δὲ καμεῖν τὸ σῶμα τὸν παῖδα, καὶ τὸν αἰετὸν παραμένειν καὶ νοσηλεύειν τὸν τροφέα· καὶ καθεύδοντος μὲν ἡσυχάζειν, ἐγρηγορότος δὲ παρεστάναι, ἀσιτοῦντος δὲ τροφὴν μὴ προσίεσθαι· ἐπεὶ δὲ καὶ τὸν βίον ὁ παῖς κατέστρεψεν, ἠκολούθησε καὶ ὁ αἰετὸς μέχρι τοῦ μνήματος, καιομένου δέ γε ἑαυτὸν εἰς τὴν πυρὰν ἐνέβαλεν.

L.

Athenaeus III, 3. p. 73 b.

Φύλαρχος δέ φησιν „Οὐδέποτε πρότερον ἐν οὐδενὶ τόπῳ κυάμων Αἰγυπτίων οὔτε σπαρέντων, οὔτ', εἰ σπείρειέ τις, τικτομένων, εἰ μὴ κατὰ Αἴγυπτον, ἐπὶ τοῦ βασιλέως Ἀλεξάνδρου τοῦ Πύῤῥου παρὰ τὸν Θύαμιν ποταμὸν τῆς ἐν Ἠπείρῳ Θεσπρωτίας ἐν ἕλει τινὶ συνέβη φῦναι. δύο μὲν οὖν ἤνεγκέ πως ἔτη καρπὸν ἐκτενῶς καὶ ηὔξησε, τοῦ δ' Ἀλεξάνδρου φυλακὴν ἐπιστήσαντος καὶ κωλύοντος οὐχ ὅτι λαμβάνειν τὸν βουλόμενον, ἀλλὰ μηδὲ προσέρχεσθαι πρὸς τὸν τόπον, ἀνεξηράνθη τὸ ἕλος καὶ τὸ λοιπὸν οὐχ ὅτι τὸν προειρημένον ἤνεγκε καρπὸν, ἀλλ' οὐδὲ ὕδωρ εἴ ποτε ἔσχε φαίνεται. τὸ παραπλήσιον ἐγένετο καὶ ἐν Αἰδιψῷ. χωρὶς γὰρ τῶν ἄλλων ὑδάτων ναμάτιόν τι ἐφάνη ψυχρὸν ὕδωρ προϊέμενον οὐ πόῤῥω τῆς θαλάσσης. τούτου πίνοντες οἱ ἀῤῥωστοῦντες τὰ μέγιστα ὠφελοῦντο· διὸ πολλοὶ παρεγίνοντο καὶ μακρόθεν τῷ ὕδατι χρησόμενοι. οἱ οὖν τοῦ βασιλέως Ἀντιγόνου στρατηγοὶ βουλόμενοι οἰκονομικώτεροι εἶναι διάφορόν τι ἔταξαν διδόναι τοῖς πίνουσι, καὶ ἐκ τούτου ἀπεξηράνθη τὸ νᾶμα. καὶ ἐν Τρωάδι δὲ ἐξουσίαν εἶχον οἱ βουλόμενοι τὸν πρὸ τοῦ χρόνον τὸν Τραγασαῖον ἅλα λαμβάνειν, Λυσιμάχου δὲ τέλος ἐπιβαλόντος ἠφανίσθη. θαυμάσαντος δὲ καὶ ἀφέντος τὸν τόπον ἀτελῆ πάλιν ηὐξήθη.

L *Θύαμιν.* BCDU *θύραμιν.* — *Αἰδηψῷ* Dindorf. suasit. L *Αἰδεψῷ.* U *ἐδεψῷ.* — B *χρόνον.* UL *χρόνον.*

De Alexandro cf. fr. VIII. Antigonus est Gonatas ille saepissime a Phylarcho nominatus; Euboea Macedonici regni pars erat. Asiae oram per aliquod tempus Lysimachus Thraciae rex obtinuit. Justin. Prolog. XVI. — De faba Aegyptiaca, *κολακάσια* sive *κολακάσιον*, Theophrast. Hist. pl. IV, 8, 7., quem Athenaeus laudat, Voss. ad Virgil. Eclog. IV, 20. p. 196, Strabo XVII, 1. p. 436., alia apud Schweighaeus. ad Athen. III, 1 et 2. et ad nostrum locum, ubi dicit: faba Aegyptiaca differt a loto nymphaea fere nonnisi colore, quem illa rubrum, haec candidum habet, et videtur etiam Phylarchus hic fabam Aegyptiacam eandem atque lotum dixisse. Lotum quidem Aegyptiacam, quae rei herbariae peritis nymphaea lotus audit, hodieque in partibus multo etiam magis, quam Epirus ad septentrionem vergentibus, in superiori Hungaria prope Varadinum oppidum in rivo e calido fonte exeunte reperta est et in *Plantis rarioribus Hungariae* (Viennae 1800) delineata. — De *Αἰδεψὸς* Schweigh. laudat Stephanum Byzant. et Strabonem IX. p. 425. et I, 60. (Vol. I. p. 95. II. p. 287. 320 ed. Tauchn.) et *χωρὶς τῶν ἄλλων ὑδάτων* interpretatur *praeter reliquas aquas.* Idem ad Athen. II, 17. p. 43 a: erat *Τρά-*

γαϭαι sive, ut alii scribunt, *Τραγάϭαι*, palus salsa in Troade, e qua Tragasaeus qui dicitur sal conficiebatur. Strabo XIII. p. 605 a. b. (p. 118), Pollux Onom. VI, 63, Plinius H. N. XXXI, 7, 41, Stephanus Byz. in *Τράγαϭαι* et Hesychius *Τραγαϭαῖοι ἅλες*.

LI.

Polybius II, 56—63. censuram agit Phylarchi historiarum, ex qua hic ponimus, quae, ut redarguat, ille e Phylarcheo opere enotavit, cum de reliquis jam supra dictum sit. Pertinent vero haec ad bellum Cleomenicum.

Polybius l. l. 56.

Βουλόμενος δὴ διαϭαφεῖν (ὁ Φύλαρχος) τὴν ὠμότητα τὴν Ἀντιγόνου καὶ Μακεδόνων, ἅμα δὲ τούτοις τὴν Ἀράτου καὶ τῶν Ἀχαιῶν, φηϭί· τοὺς Μαντινέας, γενομένους ὑποχειρίους, μεγάλοις περιπεϭεῖν ἀτυχήμαϭι, καὶ τὴν ἀρχαιοτάτην καὶ μεγίϭτην πόλιν τῶν κατα τὴν Ἀρκαδίαν τηλικαύταις παλαῖϭαι ϭυμφοραῖς, ὥϭτε πάντας εἰς ἔκϭταϭιν καὶ δάκρυα τοὺς Ἕλληνας ἀγαγεῖν· ϭπουδάζων δ᾽ εἰς ἔλεον ἐκκαλεῖϭθαι τοὺς ἀναγινώϭκοντας καὶ ϭυμπαθεῖς ποιεῖν τοῖς λεγομένοις εἰϭάγει περιπλοκὰς γυναικῶν καὶ κόμας διεῤῥιμμένας καὶ μαϭτῶν ἐκβολάς, πρὸς δὲ τούτοις δάκρυα καὶ θρήνους ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἀναμὶξ ἅμα τέκνοις καὶ γονεῦϭι γηραιοῖς ἀπαγομένων.

Ἐπίστασιν. Vat. Flor. Aug. Reg. A, quod probavit Casaubon. — *διεῤῥηγμένας* edd. ex Bav.

De Mantinea cf. Plutarch. Cleomen. 23; qui satis habet dicere: *τοῦ δ' Ἀντιγόνου Τεγέαν μὲν παραλαβόντος, Ὀρχομενὸν δὲ καὶ Μαντίνειαν διαρπάσαντος.* Mantinenses ob perfidiam gravissimas poenas meritos esse demonstrare conatur Polybius cap. 57 et 58. Urbem direptam, libera capita hastae subjecta esse ipse fatetur, cf. 62. et Plutarch. Arat. 45: *ἐδόκει δὲ καὶ τὰ περὶ Μαντίνειαν οὐχ Ἑλληνικῶς διῳκῆσθαι τοῖς Ἀχαιοῖς. κρατήσαντες γὰρ αὐτῶν δι' Ἀντιγόνου τοὺς μὲν ἐνδοξοτάτους καὶ πρώτους ἀπέκτειναν, τῶν δ' ἄλλων τοὺς μὲν ἀπέδοντο, τοὺς δ' εἰς Μακεδονίαν ἀπέστειλαν πέδαις δεδεμένους, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἠνδραποδίσαντο· τοῦ δὲ συναχθέντος ἀργυρίου τὸ τρίτον αὐτοὶ διείλοντο, τὰς δὲ δύο μοίρας ἔνειμαν τοῖς Μακεδόσι. καὶ ταῦτα μὲν ἔσχε τὸν τῆς ἀμύνης νόμον. — — τὰ δὲ μετὰ ταῦτα πραχθέντα περὶ τὴν πόλιν οὔτ' εἰς καλὴν οὔτ' εἰς ἀναγκαίαν ἐστὶ θέσθαι τῷ Ἀράτῳ πρόφασιν. τῶν γὰρ Ἀργείων τὴν πόλιν παρ' Ἀντιγόνου δωρεὰν λαβόντων καὶ κατοικίζειν ἐγνωκότων, αὐτὸς οἰκιστὴς αἱρεθεὶς καὶ στρατηγὸς ὢν ἐψηφίσατο, μηκέτι καλεῖν Μαντίνειαν ἀλλ' Ἀντιγόνειαν, ὃ καὶ μέχρι νῦν καλεῖται,* et Aratum sive Argivos, Philippum adulatus, urbem colonis implevisse et Antigoneam appellasse probabilius esse puto, quam quod Pausanias VIII. p. 468 narrat.

LII.

Polybius I. l. 59.

Πάλιν Ἀριστόμαχον τὸν Ἀργεῖόν φησιν (ὁ Φύλαρχος), ἄνδρα τῆς ἐπιφανεστάτης οἰκίας ὑπάρχοντα καὶ τετυραννηκότα μὲν Ἀργείων, πεφυκότα δὲ ἐκ τυράννων, ὑποχείριον Ἀντιγόνῳ καὶ τοῖς Ἀχαιοῖς γενόμενον εἰς Κεγχρεὰς ἀπαχθῆναι καὶ στρεβλούμενον ἀποθανεῖν, ἀδικώτατα καὶ δεινότατα παθόντα πάντων ἀνθρώπων. Τηρῶν δὲ καὶ περὶ ταύτην τὴν πρᾶξιν ὁ συγγραφεὺς τὸ καθ' αὑτὸν ἰδίωμα φωνάς τινας πλάττει διὰ τῆς νυκτὸς αὐτοῦ στρεβλουμένου προσπιπτούσας τοῖς σύνεγγυς κατοικοῦσιν· ὧν τοὺς μὲν ἐκπληττομένους τὴν ἀσέβειαν, τοὺς δ' ἀπιστοῦντας, τοὺς δ' ἀγανακτοῦντας ἐπὶ τοῖς γιγνομένοις, προστρέχειν πρὸς τὴν οἰκίαν φησί.

Aristomachum non cruciatibus interfectum, sed mari submersum et id jure meritoque factum esse vult Polybius l. l. 59. et 60, Plutarchus autem sequitur Phylarchum, in Arato 44: *τὸν δ' Ἀριστόμαχον ἐν Κεγχρεαῖς στρεβλώσαντες κατεπόντισαν, ἐφ' ᾧ καὶ μάλιστα κακῶς ἤκουσεν ὁ Ἄρατος, ὡς ἄνθρωπον οὐ πονηρὸν, ἀλλὰ καὶ κεχρημένον ἐκείνῳ καὶ πεπεισμένον ἀφεῖναι τὴν ἀρχὴν καὶ προσαγαγεῖν τοῖς Ἀχαιοῖς τὴν πόλιν, ὅμως περιϊδὼν παρανόμως ἀπολλυμένον.* **De Aristomacho cf. ibid. 35., Polyb. II, 44., Pausanias II. p. 100.**

LIII.

Polybius l. l. 61.

Ὁ δὲ (Φύλαρχος) πῶς μὲν ἔλαβε Κλεομένης τὴν (Μεγάλην) πόλιν, καὶ πῶς ἀκέραιον διαφυλάξας ἐξαπέστειλε παραχρῆμα πρὸς τοὺς Μεγαλοπολίτας εἰς τὴν Μεσσήνην γραμματοφόρους, ἀξιῶν αὐτοὺς ἀβλαβῆ κομισαμένους τὴν ἑαυτῶν πατρίδα κοινωνῆσαι τῶν ἰδίων πραγμάτων, ταῦτα μὲν ἡμῖν ἐδήλωσε, βουλόμενος ὑποδεῖξαι τὴν Κλεομένους μεγαλοψυχίαν καὶ μετριότητα πρὸς τοὺς πολεμίους. ἔτι δὲ, πῶς οἱ Μεγαλοπολῖται, τῆς ἐπιστολῆς ἀναγινωσκομένης, οὐκ ἐάσαιεν εἰς τέλος ἀναγνωσθῆναι, μικροῦ δὲ καταλεύσαιεν τοὺς γραμματοφόρους, ἕως τούτου διεσάφησε, τὸ δ' ἀκόλουθον καὶ τὸ τῆς ἱστορίας ἴδιον ἀφεῖλε, τὸν ἔπαινον καὶ τὴν ἐπ' ἀγαθῷ μνήμην τῶν ἀξιολόγων προαιρέσεων· καί τοι γ' ἐμποδὼν ἦν.

Narrare omisit nimirum Phylarchus, Megalopolitanos, ut fidem erga Achaeos integram servarent, a Cleomene promissis non motos esse et exules agere maluisse, vide totam rem copiose narrantes Plutarchum Cleom. 23 — 25. et Philopoem. 5, Pausaniam IV. p. 271. VIII. p. 500 sq.

LIV.

Polybius l. l. 62. 63.

Οὐ μὴν ἀλλὰ τούτοις ἑξῆς φησιν (ὁ Φύλαρχος) ἀπὸ τῶν ἐκ τῆς Μεγάλης πόλεως λαφύρων ἐξα-

κισχίλια τάλαντα τοῖς Λακεδαιμονίοις πεσεῖν, ὧν τὰ δισχίλια Κλεομένει δοθῆναι κατὰ τοὺς ἐθισμούς.

Nimium quantum haec veritatem excedere et vix amplius quam trecenta talenta e praeda Megalopolitana redigi potuisse, idoneis argumentis probat Polybius. Tum pergit:

Τὸ δὲ συνεχὲς τούτῳ τίς οὐκ ἂν ἔτι μᾶλλον θαυμάσειε; ταῦτα γὰρ ἀποφαινόμενος λέγει· πρὸ τῆς παρατάξεως δέκα ἡμέραις μάλιστα τὸν παρὰ Πτολεμαίου πρεσβευτὴν ἐλθεῖν ἀγγέλλοντα πρὸς τὸν Κλεομένην, διότι Πτολεμαῖος τὸ μὲν χορηγεῖν ἀπολέγει, διαλύεσθαι δὲ παρακαλεῖ πρὸς τὸν Ἀντίγονον. τὸν δ' ἀκούσαντα, φησί, κρῖναι, διότι δεῖ τὴν ταχίστην ἐκκυβεύειν τοῖς ὅλοις πρὸ τοῦ συνεῖναι τὰ προσπεπτωκότα τὰς δυνάμεις, διὰ τὸ μηδεμίαν ὑπάρχειν ἐν τοῖς ἰδίοις πράγμασιν ἐλπίδα τοῦ δύνασθαι μισθοδοτεῖν.

Vere Polybius: ἀλλ' εἴ περ ἑξακισχιλίων ἐγκρατὴς ἐγεγόνει ταλάντων κατὰ τοὺς αὐτοὺς καιρούς, τὸν Πτολεμαῖον αὐτὸν ἠδύνατο ταῖς χορηγίαις ὑπερθέσθαι, πρὸς δὲ τὸν Ἀντίγονον, εἰ μόνον τριακοσίων ὑπῆρχε κύριος, καὶ λίαν ἱκανὸς ἦν ἀσφαλῶς ὑπομένων τρίβειν τὸν πόλεμον. — Ptolemaeus Euergetes initio favebat Achaeis, Polyb. II, 47. Plutarch. Arat. 12. 13. 24., sed mox, cum Aratus Macedonum amicitiam peteret, Cleomenem opibus juvabat, Polyb. II, 51., Plutarch. Cleomen. 22, quem obsides ma-

trem et infantem dare jussit. Neque tamen pro belli magnitudine Cleomenem adjuvit, qui pecuniae penuria ad Sellasiam cum Antigono Dosoni congredi coactus est, Plutarch. Cleomen. 27.

LV.

Plutarchum in vita Cleomenis maxime Phylarchum auctorem sequi supra dixi. Tribus locis nomen ejus apposuit, quorum duo posteriores bellum Cleomenicum spectant.

Plutarchus l. l. 5.

Οἱ δ' ἀνῃρηκότες πρότερον τὸν Ἆγιν, αἰσθόμενοι τοῦτο καὶ φοβηθέντες μὴ δίκην δῶσι τοῦ Ἀρχιδάμου κατελθόντος, ἐδέξαντο μὲν αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν παραγενόμενον κρύφα καὶ συγκατῆγον, εὐθὺς δ' ἀπέκτειναν· εἴτ' ἄκοντος τοῦ Κλεομένους, ὡς οἴεται Φύλαρχος, εἴτε πεισθέντος ὑπὸ τῶν φίλων καὶ προεμένου τὸν ἄνθρωπον αὐτοῖς. τῆς γὰρ αἰτίας τὸ πλεῖστον ἐπ' ἐκείνους ἦλθε βεβιάσθαι τὸν Κλεομένην δοκοῦντας.

Archidamus frater interfecti Agidis erat. Plutarch. ibid., cf. supra p. XXXIV.

LVI.

Plutarchus l. l. 28.

Φύλαρχος δὲ καὶ προδοσίαν γενέσθαι φησὶ τὴν

μάλιστα τῷ Κλεομένει τὰ πράγματα διεργασαμένην. τοῦ γὰρ Ἀντιγόνου τοὺς Ἰλλυριοὺς καὶ τοὺς Ἀκαρνᾶνας ἐκπεριελθεῖν κρύφα κελεύσαντος καὶ κυκλώσασθαι θάτερον κέρας, ἐφ' οὗ τεταγμένος ἦν Εὐκλείδας, ὁ τοῦ Κλεομένους ἀδελφὸς, εἶτα τὴν ἄλλην ἐπὶ μάχῃ δύναμιν ἐκτάττοντος· ἀπὸ σκοπῆς θεωρῶν ὁ Κλεομένης, ὡς οὐδαμοῦ τὰ ὅπλα τῶν Ἰλλυριῶν καὶ τῶν Ἀκαρνάνων κατεῖδεν, ἐφοβήθη μή πρός τι τοιοῦτον αὐτοῖς ὁ Ἀντίγονος κέχρηται. καλέσας δὲ Δαμοτέλη, τὸν ἐπὶ τῆς κρυπτείας τεταγμένον, ὁρᾶν ἐκέλευε καὶ ζητεῖν ὅπως ἔχει τὰ κατὰ νώτου καὶ κύκλῳ τῆς παρατάξεως. τοῦ δὲ Δαμοτέλους (ἦν γὰρ, ὡς λέγεται, πρότερον χρήμασιν ὑπ' Ἀντιγόνου διεφθαρμένος) ἀμελεῖν ἐκείνων εἰπόντος ὡς καλῶς ἐχόντων, τοῖς δὲ συνάπτουσιν ἐξ ἐναντίας προσέχειν καὶ τούτους ἀμύνεσθαι, πιστεύσας ἐπὶ τὸν Ἀντίγονον ἐχώρει, καὶ τῇ ῥύμῃ τῶν περὶ αὐτὸν Σπαρτιατῶν ὠσάμενος τὴν φάλαγγα τῶν Μακεδόνων ἐπὶ πέντε ποῦ σταδίους ὑποχωρούντων ἐκβιαζόμενος καὶ κρατῶν ἠκολούθησεν. εἶτα τῶν περὶ τὸν Εὐκλείδαν ἀπὸ θατέρου κυκλωθέντων, ἐπιστὰς καὶ κατιδὼν τὸν κίνδυνον, Οἴχῃ μοι, φίλτατε ἀδελφὲ, εἶπεν, οἴχῃ, γενναῖος ὢν καὶ παισὶ ζηλωτὸς Σπαρτιατῶν καὶ γυναιξὶν ἀοίδιμος. οὕτω δὲ τῶν περὶ τὸν Εὐκλείδαν ἀναιρεθέντων καὶ τῶν ἐκεῖθεν, ὡς ἐκράτουν, ἐπιφερομένων, ταραττομένους ὁρῶν τοὺς στρατιώτας καὶ μένειν οὐκέτι τολμῶντας ἔσωζεν αὐτόν. ἀποθανεῖν δὲ καὶ τῶν ξένων πολλοὺς

λέγουσι καὶ Λακεδαιμονίους ἅπαντας πλὴν διακοσίων, ἑξακισχιλίους ὄντας.

Ὑπ' Ἀντιγόνου scripsi pro ὑπ' αὐτοῦ.

De pugna ad Sellasiam commissa Polybius II, 65—69, qui Euclidan imperitiae arguit, Plutarch. Philopoem. 6.

LVII.

Plutarchus l. l. 30.

Ἤδη δὲ καὶ τὸ νόσημα κατεῖχεν αὐτὸν (τὸν Ἀντίγονον) εἰς φθίσιν ἐκβεβηκὸς ἰσχυρὰν καὶ κατάῤῥουν σύντονον. οὐ μὴν ἀπεῖπεν, ἀλλ' ἀντήρκεσε πρὸς τοὺς οἰκείους ἀγῶνας, ὅσον ἐπὶ νίκῃ μεγίστῃ καὶ φόνῳ πλείστῳ τῶν βαρβάρων εὐκλεέστερον ἀποθανεῖν. ὡς μὲν εἰκός ἐστι καὶ λέγουσι οἱ περὶ Φύλαρχον, αὐτῇ τῇ περὶ τὸν ἀγῶνα κραυγῇ τὸ σῶμα προσαναῤῥήξας, ἐν δὲ ταῖς σχολαῖς ἦν ἀκούειν, ὅτι βοῶν μετὰ τὴν νίκην ὑπὸ χαρᾶς, Ὢ καλῆς ἡμέρας, πλῆθος αἵματος ἀνήγαγε καὶ πυρέξας συντόνως ἐτελεύτησε.

Tertio post pugnam commissam die Antigonus in Macedoniam ab hostibus oppressam properaverat, Plutarch. l. l., Polybius II, 70.

LVIII.

Scholia S. Maximi ad S. Dionysium Areopagit. T. II. p. 156 ed. Antverp. 1634.

Ἡ γὰρ ῥομφαία βαρβαρικόν ἐστιν ὅπλον, ὡς ἱστορεῖ Φύλαρχος.

Vocabulo *ῥομφαία* Phylarchus usus esse videtur in historia belli Cleomenici, cum apud Plutarchum Cleomen. 26 legamus: *ἅμ' ἡμέρᾳ πρὸς τῇ πόλει τῶν Ἀργείων ἀνεφάνη (ὁ Κλεομένης) πορθῶν τὸ πεδίον καὶ τὸν σῖτον οὐ κείρων, ὥσπερ οἱ λοιποί, δρεπάναις καὶ μαχαίραις, ἀλλὰ κόπτων ξύλοις μεγάλοις εἰς σχῆμα ῥομφαίας ἀπειργασμένοις.* Cf. Hesychius: *ῥομφαία, Θρᾴκιον ἀμυντήριον, μάχαιρα, ξίφος, ἢ ἀκόντιον μακρόν;* similia habent Etymolog. M. et Gud., Suidas, Eustath. ad Il. p. 947, 30. Apud Gellium N. A. X, 25. sunt *rumpiae.*

LIX.

Plutarchus in vita Arati maxime Arati ipsius *ὑπομνήματα* et Polybium sequitur. Semel tantum Phylarchi meminit, ubi, Polybio auctore usus, Aratum minus necessitate coactum, quam invidia quadam in Cleomenem seductum cum Antigono amicitiam junxisse narrat et addit,

cap. 38.

ὁμοίως δὲ καὶ Φύλαρχος ἱστόρηκε περὶ τούτων.

Conf. supra p. XXX. Locus Polybii legitur II, 47 seq. E Phylarcho quoque petita esse puto quae Plutarchus l. l. contra Aratum profert, et, ni fallor, caput 32.

LX.

Parthenii Erotica 25.

Περὶ Φαΰλλου.

Ἱστορεῖ Φύλαρχος.

Φάϋλλος δὲ τύραννος ἠράσθη τῆς Ἀρίστωνος γυναικὸς, ὃς Οἰταίων προστάτης ἦν· οὗτος διαπεμπόμενος πρὸς αὐτὴν χρυσόν τε πολὺν καὶ ἄργυρον ἐπηγγέλλετο δώσειν εἴ τέ τινος ἄλλου δέοιτο φράζειν ἐκέλευεν ὡς οὐχ ἁμαρτησομένην. Τὴν δ' ἄρα πολὺς εἶχε πόθος ὅρμου τοῦ τότε κειμένου ἐν τῷ τῆς Προνοίας Ἀθηνᾶς ἱερῷ, ὃν εἶχε λόγος Ἐριφύλης γεγονέναι, ἠξίου τε ταύτης τῆς δωρεᾶς τυχεῖν. Φάϋλλος δὲ τά τε ἄλλα κατασύρων ἐκ Δελφῶν ἀναθήματα ἀναιρεῖται καὶ τὸν ὅρμον. ἐπεὶ δὲ διεκομίσθη εἰς οἶκον τὸν Ἀρίστωνος, χρόνον μέν τινα ἐφόρει αὐτὸν ἡ γυνὴ μάλα περίπυστον ὄντα, μετὰ δὲ ταῦτα παραπλήσιον αὐτῇ πάθος συνέβη τῶν περὶ τὴν Ἐριφύλην γενομένων. ὁ γὰρ νεώτερος τῶν υἱῶν αὐτῆς μανεὶς τὴν οἰκίαν ὑφῆψε καὶ τήν τε μητέρα καὶ τὰ πολλὰ τῶν κτημάτων κατέφλεξε.

Τῆς Προναίας Ἀθ. ex egregia Wesselingii correctione ad Diodor. Sic. XI, 14. T. I. p. 415. conf. eundem ad Herodot. I, 92. et VIII, 37. vulgo τῆς Προνοίας Ἀθ. Wesselingii sententiam frustra, quamvis erudita disputatione infringère conatus est Lennep. ad Phalar. p. 143 sq. (160. Lips.) *Passow.* Cf.

Creuzer ad Cic. de N. D. I, 8. Servavi *Προνοίας Ἀθ.*, nuper ab Hermanno Opusc. VI, 2. p. 17. defensum in censura Eumenidarum Aeschyli a C. O. Muellero editarum. — *Κατασύρων* Passow. e conjectura Legrandii. Neque improbem *κατασυλῶν*, quod est in aliis editionibus, et fortasse genuinum est *καλὰ συλῶν*. — Passow. *περίπυστος οὖσα* e conj. Legrandii. — *γενομένων* idem cum Galeo et Legrandio, cod. et Cornar. *γινομένων*.

En Eriphyles *ἀλάστορα* post multa secula e latebris rursus excitatum! Monile illud celebratissimum (*περίποστον ὂν*) Vulcanus affabre quidem, sed non sine dolo malo fecerat, ita ut ubivis dira mala gigneret. Fabulam vide, ut poetas omittam, apud Diodorum Sic. IV, 67, Pausaniam VIII. p. 492 seq., Apollodorum III, 7, qui auctores sunt, Phegei filios monile hoc Delphico Apollini consecrasse, Athenaeus contra, qui libro VI, 19—22, p. 231—33. plurima scitu digna profert, Alcmaeona. Paulo ante bellum, quod dicunt, Phocicum sive sacrum Ol. CVI, 2. templum Delphicum a Phocensibus direptum est Ol. CV, 4, quorum duces fuerunt Philomelus, Onomarchus et Phayllus, Diodor. Sic. XVI, 29, Pausan. X. p. 612 sq., Ephorus apud Athen. l. l., qui a Phylarcho dissentit (in Ephori fragmentis a Marxio editis p. 257 sq.), Theopompus apud eundem XIII, 83. p. 605, cf. Wachsmuth. Notit. Antiq. Hell.

I, 2. p. 341. 375. Ceterum hoc fragmentum ad XI. Phylarchi librum pertinuisse monui ad fr. XXII.

LXI.

Diogenes Laertius IX, 7, 115.

Ὡς δὲ Ἱππόβοτός φησι καὶ Σωτίων, διήκουσαν τοῦ Τίμωνος Διοσκουρίδης Κύπριος καὶ Νικόλοχος Ῥόδιος καὶ Εὐφράνωρ Σελευκεὺς Πραῦλός τε ἀπὸ Τρωάδος, ὃς οὕτω καρτερικὸς ἐγένετο, καθά φησι Φύλαρχος ἱστορῶν, ὥστε ἀδίκως ὑπομεῖναι ὡς ἐπὶ προδοσίᾳ κολασθῆναι, μηδὲ λόγου τοὺς πολίτας καταξιώσας.

Praylus Troadensis, de quo nihil constat nisi quod Timonis Phliasii, philosophi sceptici, auditor fuerit, Brucker. hist. crit. philos. T. I. p. 1328, Phylarchi aequalis fuisse videtur, cum Timo floruerit circa Ol. CXXVII.

LXII.

Athenaeus XII, 31. p. 526 a.

Κολοφώνιοι δ', ὥς φησι Φύλαρχος, τὴν ἀρχὴν ὄντες σκληροὶ ἐν ταῖς ἀγωγαῖς, ἐπεὶ εἰς τρυφὴν ἐξώκειλαν πρὸς Λυδοὺς φιλίαν καὶ συμμαχίαν ποιησάμενοι, προήεσαν διησκημένοι τὰς κόμας χρυσῷ κόσμῳ, ὡς καὶ Ξενοφάνης φησίν

Ἀφροσύνας δὲ μαθόντες ἀνωφελέας παρὰ Λυδῶν,
ὄφρα τυραννίης ἦσαν ἄνευ στυγερῆς,

ἤεσαν εἰς ἀγορὴν παναλουργέα φάρε' ἔχοντες,
οὐ μείους ἤπερ χίλιοι εἰς ἐπίπαν·
αὐχαλέοι χαίτῃσιν ἀγαλλόμεν' εὐπρεπέεσσιν,
ἀσκητοῖς ὀλμὴν χρίμασι δευόμενοι.

οὕτω δ' ἐξελύθησαν διὰ τὴν ἄκαιρον μέθην ὥστε τινὲς αὐτῶν οὔτε ἀνατέλλοντα τὸν ἥλιον οὔτε δυόμενον ἑοράκασιν. νόμον τε ἔθεντο, ὃς ἔτι καὶ ἐφ' ἡμῶν ἦν, τὰς αὐλητρίδας καὶ τὰς ψαλτρίας καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα τῶν ἀκροαμάτων τὰ μισθώματα λαμβάνειν ἀπὸ πρωῒ μέχρι μέσου ἡμέρας καὶ λύχνων ἁφῶν· ἀπὸ δὲ τούτου τὴν λοιπὴν νύκτα ἦσαν πρὸς τῷ μεθύειν.

UL ἦσαν ἐπὶ στυγερῆς, sed verum in AB ησσάνευ στυγερῆς. — PUL ἤπερ. AB ὥσπερ. — ABPU αὐχαλέοι. L αὐχμαλέοι. — L ἀγαλλομεν', nulla ex AB enotata dissensione: quod dubito an ferri non possit. P ἀγάλλομεν. U ἀγαλλόμενοι. — ABP ὀδμήν. UL ὀδμῇ. — L χρίσμασι. — Scribebatur ἑωράκασιν. — AB ἔτι καί. PUL ἔτι τε. — A μέσου. PUL μέσης.

Etiam quae Xenophanis versus excipiunt, Phylarchi, non Athenaei sunt, cum Athenaeus dicere non potuisset νόμον, ὃς ἔτι καὶ ἐφ' ἡμῶν ἦν. De Colophoniorum et omnino Joniorum luxuria et mollitie eodem loco ab Athenaeo Theopompi, Diogenis Babylonii, Antiphanis et Theophrasti testimonia af-

feruntur. — Xenophanis testimonium ex illius Elegiis alibi ab Athenaeo nominatim citatis desumtum esse, Schweighaeuserus, et χίλιοι de astypolis accipiendum esse Casaubonus notavit, de quibus Athenaeus addit: *Θεόπομπος δ' ἐν πεντεκαιδεκάτῃ ἱστοριῶν χιλίους φησὶν ἄνδρας αὐτῶν ἁλουργεῖς φοροῦντας στολὰς ἀστυπολεῖν· ὃ δὴ καὶ βασιλεῦσι σπάνιον τοτ' ἦν καὶ περισπούδαστον. ἰσοστάσιος γὰρ ἦν ἡ πορφύρα πρὸς ἄργυρον ἐξεταζομένη. τοιγαροῦν διὰ τὴν τοιαύτην ἀγωγὴν ἐν τυραννίδι καὶ στάσεσι γενομένοι αὐτῇ πατρίδι διεφθάρησαν.*

LXIII.

Porphyrius de abstinentia II. p. 226. (Lugd. 1620.)

Φύλαρχος δὲ κοινῶς πάντας τοὺς Ἕλληνας πρὶν ἐπὶ πολεμίους ἐξιέναι ἀνθρωποκτονεῖν ἱστορεῖ.

E Porphyrio haec transscripsit Eusebius Praepar. evangel. IV. p. 156 b. cll. p. 164 a. ed. Colon., nec immemor fuit eorum Wachsmuthius in Notit. Antiq. Hell. II, 2. p. 224, ubi de more hominum immolandorum agit.

LXIV.

Plutarch. Themistocl. 32.

Περὶ δὲ τῶν λειψάνων (τοῦ Θεμιστοκλέους) οὔτ' Ἀνδοκίδῃ προσέχειν ἄξιον ἐν τῷ πρὸς τοὺς ἑταίρους λέγοντι, φωράσαντας τὰ λείψανα διαῤῥίψαι τοὺς Ἀθη-

ναίους· ψεύδεται γὰρ ἐπὶ τὸν δῆμον παροξύνων τοὺς ὀλιγαρχικούς· ὅ τε Φύλαρχος ὥσπερ ἐν τραγῳδίᾳ τῇ ἱστορίᾳ μονονοὺ μηχανὴν ἄρας καὶ προαγαγὼν Νεοκλέα τινὰ καὶ Δημόπολιν, υἱοὺς Θεμιστοκλέους, ἀγῶνα βούλεται κινεῖν καὶ πάθος, ὃ οὐδ᾽ ἂν ὁ τυχὼν ἀγνοήσειεν ὅτι πέπλασται.

Cf. supra p. XLII.

LXV.

Plutarchus Demosthen. 27.

Ἐν δ᾽ Ἀρκαδίᾳ καὶ λοιδορίαν τοῦ Πυθέου καὶ τοῦ Δημοσθένους γενέσθαι πρὸς ἀλλήλους εἴρηκεν ὁ Φύλαρχος, ἐν ἐκκλησίᾳ τοῦ μὲν ὑπὲρ τῶν Μακεδόνων, τοῦ δ᾽ ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων λέγοντος. λέγεται δὲ τὸν μὲν Πυθέαν εἰπεῖν, ὅτι, καθάπερ οἰκίαν εἰς ἣν ὄνειον εἰσφέρεται γάλα κακόν τι πάντως ἔχειν νομίζομεν, οὕτω καὶ πόλιν ἀνάγκη νοσεῖν, εἰς ἣν Ἀθηναίων πρεσβεία παραγίνεται· τὸν δὲ Δημοσθένη στρέψαι τὸ παράδειγμα φήσαντα, καὶ τὸ γάλα τὸ ὄνειον ἐφ᾽ ὑγείᾳ καὶ τοὺς Ἀθηναίους παραγίνεσθαι ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν νοσούντων.

Cadunt haec in annum primum Ol. CXIV, cum Demosthenes, nuntio de morte Alexandri allato, legatis Atheniensium, qui Graecas civitates obibant et arma contra Macedones sumere hortabantur, ultro comitem se adjungeret. De Pythea vide Wachsmuth in libro saepius laudato I, 2. p. 413.

LXVI.

Plutarchus Camill. 19.

Ἐνήνοχε δὲ καὶ ὁ Θαργηλιὼν μὴν τοῖς βαρβάροις ἐπιδήλως ἀτυχίας· καὶ γὰρ Ἀλέξανδρος ἐπὶ Γρανικῷ τοὺς βασιλέως στρατηγοὺς Θαργηλιῶνος ἐνίκησε, καὶ Καρχηδόνιοι περὶ Σικελίαν ὑπὸ Τιμολέοντος ἡττῶντο τῇ ἑβδόμῃ φθίνοντος, περὶ ἣν δοκεῖ καὶ τὸ Ἴλιον ἁλῶναι, ὡς Ἔφορος καὶ Καλλισθένης καὶ Δαμάστης καὶ Φύλαρχος ἱστορήκασιν.

Cf. Chronic. Parium vers. 39: ἀφ' οὗ Τροία ἥλω, ἔτη |H̅| HHHHΔΔΔΔΠ, βασιλεύοντος Ἀθηνῶν (Μενέσθέ)ως δευτέρου (καὶ εἰκοστοῦ) ἔτους, μηνὸς Θ(αργηλιῶ)νος ἑβδόμῃ φθίνοντος. (T. I. p. 170. Supplementor. ad Histor. univers. a Baumgartenio editor.). Cf. Sturz. ad Hellanicum p. 167 sq.

LXVII.

Athenaeus II, 19. p. 43 f.

Φύλαρχος δέ φησιν ἐν Κλείτορί εἶναι κρήνην ἀφ' ἧς τοὺς πιόντας οὐκ ἀνέχεσθαι τὴν τοῦ οἴνου ὀδμήν.

BC Κλίτορι. — BC οὐκ ἀνεχ. UL οὐκ ἔτ' ἀνεχ.

Eamdem rem eisdem paene verbis ex Isigono auctore refert Sotion περὶ ποταμῶν καὶ κρηνῶν p. 139. Rursusque de eodem fonte loquens idem p. 140 sub fin. ait: ἐν Κλειτορίοις· τῆς Ἀρκαδίας

κρήνην φασὶν εἶναι ἀφ' ἧς τοὺς πίνοντας μισεῖν τὸν οἶνον. Schweigh. Isigonis Nicaeensis, *παραδοξογράφων* unius, de quibus vid. J. F. Ebertus Dissertat. Sicul. T. I. ubi de Nymphodori *θαυμάσια* agit, aetas quidem incerta est, sed post Phylarchum vixisse videtur. *Ἀπίστων* libros composuerat, quibus usi sunt Plinius loco infra laudato, Gellius N. A. IX, 4. et praesertim Sotion, qui Tiberii Imperatoris aetate vixit, Vossius de histor. Gr. II, 7. p. 189. III. p. 381.

LXVIII.

Plutarchus Symposiac. V, 7.

Καίτοι τούς γε περὶ τὸν Πόντον οἰκοῦντας πάλαι Θιβίους προσαγορευομένους ἱστορεῖ Φύλαρχος οὐ παιδίοις μόνον ἀλλὰ καὶ τελείοις ὀλεθρίους εἶναι· καὶ γὰρ τὸ βλέμμα καὶ τὴν ἀναπνοὴν καὶ τὴν διάλεκτον αὐτῶν παραδεχομένους τήκεσθαι καὶ νοσεῖν· ᾔσθοντο δὲ, ὡς ἔοικε, τὸ γινόμενον οἱ μιγάδας οἰκέτας ἐκεῖθεν ὠνίους ἐξάγοντες.

Plinius Hist. nat. VII, 2.

Phylarchus et in Ponto Thibiorum genus multosque alios ejusdem naturae (prodit), quorum notas tradit in altero oculo geminam pupillam, in altero equi effigiem; eosdem praeterea non posse mergi, ne veste quidem degravatos.

Praecedunt apud Plinium haec: *in eadem Africa*

familias quasdam effascinantium Isigonus et Nymphodorus tradunt, quarum laudatione intereant probata, arescant arbores, emoriantur infantes. Esse ejusdem generis in Triballis et Illyriis adjicit Isigonus, qui visu quoque effascinent interimantque quos diutius intueantur, iratis praecipue oculis; quod eorum malum facilius sentire puberes; notabilius esse quod pupillas binas in oculis singulis habeant. Hujus generis et feminas in Scythia quae vocantur Bithyae, prodit Apollonides. (Sequitur locus supra scriptus.) *Haud dissimile iis genus Pharnacum in Aethiopia prodidit Damon, quorum sudor tabem contactis corporibus afferat. Feminas quidem omnes ubique visu nocere quae duplices pupillas habeant, Cicero quoque apud nos auctor est. Adeo naturae, cum ferarum morem vescendi humanis visceribus in homine genuisset, gignere etiam in toto corpore et in quorundam oculis quoque venena placuit, ne quid usquam mali esset quod in homine non esset.* De superstitione hac, quae apud antiquos populos obtinuit, βασκαίνειν, *fascinare*, vid. Plutarchus l. l., Schol. et Interpret. ad Theocrit. Idyll. VI, 39, Vossius ad Virgil. Eclog. III, 103. Plinii error, quo scribit hosce homines *equi effigiem* in altero oculo habuisse, jam ab aliis notatus est; significat nimirum ἵππος, qua voce Phylarchus usus est, ingenitum oculi vitium,

quo instabilis et tremulus assiduo motu concutitur. Nomen Ponticae gentis apud Plutarchum fere omnes libri scripti exhibent *Θηβεῖς*, editio Basileensis et Xylander *Θυβεῖς*; Salmasius in Exercitat. Plinian. p. 34. et Valesius in Emendat. V, 18. suaserunt *Θιβιεῖς* aut *Θίβιοι*. Equidem, cum codex Vulcobii *Θηβίους* et Plinius *Thibiorum* habeat, praetuli *Θιβίους*. Dicti sunt, ut Salmasius e Stephano Byzantino docet, a loco *Θίβις* sive *Θίβα*. Verba Stephani haec sunt: *Θίβις, τόπος πρὸς τῷ Πόντῳ, ἀπὸ μιᾶς τῶν Ἀμαζόνων ὑφ' Ἡρακλέους ἀναιρεθείσης κληθεῖσα .... ὁ τοπίτης Θίβιος, ὡς ἀπὸ τῆς Θίβας εὐθείας. ἐστὶ δὲ ἔθνος βασκαντικὸν καὶ φθοροποιόν, ὡς Δίδυμος ἐν δευτέρῳ Συμποσιακῶν. θάνατος δὲ τὸ πνεῦμα αὐτῶν οἷς ἂν πλησιάζῃ, τὰ δὲ σώματα αὐτῶν ῥίφεντα εἰς θάλασσαν οὐ καταδύουσι.* Hesychius: *Θιβεῖς, γόητές τινες*; ita certe Salmasius haec verba exhibet; in editione Juntina, Florent. 1520. qua utor, est: *Θίβεις, γυναῖκές τινες*. Caeterum Valesius recte monuit apud Plutarchum legendum esse *οἱ μιγάδας οἰκέτας* contra Salmasium, qui nolebat *οἱ μαγγάδες οἰκέτας*. Neque constat *μαγγάδες* esse *mangones*, neque mangones ipsi in regiones barbaras proficiscebantur emendorum mancipiorum causa, sed ea a mercatoribus emebant, neque mercatores Thibios ipsos emturi erant, sed potius externos qui Thibiis permixti erant.

LXIX.

Zenobius Proverb. Cent. VI, 13.

Τὰς ἐν τῇ φαρέτρᾳ ψηφίδας. Φύλαρχός φησι τοὺς Σκύθας μέλλοντας καθεύδειν ἄγειν τὴν φαρέτραν, καὶ εἰ μὲν ἀλύπως τύχοιεν τὴν ἡμέραν ἐκείνην διάγοντες, καθιέναι εἰς τὴν φαρέτραν ψηφίδα λευκὴν, εἰ δὲ ὀχληρῶς, μέλαιναν. ἐπὶ τοίνυν τῶν ἀποθνησκόντων ἐκφέρειν τὰς φαρέτρας καὶ ἀριθμεῖν τὰς ψήφους, καὶ εἰ εὑρηθείησαν πλείους αἱ λευκαὶ, εὐδαιμονίζειν τὸν ἀπογενόμενον· ὅθεν παροιμιασθῆναι τὴν ἀγαθὴν ἡμῶν ἡμέραν λεγόντων ἐκ τῆς φαρέτρας εἶναι. καὶ Μένανδρος δέ φησιν ἐν Λευκαδίᾳ, τὴν ἀγαθὴν ἡμέραν λευκὴν καλεῖσθαι.

Scribebatur *Λευκαδίῳ*.

Eadem iisdem fere verbis leguntur apud Suidam s. v. *λευκὴ ἡμέρα* et *τῶν εἰς φαρέτραν* et in Proverb. gr. e biblioth. Vaticana. De Menandri fabula Leucadia vide Meineke in Menandri et Philemon. Rell. p. 105. 107.

LXX.

Etymologicum M. s. v. *Βόσπορος*.

Βόσπορος, οἱονεὶ βοὸς πόρος· ὠνόμασται γὰρ ἀπὸ τῆς Ἰοῦς τῆς θυγατρὸς Κάδμου· ταύτῃ γὰρ ἡ Ἥρα κατὰ ζῆλον οἶστρον ἔπεμψεν· ἥτις ἐλαυνομένη ὥσπερ πόρτις τοῦτον παρῆλθε τὸν τόπον, ὥς φησι

Διονύσιος· Τῷ δ' ἐπὶ Θρηικίου στόμα Βοσπόρου, ὃν πάρος Ἰὼ Ἥρης ἐννεσίῃσιν ἐνήξατο πόρτις ἐοῦσα. — Φύλαρχος δὲ, ὅτι οἱ ἐντος τοῦ Εὐξείνου πόντου ἦσαν ἄπειροι γεωργίας, οἱ δὲ ἐκτὸς, ἔμπειροι· διὸ καὶ Βόσπορος ἐκεῖνο τὸ μέρος ἐκαλεῖτο τοῦ πελάγους, ὅτι ἐσπείρετο. τινὲς δὲ, τοὺς στενοὺς πορθμοὺς Βοσπόρους εἰρῆσθαι· ἢ ὅτι τὸ παλαιὸν, εἴ ποτέ τινες ἤθελον εἰς τὸ πέραν διαβῆναι, σχεδίας πηγνύντες καὶ βοῦς ὑποζεύξαντες ἐπὶ τούτων διεπεραιοῦντο· ὅθεν ἡ ἐπωνυμία.

Dionysius Perieget. 140, ubi est τῇ δ' ἐπί.

LXXI.

Plutarchus de Alex. M. s. virt. s. fort. or. II, 11.

Ἐκ τούτου διέβαινεν (ὁ Ἀλέξανδρος εἰς Ἀσίαν), ὡς μὲν Φύλαρχός φησιν, ἡμερῶν τριάκοντα ἔχων ἐφόδιον, ὡς δ' Ἀριστόβουλος, ἑβδομήκοντα τάλαντα.

Haud scio an non Phylarchus hic locum suum tueri possit, cum Plutarchus l. l. I, 3. et in vita Alex. M. 15. idem Duride Samio auctore narret.

LXXII.

Phrynichi Eclog. p. 425 ed. Lobeck.

Καθώς· Γάϊός τις Ἀρεθούσιος γραμματικὸς ἔφασκε δόκιμον εἶναι τοὔνομα· κεχρῆσθαι γὰρ αὐτῷ Φύλαρχον. ὢ τοῦ μάρτυρος, ὡς ἔοικε τοῦ ἐπαγομένου, ὃς οὐδὲ Θουκιδίδου ἤκουσε λέγοντος „καθὸ

δεῖ εἰς Σικελίαν πλεῖν," ἀλλ' οὐ καθώς· καὶ τὸ καθά δόκιμον.

Adamasse adeo videtur Phylarchus illud καθώς cum bis in hisce fragmentis legatur, vide fr. II. XXXII.

LXXIII.

Ammonius de affin. verb. differ. s. v. χλαμύς.

Χλαμὺς καὶ χλαῖνα διαφέρει, καθὸ διὰ πολλῶν ἀπέδειξε Δίδυμος ἐν ὑπομνήμασι δευτέρῳ Ἰλιάδος κ. τ. λ. . . . . προσάγεται Ἀριστοτέλην, Φύλαρχον, Πολέμωνα, ὅτι πολὺ διαφέρουσι.

LXXIV.

Photius Lexic. s. v. οἰκουρὸν ὄφιν.

Οἰκουρὸν ὄφιν· τὸν τῆς πολιάδος φύλακα· καὶ Ἡρόδοτος· Φύλαρχος δὲ αὐτοῦ δύο.

Locus Herodoti legitur VIII, 41. Verum fortasse est Φιλόχορος, cf. fr. LXXV, ubi eadem nomina permutata videbis.

LXXV.

Athenaeus XIV, 44. p. 639 d.

Κῷοι δὲ τοὐναντίον δρῶσι, ὡς ἱστορεῖ Μακαρεὺς ἐν τρίτῳ Κῳακῶν. ὅταν γὰρ τῇ Ἥρᾳ θύωσι, δοῦλοι οὐ παραγίνονται ἐπὶ τὴν εὐωχίαν. διὸ καὶ Φύλαρχον εἰρηκέναι

Νισύριοι μοῦνοι μὲν ἐλεύθεροι ἱεροεργοὶ
ἀνδράσι πρὸς κείνοισιν, ἐλεύθερον ἆμαρ ἔχοντες·
δούλων δ' οὔτις πάμπαν ἐσέρχεται οὐδ' ἠβαιόν.

A *σουρίηι*. B *σούρϊη*. P *σούριοι*. UL *σούριοι οἵ*. — AB *ἱεροεργοί*. P *ἱερουργοί*. UL *εἴσ' ἱερουργοί*. —. B *ἔλευρον ἆμαρ*. — B *οὐ δὴ βαιόν*.

Plurimae difficultates hic nos premunt. Macarei, rerum Coarum scriptoris, aetas incerta est, cf. Athenaeus VI, 81. p. 262 c, ubi de Coorum more eadem ex eodem retulit sed omissis versibus. Jam quis ille Phylarchus? Versus, quod quidem novimus, nullos condidit Phylarchus historicus, inquit Schweighaeus., nec alius notus est Phylarchus; quare si in nomine erratum non est, hexametros illos ex nescio quo vetere poeta historiis suis inseruisse Phylarchum censeri debet. Nisyrii porro hic locum non habent nisi Dalecampii satis probabili conjectura; quid libri habeant supra notatum vides. Nisyron insulam a Co insula olim abruptam esse auctores sunt Strabo X. p. 489 a (p. 393 ed. Tauchn.), Plinius H. N. V, 31, 36, Apollodorus Biblioth. I, 6, 2, et poetica quadam licentia Nisyrios pro Cois nominari potuisse, Schweighaeus. monet, cum praesertim probabile sit in utraque insula eosdem mores eademque instituta obtinuisse. Idem addit post vocabulum *Νισύριοι* puncto incidendum esse, ut ille nominativus ex iis verbis pependisse statuatur, quae apud

poetam quidem antecesserant, hic autem, quod nihil ad rem facerent, omissa sunt. Commode Villebrunius scribere suasit

Νισυρίοις μοῦνοι μὲν ἐλεύθεροι ἱεροεργοί,
κἠνδράσι πρὸς κείνοισιν ἐλεύθερον ἆμαρ ἔχοντες.

LXXVI.

Schol. in Sophoclis Oedip. Colon. 39.

Φύλαρχός φησι δύο αὐτὰς (τὰς Εὐμενίδας) εἶναι, τά τε Ἀθήνῃσιν ἀγάλματα δύο· Πολέμων δὲ τρεῖς αὐτάς φησι.

Laudasse sufficiat Lobeckium Aglaoph. p. 81. et Silligium Catalog. artif. p. 134, qui recte ponit Phylarchum ad duas Scopae statuas respexisse, de aetate Polemonis, qui Phylarcho aequalis fuit, et in reliquis errasse videtur ex iis, quae Osannus, O. Muellerus, Fritzschius de hoc loco disputasse feruntur.

LXXVII.

Etymologicum M. s. v. Φυλάσιοι.

Φυλάσιοι, οἱ ἐκ τοῦ δήμου τῆς Φυλῆς· Φυλὴ γὰρ δῆμος τῆς Οἰνηΐδος· ὁ δὲ Μένανδρος τόπον νομίζει εἶναι Φυλήν· ὁ δὲ Φίλαρχος φρούριον αὐτό φησιν εἶναι.

In nomine Φίλαρχος non latere Phylarchum sed Φιλόχορον monuit Maussacus ad Harpocrationem

(vol. 2. p. 245 ed. Lips.), apud quem eadem pleniora extant: *Φυλὴ, Ἰσοκράτης ἐν τῷ περὶ τῆς εἰρήνης. Φυλὴ δῆμός ἐστι τῆς Οἰνηΐδος· Μένανδρος δὲ Δυσκόλῳ τῆς Ἀττικῆς νομίζει εἶναι τόπον τὴν Φυλὴν, λέγων· Τὸ νύμφαιον δ' ὅθεν προέρχομαι Φυλὴν ἰών. Φιλόχορος δ' ἐν ἑβδόμῳ Ἀτθίδος φρούριον αὐτό φησιν εἶναι.* Errat Maussacus, quae ex Etymologico attulimus Stephano Byzantino tribuens, ubi s. v. *Φυλὴν* similia quidem, sed non haec invenies. Menandri locum vide apud Meinekium p. 52.

LXXVIII.

Interpretes Virgilii a Majo editi ad Aeneid. IV, 146.

Scaurus: Cretes quia responso accepto ex insula Creta profecti . . . et ducem secuti Delphum Phocidam tenuisse dicuntur, atque ab eo se Delphos nominasse, ut *Phalarc.* . . .

Videtur scriptum fuisse: *ut Phylarchus refert.* Majus: *Phalarchus. Philarchus? Alexarchus?* — Delphos Phocenses nominari noluisse auctor est Pausanias IV. p. 282, 19, idemque X. p. 619, 29. Delphum quendam conditorem urbis nominat, sed hunc e Creta advectum esse aliunde non scimus.

FRAGMENTA MYTHOLOGICA.

LXXIX.

Scholia in Aelii Aristidis oration. p. 103 edit. Frommel.

Διὰ τὸ Παλλάδιόν φησι τὸ ἀπὸ Τροίας· ὁ γὰρ Δημόφιλος παρὰ Διομήδους ἁρπάσας εἰς τὴν πόλιν ἤγαγεν· σημαίνει Λυσίας ἐν τῷ ὑπὲρ Σωκράτους πρὸς Πολυκράτην λόγῳ· λέγοι δ' ἂν καὶ περὶ ἄλλων πολλῶν Παλλαδίων, τοῦτε καταλυόμενον τὸν αὐτόχθονα καὶ τῶν περὶ αὐτεφυρῶν καλουμένων, ὡς Φερεκύδης καὶ Ἀντίοχος ἱστοροῦσι, καὶ τῶν κατενηνεγμένων ἐν τῇ Γιγάντων μάχῃ, ὡς ἐν ἀγράφοις ὁ Φύλαρχός φησι. Παλλάδιον δὲ ἐκάλουν, καθὰ λέγει Φερεκύδης, τὰ βαλλόμενα εἰς γῆν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀγάλματα· πάλλειν γάρ, φησί, τὸ βάλλειν ἔλεγον.

De Palladiis cf. Spanhemii Observ. ad Callimachi h. in Pallad. 39, p. 573 seq. (ed. Ultraject. 1697) Lobeckius Aglaopham. p. 282. 1202 sq.) — Ne corruptissime exhibita verba scholiastae intacta relinquam, addo e Pausania I, p. 53 edit. Wechel. pro *Δημόφιλος* reponendum esse *Δημοφῶν*, cf. Harpo-

cration s. v. ἐπὶ Παλλαδίῳ. Quae sequuntur difficiliorem quidem habent emendationem, sed facem praeferunt Servius ad Virgil. Aeneid. II, 166: *dicunt sane alii, unum simulacrum coelo lapsum, quod nubibus advectum et in ponte depositum apud Athenas tantum fuisse, unde et* γεφυριστής (lege: γεφυρῖτις. G. Dindorf. in editione Parisina Thesauri Stephaniani conjecit γεφυρίς) *dicta est Pallas*, et Interpretes Virgiliani a Majo editi ad eundem locum: *duo palladia traduntur extitisse, alterum in Attices regione, alterum in Troade; atque illud quod Athenis repertum est, videbatur ponti in lapsum, unde apud illos tu* ... (lege: *fuit*) γεφυρῖτις Ἀθηνᾶ. *Alii sic existimant, quod hoc ex Samothracia in Trojam Dardanus transtulit ... megalos vocant* (lege: *quod* μεγάλης *vocant*, e Dionys. Halic. I, 42 et 43. p. 55 ed. Sylb.). Legas igitur: τοῦ τε κατ' οὐρανοῦ πεσόντος εἰς Ἀκτὴν χθόνα καί πως παρὰ γεφυρῶν καλουμένου.

LXXX.

Plutarchus de Iside et Osir. 29.

.. οὐδὲ Φυλάρχου μὴ καταφρονεῖν γράφοντος, ὅτι πρῶτος εἰς Αἴγυπτον ἐξ Ἰνδῶν Διόνυσος ἤγαγε δύο βοῦς, ὧν ἦν τῷ μὲν Ἆπις ὄνομα, τῷ δ' Ὄσιρις, Σάραπις δι' ὄνομα τοῦ τὸ πᾶν κοσμοῦντός ἐστι, παρὰ τὸ σαίρειν, ὃ καλλύνειν τινὲς καὶ κοσμεῖν λέ-

γουσιν. ἄτοπα γὰρ ταῦτα τοῦ Φυλάρχου, πολλῷ δ' ἀτοπώτερα τὰ τῶν λεγόντων κ. τ. λ.

LXXXI.

Parthenii Erotica 31.

Περὶ Διμοίτου.

Ἱστορεῖ Φύλαρχος.

Λέγεται δὲ καὶ Διμοίτην ἁρμόσασθαι μὲν Τροιζῆνος τἀδελφοῦ θυγατέρα Εὐῶπιν· αἰσθανόμενος δὲ συνοῦσαν αὐτὴν διὰ σφοδρὸν ἔρωτα τἀδελφῷ δηλῶσαι τῷ Τροιζῆνι· τὴν δὲ διὰ τὸ δέος καὶ αἰσχύνην ἀναρτῆσαι αὐτὴν, πολλὰ πρότερον λυπηρὰ καταρασαμένην τῷ αἰτίῳ τῆς συμφορᾶς· ἔνθα δὴ τὸν Διμοίτην μετ' οὐ πολὺν χρόνον ἐπιτυχεῖν γυναικὶ μάλα καλῇ τὴν ὄψιν, ὑπό τῶν κυμάτων ἐκβεβλημένῃ, καὶ αὐτῆς εἰς ἐπιθυμίαν ἐλθόντα συνεῖναι· ὡς δὲ ἤδη ἐνεδίδου τὸ σῶμα διὰ μῆκος χρόνου, χῶσαι αὐτῇ μέγαν τάφον, καὶ οὕτως μὴ ἀνιέμενον τοῦ πάθους ἐπικατασφάξαι αὐτόν.

Λέγεται δὲ καὶ Διμοίτην ἁρμόσασθαι — αἰσθανόμενος δὲ — sic cod. et edd. duabus constructionibus confusis: hinc _Διμοίτης_ suspicatus est Legrand. _αἰσθανόμενον_ vero Heynius, bene refutati a Bastio, ep. crit. p. 113. _Passow._

In editione Passowii neque nomen Phylarchi huic narrationi praefixum est neque ratio reddita, cur omis-

sum sit; appositum invenitur in editione Galei. — Troezenis, Pelopis filii, meminit Pausanius II. p. 142, 38 ed. Wechel.

LXXXII.

Schol. Pindari Nem. IV, 81.

Φύλαρχός φησι Θέτιν πρὸς Ἥφαιστον ἐλθεῖν εἰς τὸν Ὄλυμπον, ὅπως Ἀχιλλεῖ ὅπλα κατασκευάσῃ, τὸν δὲ ποιῆσαι· ἐρωτικῶς δὲ ἔχοντα τὸν Ἥφαιστον πρὸς τὴν Θέτιν, οὐ φάναι ἂν δώσειν αὐτῇ, εἰ μη αὐτῷ προσομιλήσαι· τὴν δὲ αὐτῷ ὑποσχέσθαι, θέλειν μέντοι ὁπλίζεσθαι, ὅπως ἴδῃ εἰ ἁρμόζει ἃ ἐπεποιήκει ὅπλα τῷ Ἀχιλλεῖ· ἴσην γὰρ αὐτὴν ἐκείνῳ ἔλεγε. τοῦ δὲ παραχωρήσαντος ὁπλισμένην τὴν Θέτιν φυγεῖν, τὸν δὲ οὐ δυνάμενον καταλαβεῖν σφῦραν λαβεῖν καὶ πατάξαι εἰς τὸ σφυρὸν τὴν Θέτιν· τὴν δὲ κακῶς διατεθεῖσαν ἐλθεῖν εἰς Θετταλίαν καὶ ἰαθῆναι ἐν τῇ πόλει ταύτῃ τῇ ἀπ' ἐκείνης Θετιδείῳ καλουμένῃ.

Tzetzes ad Lycophron. 175. T. I. p. 445. ed. Mueller.

Ἀναρτεθείσης δὲ ἐκείνης (τῆς Ἀντιγόνης) ᾤχετο (ὁ Πηλεὺς) εἰς Φθίαν καὶ Θέτιν ἄγων ἐπὶ τῶν ἵππων οἰκεῖ ἐν Φαρσάλῳ καὶ Θετιδείῳ, ὃ καλεῖται ἀπὸ τῆς Θέτιδος ἡ πόλις, κατὰ μὲν *Φύλαρχον* ὅτι ὁπλισαμένη τὰ ὅπλα ἔφυγε τὸν Ἥφαιστον, καὶ μὴ πληρώσασα τούτου τὸν ἔρωτα, πληγεῖσα δὲ τὸν πόδα ὑπ'

αὐτοῦ ὀφρύρᾳ ἐν Θετταλίᾳ ἐλθοῦσα ἵαται ἐν τῷ ἀπ' αὐτῆς κληθέντι Θετιδείῳ.

De Thetideo, Thessaliae urbe, vide quos laudat Dissenius in Explication. ad Pind. Nem. IV. p. 385 ed. Boeckhii. Ceterum falsus est Sevinus, qui loco supra laudato p. 123. refert, eandem hanc fabulam ab Harpocratione auctore Philochoro narrari; nulla ejus mentio in Lexico X. oratorum exstat. Nomina Phylarchi et Philochori permutata vide fr. LXXIV.

LXXXIII.

Hygini Poeticon astronom. II, 40. p. 413. ed. Munckeri.

De cratera autem (*coelesti* nimirum) hanc historiam *Phylarchus* scribit: In Chersoneso, quae confinis est Trojae, ubi Protesilai sepulchrum statutum complures dixerunt, urbs Elaeusa nomine dicitur. In qua Demiphon quidam cum regnaret, incidit eorum finibus repentina vastitas et civium internecio miranda; qua re Demiphonta permotum ferunt misisse ad Apollinis oraculum, quaerens (rectius: *quaerentem*) remedium vastitatis. Responso autem dato ut quotannis una de nobilium genere virgo diis penatibus eorum immolaretur: Demiphon omnium filias praeter suas sorte ductas interficiebat, usque dum cuidam civium loco nobilissimo eorum nato perdoluit incep-

tum Demiphontis, qui negare coepit de sua filia se passurum sortiri nisi eodem regis filiae essent conjectae. Quo facto rex permotus illius filiam sine sorte ductam interfecit; quod Matusius nomine, virginis pater, instanti tempore simulavit se patriae causa non aegre ferre factum, potuisset enim postea sorte ducta nihilominus interire; quod paullatim dies regi in oblivionem perduxit. Itaque cum se prope amicissimum regi virginis pater ostendisset, solenne sacrificium se habere dixit eumque et filias ejus ad id conficiendum invitavit, qui nihil aliter futurum suspicatus filias ante misit, ut ipse occupatus in re civili postea veniret. Qua cum exoptanti Matusio accidisset, filias ejus interfecit, et sanguinem earum cum vino in cratere mixtum advenienti regi pro potione dari jussit. Qui cum filias desideraret et quid his factum esset rescisset, Matusium cum cratere in mare projici jussit; quo facto mare, quo ille est projectus, memoriae causa Matusium mare vocatum est, portus autem adhuc Crater appellatur; quem antiqui astrologi stellis deformaverunt, ut homines meminissent, maleficium neminem temere lucrari posse, neque oblivionem inimicitiarum fieri solere.

Mastusius non sine idonea causa scribi voluit Micyllus, cum Plinius H. N. IV, 11. et Mela II, 2. Mastusiam promontorium habeant, cf. Is. Vossii Ob-

serv. ad Melam. p. 130, e cujus emendatione *Elaeusa* (Ἐλαιοῦσσα sive potius Ἐλεοῦς) scripsi pro *Phlagusa*, quod est in Hygini editionibus. Apud Strabonem XIII. p. 103. est Ἐλεοῦσσα, apud Arrianum Exped. Alex. I, 11. Ἐλαιοῦς.

INDEX I.

QUI CONTINET SEDES FRAGMENTORUM.

Numerus Romanus ultimo loco positus indicat capita collectionis nostrae.

INDEX II,

QUI CONTINET RES A PHYLARCHO MEMORATAS.

Numerus Arabicus respondet Romano fragmentorum.

